

55. møde.

Freitag den 12. februar kl. 9.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændringer i lov om retens pleje. (Personundersøgelser i straffesager m. v.)

og
forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov.

Valgt blev: *K. Axel Nielsen, Ditlevsen, Andreas Hansen, Poul Hansen (Grenå), Frode Jakobsen, Th. Mikkelsen, Edel Saunte, Lannung, Gøting, Thisted Knudsen, Vagn Bro, Gideon, Lorentzen, Helga Pedersen, Thestrup, Hanne Budtz og Poul Thomsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat 10. november 1959].

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 173 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de seks følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat 13. januar 1960].

(Første behandling findes i tidenden sp. 2412, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om tobaksafgifter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2416, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2743, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2743, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var i betænkningen stillet 1 ændringsforslag om en ny affattelse af lovforslaget.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Lars P. Jensen: Til det 21 mands udvalg, hvortil lovforslagene vedrørende ændringer i toldloven har været henvist, har i alt 9 lovforslag og forslag til folketingsbeslutning været henvist, nemlig de 2 toldlovsforslag, valutalovsforslaget, afgiftslovsforslagene, UNESCO-konventionen og konventionen om tilslutning til de syvs frihandelsområde.

Jeg kan understrege, hvad der gøres opmærksom på i betænkningen, at de 39 møder, der har været holdt i udvalget, har været langvarige møder, der som regel har strakt sig over en 3-4 timer. Men jeg kan tilføje, at det har været et meget interessant arbejde at deltage i; man kan godt sige, at dansk erhvervslivs problemer har passeret revy for udvalget. Jeg vil også gerne understrege, at det har været en fornøjelse at høre på de fremmødte deputationer. Man kan være enig med dem eller ikke enig med dem — det samlede indtryk, jeg har dannet mig af de folk, der er mødt op i udvalget, det vil sige lederne af vore erhvervsorganisationer, er, at det er dygtige, ja, meget dygtige folk. Og én ting til har fæstnet sig hos mig: at der i vort erhvervsliv er mange unge dygtige ledere, som i årene efter sidste verdenskrig har evnet at opbygge industrier, ikke de kæmpestore industrier, men — hvis jeg må bruge det udtryk — mellemstore industrier, der beskæftiger fra 50-100 op til 200 arbejdere. Når så dertil kommer — hvad jeg også gerne vil understrege — at vi har en dygtig og veluddannet arbejder- og funktionærstab, er jeg ikke bange for den side af sagen. Men så melder det spørgsmål sig med øget styrke, om vi fra lovgivningens, fra folketingets, side har ramt det rigtige med hensyn til de love, der skal danne rammen omkring vor indgang i frihandelsområdet.

Inden jeg går videre, vil jeg imidlertid

gerne gøre nogle bemærkninger om udvalgsarbejdet.

Der har, som der står i betænkningen, været rettet omkring 500 henvendelser til udvalget fra hovedorganisationer, fra brancheorganisationer, fra enkeltvirksomheder og fra enkeltpersoner. Disse 500 henvendelser er tilsendt finansministeriet og handelsministeriet, som har besvaret dem, og både finansministeriets og handelsministeriets besvarelser har været drøftet meget grundigt i udvalget. Jeg vil takke både finansministeren og finansministeriet for den hurtige besvarelse og for det dygtige arbejde; dette gælder også handelsministeriet. Der er gjort et meget stort, meget krævende og et grundigt arbejde, og jeg vil gerne — jeg tror, det dækker hele udvalgets opfattelse — kippe med flaget ned til embedsmandslogen.

Jeg ville ønske, at hele folketinget kunne have været med i disse forhandlinger. Det har været en glimrende anskuelsesundervisning i erhvervsøkonomi. Vi har, synes jeg, fået et godt indblik i dansk erhvervsliv og dets problemer. Det har været et krævende, men uhyre interessant arbejde. Jeg ville også ønske, at offentligheden kunne blive klar over, hvor dybtgående, hvor krævende og hvor stort arbejdet egentlig kan være i et sådant udvalg. Jeg havde nær sagt: jeg ville ønske, at Ribebispen kunne have siddet i udvalget et par dage; jeg tror, at hvis han havde oplevet det, ville han omgående have krævet lønforhøjelse.

Ud over disse møder med brancher og deslige har der været ført en hel del samtaler om disse brancheorganisationers problemer. Udgangspunktet for disse forhandlinger i udvalget var jo regeringens oplæg, regeringens lovforslag, både valutaloven og toldlovene, og det er klart — det vil jeg gerne understrege — at skal der ske ændringer i disse oplæg, i disse udgangspunkter, må der, skal der, være enighed mellem de tre partier, der danner regeringen.

Jeg gjorde ved første behandling nogle kritiske bemærkninger og gav udtryk for visse ønsker med hensyn til toldlovene og valutaloven. I udvalgsarbejdet har vi søgt at ændre det, vi syntes var forkert, og søgt at få indfriet nogle af vore ønsker. Det er efter disse linjer, vi har arbejdet, og de ændringer, der er sket under udvalgsarbejdet, betyder efter min og mit partis

[Lars P. Jønsen.]

mening forbedringer af både valutaloven, toldlovene og varelisterne. Men jeg vil gerne understrege, at vi er ikke fuldt tilfredse med de ændringer, vi har opnået; der burde også være foretaget ændringer andre steder, og vi vil mellem anden og tredje behandling — efter de samme linjer, som vi har arbejdet efter mellem første og anden behandling, og ud fra de samme ønsker — forsøge at få gennemført ændringer, således at vi får klaret noget af det, vi kunne ønske at opnå.

Det er klart, at der i de henvendelser og hos de deputationer, som er kommet til udvalget, ikke har været enighed om lovforslagene — det har ikke gjort arbejdet lettere — og det kunne der heller ikke være, for der kan være deputationer og henvendelser, som har ønske om toldforhøjelse eller toldnedsættelse for samme vare, og der kan være deputationer og henvendelser, der ønsker en vare på bunden liste, mens andre ønsker den samme vare bibeholdt på friliste. Der er forskellige opfattelser, og det har gjort billedet noget mere kompliceret.

Det er lige så klart, at industriens, erhvervenes ønsker om, skal vi sige en overgangsbeskyttelse har været forskellige, og de må være forskellige, disse ønsker. En industri har måske brug for og ønsker told i overgangsårene, en anden industri har måske mere brug for og ønsker, at en vare skal blive på den bundne liste, og har ikke så megen interesse i told. Vi må også huske, at der er forskellige ting, der gør sig gældende, når industrien vurderer, hvilke beskyttelsesformer den har brug for.

Vi må gøre os klart, at man kan diskutere, om det er rigtigt eller ej, at det princip er nedfældet i lovgivningen — vi har bøjet os derfor — at aftrapningen i henhold til konventionen af de varer, der føres fra bunden liste, finder sted ikke alene over for de syv lande, som er med i frihandels-sammenslutningen, men også over for OEEC-landene og dollarområdet. Det giver straks en helt anden problemstilling, når man skal tage stilling til, om en vare skal på bunden liste eller ej.

Derimod er det anderledes med tolden. Told afvikles i henhold til konventionen kun over for de syv inden for frihandels-

området, men bliver stående over for den øvrige verden, i hvert fald indtil der har fundet en forhandling sted mellem de seks og de syv, og ingen ved noget om, hvornår det sker. Jeg vil gerne sige, at fordi en vare kommer på bunden liste, er det ikke vor opfattelse, at den skal have toldnedsættelse eller mangle toldforhøjelse; jeg skal senere gøre et par bemærkninger om dette. Jeg mener, at det er et ret principielt spørgsmål, og vi har også arbejdet med det i udvalget, idet vi mener, at de varer, der bliver på den bundne liste eller bliver ført tilbage til den, er ømtålige varer.

Jeg vil nævne et par eksempler på varer, der har behov for forskellig beskyttelse, for ligesom med et billede at give udtryk for min tankegang. Vi har det store problem, som er rejst af Dansk Arbejdsmands Forbund, om vinylgulvene, de nye plastsubstanser, der bruges til gulve. Før var disse varer på bunden liste med en toldprocent på 7½; nu var de foreslået opført på bunden liste med samme toldprocent, 7½. Hvis man nu skal vurdere, hvilken form for beskyttelse denne industri skal have i overgangsårene, må man gøre op, hvilken beskyttelse der vil virke stærkest for denne industri. Det viste sig, at produktionen herhjemme har været 500 000 m², og importen har været 400 000 m², omtrent det samme som produktionen. I henhold til konventionen skal vi øge denne import med 20 pct., og det vil reelt sige, at denne forøgelse med 20 pct. omtrent vil give fri import. Derfor vil det ikke have så forfærdelig megen betydning for denne industri, om dens varer bliver på den bundne liste, fordi selve den forøgelse, vi er tvunget til i henhold til konventionen, vil betyde, at den bundne liste med en import af den størrelse ikke giver denne industri nogen beskyttelse. Derimod vil det være rigtigt — og det er også sket i erkendelse af, at den har brug for en beskyttelse — at man i stedet hæver tolden, og det er sket for nogle varegrupper vedkommende fra de 7½ til 12½ pct.

Må jeg nævne en anden varegruppe, som har, om jeg så må sige, det modsatte behov. For rutebilers vedkommende har der næsten ingen import været, og derfor vil den 20 pct.s forøgelse af bevillingsudstedelsen, som vi er forpligtet til, ikke betyde så farlig stor forøgelse af importen. Derfor kan denne

[Lars P. Jensen.]

industri klare sig med disse år på bunden liste, og derfor har toldnedsættelse næppe så megen interesse, fordi den er beskyttet ved at blive på liste 2.

Forholdet kan altså være forskelligt fra industri til industri; alt afhænger af den import, der har fundet sted, hvor importen kommer fra, og hvor de stærkeste konkurrenter i den kommende markedsdannelse befinder sig. Alt dette har selvfølgelig måttet indgå i udvalgets overvejelser, når man skulle vurdere, hvorledes beskyttelsen skulle være, hvis man erkendte, at en beskyttelse var nødvendig.

Endelig synes jeg, og det vil jeg gerne understrege stærkt, at det har kunnet mærkes i diskussionen, at man tror, at den toldhøjde, vi satte på varerne, er et udtryk for beskyttelse. Det er det jo ikke. Selve beskyttelsesgraden afhænger af, hvordan tolden er på råvarer og halvfabrikata; derfor er tolden på færdigvarer ikke noget udtryk for, hvor stor beskyttelsen er på disse varer. Under forhandlingerne har vi fået opgivet tal, der angiver, hvordan toldhøjden er i andre lande. Det kan være, at et andet land har en højere told, men det betyder ikke, at der derfor er en højere beskyttelse af landets industri, fordi denne industri måske må betale told af sine råvarer eller halvfabrikata. Derfor tror jeg ikke, vi skal skele efter andre landes højere toldsatser. Faren ligger i, hvad jeg allerede understregede ved første behandling, at Danmark som helhed er et lavtarifland og derved løber en fare for, at de lande, som dels kommer med under konventionen, dels står udenfor, skal kaste deres overskudsproduktion ind over vore grænser, fordi disse lande nødvendigvis, når de har en overskudsproduktion at afsætte, må søge det land, der, hvis jeg må sige det på den måde, er det toldbilligste.

Derfor ligger der en fare i, at Danmark i stedet for den kompensation, dansk industri skulle have, når udenlandske industrier erobrer noget af markedet ved at smide deres overskudsproduktion ind i landet, møder de højere toldsatser. Det er derfor nødvendigt med disse overgangsforanstaltninger, navnlig for den ømtålige industri. Det er alle disse problemer, industrien, brancherne, hovedorganisationerne

og arbejderne har peget på i udvalget, og det er klart, at arbejdet i udvalget har været og fremover må blive præget af disse problemer for dansk industri og beskæftigelse.

Jeg mener — og det har vi stilet efter i udvalgsarbejdet — at vi må lægge vore principper på hylden i denne situation. Når vi for visse industrier har ønsket en toldforhøjelse, er det ikke, fordi vi er tilhængere af høj told, og når vi har ønsket, at nogle varer skulle føres tilbage til bunden liste, er det ikke, fordi vi er tilhængere af varedirektoratet og alt dets væsen. Vi har søgt at finde frem til det bedst egnede middel i den givne situation for at nå det mål, vi har sigtet efter og fastholdt i hele vort arbejde med disse komplekser, nemlig at bevare dansk produktion og dansk beskæftigelse. Det har været og vil være ledetråden i vort arbejde, indtil vi er færdige med disse lovforslag.

Så kan man spørge, om vi har ramt rigtigt. Er de toldsatser, vi har sat, rigtige? Er de varegrupper, vi har ført tilbage til bunden liste, de rigtige? Jeg ved det ikke, og der er vel ingen, der i dag kan sige med matematisk nøjagtighed, hvor en toldsats skal ligge, for at industrien kan få den nødvendige beskyttelsesprocent og varen ikke bliver for dyr for forbrugerne. Jeg vil tro, at vi med oplægget fra regeringen og de ændringer, der er foreslået i udvalget, har ramt så nogenlunde i midten — jeg havde nær sagt, at vi sådan omtrent befinder os på en solid vej og ikke er faldet i nogen af grøfterne.

Vi ved, at der i udvalget fra konservativ side er sagt, at industrien har fået for lidt beskyttelse og for lidt kompensation, fordi den blev frilistet og vi går ind i de syv; det synspunkt blev bakket op af industrien. Vi ved, at venstre i udvalget har sagt, at industrien har fået rigelig kompensation, fordi den blev frilistet og vi skal ind i de syv; det blev bakket op af handelen og importørerne. Jeg vil altså tro, at vi med dette oplæg og de ændringer, der foreslås, befinder os på en solid vej. Jeg kunne ønske, vi skulle køre lidt mere i den ene side af vejen og søge at dreje derhen under de kommende forhandlinger mellem anden og tredje behandling.

De til toldlovsforslaget stillede 173 ændringsforslag, 13 til selve paragrafferne og

[Lars P. Jensen.]

resten til toldpositionerne, til sætterne, til procenterne, skal jeg ikke gennemgå i enkeltheder. Det er nu sådan efter forretningsordenen, at betænkningerne skal være lidt udførligere, og der er i den foreliggende betænkning stræbt efter at give kommentarer til de enkelte ændringsforslag. Vi vælger heller ikke mere ordfører for det samlede udvalg. Det, som det samlede udvalg har at sige, skal give sig udtryk i betænkningen. Jeg skal gøre nogle bemærkninger om de mere principielle ting og om de enkelte kapitler i toldlovsforslaget.

Det første, jeg vil gøre et par bemærkninger om, er toldgodtgørelsesordningen. Ved sidste behandling af toldloven, hvor vi gennemførte en ny nomenklatur og gik over til i større udstrækning at anvende værditold i stedet for vægt-, rum- og styktold, gennemførte man også forenklede nye regler for toldgodtgørelse. Disse regler betyder en lettelse ikke alene for toldadministrationen, men også for de enkelte erhverv og brancher, som skal have toldgodtgørelse, og jeg har det indtryk, at det, vi dengang gennemførte, har virket tilfredsstillende. Vi kan ikke i paragrafferne give enkle og klare regler for, hvordan toldgodtgørelsen skal finde sted. Det afgørende er, at der er god vilje på begge sider, det gælder toldvæsenet på den ene side og erhvervslivet, brancher og hovedorganisationer på den anden side. På begge sider af disken må der være god vilje til at finde frem til et system, der ikke generer flere end højst nødvendigt. Det har været drøftet meget nøje i udvalget, og der er da også blevet fremført nogen kritik fra erhvervene angående den måde, ordningen er blevet administreret på, men mit indtryk er, at toldvæsenet, og det har finansministeren også givet udtryk for i udvalget, er indstillet på ved forhandling med erhvervsorganisationerne og brancherne at søge at finde frem til gode løsninger, så ordningen kan virke så smidigt som muligt og administrationen deraf ikke skal opsluge fordelene ved toldgodtgørelsesordningen. Dette er der enighed om i hele udvalget.

Et andet problem, som har været drøftet, er Frihavnen, hvorom der også har været ført lange drøftelser i udvalget. Jeg synes ikke, der er grund til at gøre bemærkninger ud over det, der står i betænkningen. Der

er der givet udtryk for den opfattelse, som det samlede udvalg har; deri er vi altså alle enige, og der er ingen grund til at føje noget dertil.

Derimod vil jeg gøre et par bemærkninger om GATT-bindingerne. Der er ikke så få steder i toldloven, hvor vi har bundet vore varer over for GATT; jeg skal nævne nogle eksempler. For de tunge billige metervarers vedkommende var der fra industriens side ønsket en mindstesats på 7 kr. pr. kg. Vi er bundet i GATT på den måde, at vi for disse varer ikke må både have værditold og en mindstesats pr. kg. Vi har sikkert bundet os i GATT; før liberaliseringen af metervarer fandt sted. Et andet eksempel er mejetærskere og mejemaskiner. Her har vi bundet os til en toldprocent på nul. Det vil sige: vi har forpligtet os til ikke at sætte nogen told på disse varer, og det har vi sandsynligvis gjort, før der fandt nogen dansk produktion sted af disse varer. Senere er der så opstået en dansk produktion heraf, og fordi vi har denne GATT-binding, har vi ingen mulighed for at give denne industri, denne produktion, en blot lav toldbeskyttelse.

Jeg vil derfor bede den højtærede finansminister om at være opmærksom på disse ændrede forhold: at vi dels må liberalisere noget mere, og at der dels på visse felter er opstået en dansk industri, hvis vareområde er bundet i GATT, men som vi kunne ønske eventuelt at give en beskyttelse, hvis vi ikke havde denne GATT-binding. Jeg vil bede om, at man er opmærksom på disse forhold, når der skal forhandles på de kommende GATT-møder.

I forbindelse med mine bemærkninger om GATT-bindingerne med hensyn til mejetærskere og landbrugsmaskiner vil jeg gøre et par bemærkninger om selve problemet vedrørende landbrugsmaskinerne. Vi har i udvalget ført lange diskussioner om det rimelige i, at man her til landet fik lov til frit at importere brugte landbrugsmaskiner og brugte traktorer. Vi har i udvalget fået oplyst, at 90 pct. af de brugte traktorer, der importeres her til landet, er mellem 8 og 12 år gamle og monteret med visse amerikanske dele i maskineriet, som der i øjeblikket ikke kan fås reservedele til herhjemme. Problemet er ikke helt lille. Det betyder noget både for de virksomheder,

[Lars P. Jensen.]

vi har, og på anden måde, for i 1959 blev der importeret 4 000 brugte traktorer. Jeg beklager, at vi ikke i udvalget har kunnet opnå flertal for en løsning. Selvfølgelig kan man sige: ja men vil folk snydes og købe en traktor, der vel er billig i pris, men i kvalitet slet ikke svarer til prisen, så lad dem om det! Jeg er bare bange for, at det er de fattigste, de dårligst stillede, der her bliver snydt og ikke får noget som helst for deres penge. I øvrigt er det paradoksalt, at staten ofrer en hel del penge, adskillige millioner kroner, dels til udbygning, dels til drift af statsprøveanstalten i Bygholm ved Horsens, hvor man lader alle landbrugets redskaber afprøve for at vejlede landmændene i at finde frem til de bedst egnede landbrugsredskaber, og så slår man det i stykker derved, at man ad bagdøren, hvis jeg må sige det sådan, importerer billige traktorer, som der overhovedet ikke er mulighed for at kontrollere brugbarheden af. Derfor vil det være vigtigt at finde frem til i det mindste at sætte en slags årgangskontrol på, så man har nogenlunde sikkerhed for, at de brugte traktorer, der kommer ind i landet, er af en sådan beskaffenhed, at man i hvert fald kan køre med dem og også få reservedele til dem. Jeg synes, vi her påfører vore fabrikker en ubillig konkurrence, og jeg mener, vi må drøfte det, og vil føre det frem i udvalget igen.

Af andre principielle ting vil jeg gerne nævne den ændring, der er sket med hensyn til det, vi kalder „maskinanmærkningerne“. Før har det været sådan, at hvis der blev importeret en maskine, der kostede over 5 000 kr., var kun de 5 000 kr. fortoldet med 5 pct., og resten var toldfrit. Det vil sige, at for en maskine til over 5 000 kr. skulle der under alle forhold betales 250 kr. i told. Det laves om nu. Vi har i udvalget diskuteret, om man i stedet for skulle sætte grænsen ved 3 000 kr., men sætter vi grænsen ned, kommer vi ned i en gruppe, hvor der er et utal af maskiner, som det vil være svært at kontrollere. Derfor har vi foreslået en ændring, således at de maskiner, der koster over 5 000 kr. i importpris, bliver toldfri også for den del, der ligger under 5 000 kr. Hvor meget det betyder i penge, er det svært at gøre op, men jeg ved, at det betød adskillige millioner kroner, da vi

gennemførte den første maskinanmærkning, og jeg ved, det vil betyde adskillige millioner kroner, når vi gennemfører denne efter vor mening forbedring på dette felt; den vil komme til at betyde meget for vort erhvervsliv og vor produktion.

I øvrigt vil jeg gøre et par bemærkninger også om et andet problem, som man godt kan sige er sidestillet med dette. Det drejer sig om toldfritagelsesordningerne, som af udvalget er foreslået meget stærkt udvidet, hvad man kan se ved at gennemgå de forskellige kapitler. Denne udvidelse er vi meget tilfredse med. Jeg tror, den vil hjælpe dansk industri ved at gøre vort omkostningsniveau lavere, og det er ikke uvæsentligt. Disse toldfritagelsesordninger betyder, at dér, hvor der ingen dansk industri finder sted, eller hvor den finder sted i uvæsentlig grad, har toldvæsenet bemyndigelse til at toldfritage varerne. Det mener vi er meget værdifuldt.

Jeg kan nævne kapitel 73, jern- og stålvarer. Dér kan ifølge ændringsforslagene i stor udstrækning denne toldfritagelse finde sted, således at både hvad angår rør og stænger, navnlig rør, hvor der ingen dansk produktion finder sted, eller hvor den kun finder sted i uvæsentlig grad, kan man importere disse varer toldfrit, og så kan man dér, hvor man har en dansk produktion, give denne en noget større beskyttelse. Det samme gælder for alle aluminiumsvarer, kapitel 74. Navnlig gælder det kapitel 70, glas og glasvarer, som er helt ombygget efter dette toldfritagelsesprincip. Man siger simpelt hen, at det glas, der ikke fremstilles her i landet, går toldfrit ind. Det synes jeg er en god måde at nå frem til en ordning på.

Det samme gælder i øvrigt kapitel 85, hvor der også er sket en ændring i anmærkningerne, der betyder, at elektricitetsværker toldfrit kan indføre deres maskiner og det, der skal bruges i produktionsapparatet og i de elektriske anlæg, som vender ud imod forbrugerne. Jeg tror, dette har megen værdi, men det vil koste finansministeren noget i toldprovenu. Vi mener dog ikke, det gør noget, og vi har ikke medlidenhed med finansministeren, for vi tror, det til gengæld vil hjælpe dansk erhvervsliv og hindre, at vort omkostningsniveau på disse felter ryger i vejret.

[Lars P. Jensen.]

Ud over at fremføre disse principielle betragtninger vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om enkelte af kapitlerne i toldlovsforslaget.

Må jeg først nævne kapitel 15, som omhandler animalske og vegetabiliske fedtstoffer og olier, kort sagt hele området vedrørende margarinefremstillingen. Før har det været sådan, at råolierne til margarinefremstilling har været fortoldet med 5 pct., og der har så i toldloven stået en anmærkning om, at toldvæsenet havde ret til at lade margarinefabrikkerne importere 20 pct. af deres forbrug af kokosolie toldfrit. Margارينen var på bunden liste.

Nu har vi efter lange diskussioner fundet frem til, at råolien skal fortoldes med 5 pct. og margارينen med 5 pct. Det er sådan set første gang i vor historie, at vi har en margarinetold, men jeg er af den opfattelse, at den ikke vil betyde noget. Margارينen forbliver på bunden liste og er ikke underkastet EFTA-traktatens afviklingsregler, men det er meningen, at den skal gøres liberaliseringsmoden. Det er min opfattelse efter samtaler med margarineindustrien, at de 5 pct. ikke vil få nogen betydning, både fordi margارينen stadig står på den bundne liste, og dernæst fordi der er visse smagsvaner, så det vil være svært for udenlandske firmaer at eksportere margarine til Danmark. Endelig må vi huske, at der også er konkurrence-momentet. Margarinefabrikationen er ikke koncentreret på en enkelt fabrik; den er fordelt på et halvt hundrede fabrikker. Vi er derfor ikke nervøse for denne ændring; vi mener, den er fornuftig. Jeg tror dog nok, der er grund til efter den sidste henvendelse, der er kommet fra margarineindustrien, endnu en gang i udvalget at drøfte hele dette kapitel.

I kapitlerne 50-63, der drejer sig om tekstilvarerne, er der ikke sket store ændringer. Dette skyldes, at det ikke er så forfærdelig mange år siden, vi ændrede reglerne for hele tekstilområdet. Da vi gik bort fra deponeringsordningen og fik told, fik industrien toldsatser, der skulle betyde, at der kunne liberaliseres, hvad der også blev. Men der var forskellige ting dengang, der hindrede, at vi kunne fastsætte visse toldsatser, som vi vel i og for sig var enige

om, navnlig garnsatserne, som dengang var GATT-bundne, en binding, der siden er ophævet. Derfor er der nu sket denne ændring — som vel også er den eneste ændring af væsentlig karakter — at garnsatserne er hævet fra 3 pct. til 5 pct. Ellers er der ikke i disse kapitler sket ændringer.

Kapitel 39 omhandler plastvarerne, der er en ny eller i hvert fald en relativt ny varegruppe, som først fik sin egen placering i toldloven ved den sidste toldlovsrevision. Tidligere var varer af denne gruppe placeret rundt omkring eller placeret som andre varer. Nu tror jeg, vi har fundet det rette forhold i disse toldsatser. Her kan man igen sige, at toldfritagelsesordningen vil betyde en hel del, idet der til anmærkningerne til dette kapitel er et ændringsforslag, der siger, at råvarerne, d. v. s. plastsubstanser, når de ikke fremstilles herhjemme, kan indgå toldfrit. Det er i forhold til det nugældende en stor lettelse for plastindustrien, idet nogle af dens råvarer i øjeblikket er fortoldet med visse, forskellige toldsatser. De gøres toldfri nu, i hvert fald indtil vi får en dansk industri på det område; derefter vil toldsatsen træde i funktion, men kun for de plastsubstanser, som den danske industri skal producere; de andre, som den ikke skal producere, og som i dag er belagt med told, bliver gjort toldfri, og bliver det fremtidig, selv om den danske industri kommer i gang.

Kap. 48 omhandler papir og papirvarer. Disse varer var efter forslaget bibeholdt på bunden liste, men har nu fået noget højere told og er kommet på friliste. Det, der gjorde, at vi kunne komme frem til den løsning og få industriens tilslutning dertil, uden at toldsatserne skulle op på de højder, som industrien havde ønsket for en liberalisering, var, at finansministeren i udvalget gav udtryk for, at han var villig til at sænke papirafgiften fra de 30 øre pr. kg., den nu er på, til 20 øre pr. kg. Det vil sige, at denne ændring, hvorefter papir altså kommer på friliste og får en noget højere told, vil i prisbevægelsen betyde, at vi får papiret en smule billigere, samtidig med at vi, uden at det bliver dyrere, kan give vor industri en noget bedre beskyttelse. Men jeg vil gerne understrege, at det bliver dyrt for finansministeren; den øgede told på papirvarer vil, så vidt man kan skønne, beløbe

[Lars P. Jensen.]

sig til godt 1 mill. kr., men selve nedslaget i papirafgiften fra 30 øre til 20 øre vil koste finansministeren et beløb, der ligger et sted mellem 15 og 16 mill. kr.

Et andet kapitel, som jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om, er kapitel 40. Det omfatter hele gummivareindustrien. De fleste af gummivarerne var foreslået bibeholdt på bunden liste. Bunden liste er jo den, der i valutaloven kaldes liste 2, den, som skal afvikles gradvis, og her er vi over for EFTA ikke forpligtet til at øge bevillingsudstedelsen med mere end 20 pct. Visse varer, position 40.05 og 40.06, slidbanegummi, som var overført til den frie liste, er nu ført tilbage til den bundne liste, således at hele gummibranchen bliver på den bundne liste. Toldsatserne er også hævet noget. Men jeg er ikke sikker på, at det er nok. Vi må gøre os klart, at gummibranchen er en af de mest ømtålige, vi har. Den vil ved en liberalisering komme ud for konkurrence fra store udenlandske koncerner, ja, ikke alene store udenlandske koncerner, men de store udenlandske koncerner, der har deres salgsapparat her i landet via automobilforhandlere o. s. v., så i det øjeblik, varerne sættes på friliste, har vi omgående konkurrencen fra de store koncerner. Det finder ikke sted på andre områder, for dér skal de udenlandske store virksomheder først have opbygget et salgsapparat. Det har disse brancher, det har disse koncerner.

Derudover må vi understrege, at hele gummiindustrien har produceret til hjemmemarkedet, fordi gummi var en mangelvare lige efter krigen og adskillige år derefter. Det vil simpelt hen sige, at man ikke har kunnet rationalisere inden for den enkelte virksomhed. Man har ikke inden for branchen haft den fornødne tid til at strukturalisere, idet man har måttet producere for det lille marked, Danmark med sine 4 mill. indbyggere jo er, og derved har fået korte serier, for visse varers vedkommende kun ganske få stykker; det vil igen sige, at man for enkelte af disse fabrikkers vedkommende er oppe på ca. 4 000 forskellige varearter eller varenumre. Det er klart, at der skal en omstilling til; disse varenumre skal gøres færre, og de skal produceres i længere serier. Denne omstilling er i

gang, men der har ikke været den fornødne tid dertil. Jeg ved godt, man vil hævde, at industrien altid vil komme og påstå, at den ikke har haft tid nok; men der var vel ingen, som for et par år siden havde ventet eller troet, frygtet eller håbet — hvad man nu vil — at man var kommet ind på at oprette de seks landes fællesmarked eller denne frihandelsområdet.

Endelig vil jeg gerne understrege, at gummiindustrien er koncentreret om enkelte virksomheder; disse virksomheder er igen placeret i byer, og det kan blive en katastrofe for disse byer, hvor hovedparten af arbejderne beskæftiges ved denne industri — for Køges vedkommende f. eks. beskæftiges de fleste af arbejderne på Kemisk Værk og på gummifabrikken — hvis vi ikke træder varsomt her og får lagt den rigtige toldsats og bevarer disse varer på den bundne liste det rigtige åremål og får afviklet importbevillingerne på en fornuftig måde.

Den højtærede handelsminister udtalte ved første behandling af valutalovforslaget, at selv om gummivarerne blev på liste 2 — de varer, der skal gradvis liberaliseres, men ikke umiddelbart — var det en af de brancher, der, selv om varen blev på denne liste, hurtigere skulle liberaliseres end listen som helhed. Den højtærede minister talte om en periode på 3 år. Efter de oplysninger, vi har fået i udvalget, tror jeg — og det vil jeg gerne understrege — at den højtærede minister har taget fejl. Gummibranchen er en af de mest ømtålige, vi har i landet, og vi har i hvert fald ingen interesse i for et princip skyld at slå en industri i stykker. Det kapitel, som omhandler gummivarerne, tror jeg vi skulle kikke nøjere på mellem anden og tredje behandling.

Der er — jeg nævnte det ganske kort før og vil jeg gerne understrege det — i udvalget gentagne gange fremført to argumenter: for det første, at når en vare bliver på bunden liste, skal den ingen toldforhøjelse have, og for det andet, at når der finder en tilbageførsel sted fra den frie til den bundne liste, skal der finde toldnedsættelser sted. Jeg kan ikke anerkende dette princip, for når en vare bliver på bunden liste, eller når man fører den tilbage fra den frie til den bundne liste, er det en erkendelse af, at det er et vanskeligt

[Lars P. Jensen.]

problem, en ømtålig branche, som netop derfor har brug for told.

Selv om varen bliver på bunden liste, vil jo øgelsen af bevillingsudstedelser bevirke, at beskyttelsen bliver mindre og mindre, og at denne branche — som vi har erkendt er ømtålig — simpelt hen i løbet af ganske få år vil komme til at stå nøgen uden at kunne klare sig.

Derfor er vi tilfredse med, at der for de varer, der er ført tilbage til liste 2, altså fra friliste til bunden liste, ingen toldnedsættelser er sket, og vi er tilfredse med, at der er en del varer, som er ført tilbage fra den frie til den bundne liste. Det drejer sig om 39 positioner. Til gengæld er der den anden vej ført 21 positioner, d. v. s. fra liste 2 til liste 1, fra bunden til fri liste. Nu er det ikke positionernes mængde, der sådan set interesserer os. Det afgørende er, om den vare, der føres tilbage, har modstandsstyrke over for liberaliseringen. Jeg skal ikke gøre bemærkninger om, hvor længe de tilbageførte varer skal blive på liste 2; det vil det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, der er mit partis ordfører med hensyn til valutalovsforslaget, sikkert gøre nogle bemærkninger om. Men jeg tror, det er rigtigt, at industrien nu får at vide, hvor længe de enkelte varer skal være på den bundne liste, eller hvor hurtigt industrien kan regne med at den tid er forbi.

Jeg er enig med den højtærede handelsminister i, at det klart må siges; men så kommer jo spørgsmålet om, hvor længe den pågældende vare skal blive på den bundne liste. Jeg er ikke sikker på, at de 3 år, som er sat for de varer, der er ført tilbage fra liste 1 til liste 2, er rigtigt ramt. Jeg er meget usikker her, og efter min opfattelse kan det ikke være afgørende, om en industri bliver 3 eller 4 år på bunden liste. Hvis den bliver der i 3 år og ikke kan klare sig, men kunne klare sig, hvis den blev der i 4 år, hvorfor så slå den ihjel for et princip skyld? Vel skal man være så stærk i principperne, at man vil være parat

til at dø for dem, men man kan vel ikke forlange, at andre skal dø for dem, og vi vil heller ikke for disse princippers skyld forlange, at nogle industrier skal dø.

Hvad toldsatserne angår, er der sket forhøjelser for 55 positioner og nedsættelser for 32 positioner; for 43 positioners vedkommende er der sket ændringer i toldfritagelsesordningen. Så kan man spørge, hvilken betydning det har for toldniveauet. Vi har drøftet dette meget grundigt i udvalget, og det er svært at gøre op. Vi må alle erkende, at vel kan vi sige, at så og så meget er der indført i 1958 eller 1959 af de varer, der er toldforhøjet, og derefter kan vi gøre op, at hvis importen bliver af samme størrelse, vil toldniveauet blive så og så meget højere, fordi procenterne er steget så og så meget. Men det har vel ikke så farlig megen interesse at få disse tal at vide — det hele kan ændre sig, vareindførslen kan blive større på visse felter, og forskydningerne bliver større på hele feltet. Så vidt jeg imidlertid kan skønne, vil der ikke ske store ændringer i toldniveauet fra oplægget i de to lovforslag med de ændringer, der er sket nu. Vi må jo huske på, at der er ingen, der i dag ved, hvad toldfritagelsesordningen vil betyde i penge; og hvad toldgodtgørelsesordningen angår, er der heller ingen, der kan gøre op, hvor meget den vil betyde i penge. Der er ingen, der ved, hvordan administrationen deraf kan lægges til rette. Lægges den enkelt til rette, vil det betyde, at mange firmaer, der i dag holder sig tilbage af skræk for administrationen, vil få toldgodtgørelse, og derfor kan det ikke gøres op i kroner og øre. Hvor meget ændringen i maskinanmærkning betyder, ved vi heller ikke. Jeg ved, at dengang vi lavede selve maskinanmærkningen, drøftede vi tal omkring 10 og 20 mill. kr. Jeg tør ikke nævne noget tal, men ordningen betyder i hvert fald et tab i toldindtægten, og også anmærkningen om de elektriske motorer vil betyde det.

Jeg tror som helhed, at der ikke bliver noget udsving i toldniveauet med de æn-

[Lars P. Jensen.]

dringer, der er sket, men tager vi de andre problemer med ind i billedet, d. v. s. den nedsættelse, der er sket af papirafgiften, og som koster finansministeren mellem 15 og 16 mill. kr., tror jeg, at det, der er sket i udvalget, og de ændringer, der er foretaget, er en dårlig forretning for finansministeren. Men som sagt har vi ingen medlidenhed med finansministeren i så henseende, for vi tror, at de ændringer, der her er sket i toldloven og valutaloven, giver bedre betingelser for vort erhvervsliv. Vi får en større produktion eller kan holde produktionen og beskæftigelsen, og det tror jeg også vil give finansministeren ro i hans samvittighed, selv om han skal miste nogle penge i dette løb.

Så kan man spørge: hvad vil resultatet blive for vort omkostningsniveau? Mon der i det hele taget er nogen, der kan sige det? Jeg tror det ikke. Hvad har importreguleringen betydet for prisdannelsen herhjemme? Der er vel ingen, som kan gøre det op; der er vel ingen, som kan beregne det. Vi har enkelte eksempler, som kunne belyse, at den havde betydet meget store prisstigninger, men jeg tror ikke, de dækker. Selv om vi har en importregulering, og venstre siger jo i betænkningen, at det er en meget fordyrende ordning, må man ikke fra den side glemme — det burde liberalister være de nærmeste til at tage med i deres betragtninger — at der er noget, som hedder konkurrence inden for dansk erhvervsliv, inden for en beskyttet industri, som helhed.

Derimod er det selvfølgelig lettere at gøre op, hvor meget en forhøjelse af toldsatserne vil betyde, det kan gøres op i kroner og øre; men dér er der også usikkerhed, og resultatet afhænger af, om toldbeskyttelsen udnyttes, det er jo ikke sikkert. Det er jo muligt, det har vi erfaret adskillige steder, at erhvervslivet ønsker, at prisforskellen mellem udenlandske varer og danske varer skal være så stor, at salget går på de danske varer. Det er derfor kun, hvis toldsatserne udnyttes, at der vil blive tale om en fordyrelse.

Endelig må vi huske — jeg har nævnt eksempler derpå — at der er også noget, der hedder konkurrence, således at man ikke kan udnytte toldsatserne. Derfor vil det være svært at gøre op, hvad det, der nu foreslås, vil betyde for vort erhvervsliv.

Vi har bestræbt os for, det gælder også

regeringspartierne, i disse forhandlinger at nå dertil, at vi ikke får et for højt omkostningsniveau, så at råvarer og halvfabrikata til vor industri bliver så billige som muligt, og således at toldfritagelse og toldgodtgørelse bliver så lempelig som muligt. Det synes jeg er meget vigtigt, idet en stor procentdel af vor industri skal konkurrere på tredjelandsmarked og derfor ville være dårligt stillet, om omkostningsniveauet steg.

Jeg kan med disse bemærkninger anbefale ændringsforslagene til toldlovsforslaget, både hvad forhøjelser og nedsættelser angår.

Jeg kan også anbefale de 4 lovforslag om de forskellige forbrugsafgifter. De forslag om ændringer, der er stillet, har jo, selv om der kunne gøres bemærkninger til dem — jeg skal ikke gøre det — alle sammen relation til det toldlovsforslag, vi behandler, og jeg kan på mit partis vegne anbefale dem.

Chr. Christiansen: Forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v. har denne gang været til udvalgsbehandling sammen med toldlovsforslaget.

Det stillede ændringsforslag, som findes i betænkningen, drejer sig for en række bestemmelser vedkommende om ændringer af mere redaktionel karakter. Dog vil jeg gerne nævne, at den nugældende lovs §§ 7 og 8, som der også ved sidste behandling i tinget var diskussion om, nu udgår. Grunden er, at der er sådanne ændrede forhold, som gør det forsvarligt at stryge disse bemyndigelser til handelsministeren.

Jeg vil endvidere nævne, at der er en bestemmelse i ændringsforslaget, som går ud på, at valutaloven, således som den nu er foreslået affattet, skal forblive i kraft indtil den 31. december 1961.

Der findes i betænkningen nogle bemærkninger vedrørende valutalovens bestemmelser, som jeg skal henvise til, ligesom jeg skal henvise til bilag 1 og 2, der angår den fri og den bundne liste.

Inden for såvel erhvervene som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Industrirådet har det været ønsket, at de fik en længere frist til at indstille sig på de nye forhold for derved at være nogenlunde sikre på, at de kunne klare konkurrencen og fastholde produktion og beskæftigelse.

Jeg må derfor mene, at der netop i denne forbindelse endnu er visse spørgsmål, der

[Chr. Christiansen.]

må tages op til fornyet behandling i udvalget mellem anden og tredje behandling. Jeg skal senere nærmere omtale mine synspunkter i den henseende.

Det glæder mig, at det konservative folkeparti er medforslagsstiller til valutalovsforslagets gennemførelse i den nu foreliggende skikkelse. Venstres repræsentanter i udvalget har derimod i betænkningen sagt, at de ikke vil medvirke til lovforslagets gennemførelse. Også herom skal jeg senere gøre et par bemærkninger.

De nye markedsforhold, som Danmark står over for i den nærmeste tid, gjorde en samlet behandling af de erhvervspolitiske love påkrævet. Dansk erhvervsliv står over for en meget væsentlig omstilling af sin produktion og af sit salgsapparat. Der har i udvalget været ført indgående drøftelser om de vilkår, der vil komme til at gælde for industrien i årene fremover. Der er ingen grund til at skjule, at der hersker stor usikkerhed, dels i bedømmelsen af, hvad de nye markedsforhold vil komme til at betyde for dansk produktion og dansk beskæftigelse, dels med hensyn til hvilken konkurrence vor fremtidige eksport kan blive stillet over for.

Vi har nu igennem mere end 25 år arbejdet under særlige vilkår med restriktioner og anden beskyttelse for at fremme og værne om vort lands erhvervsliv, dets produktion og beskæftigelse. Det var forholdene udefra, der gjorde sådanne foranstaltninger livsnødvendige for at være i stand til at dømme op for de vanskeligheder, som økonomiske kriser, vekslende konjunkturer og krigsforhold stillede os over for, ja, som i mange tilfælde truede med at undergrave vort erhvervsliv.

Det er ikke nogen helt enkel sag ret pludseligt at ændre disse restriktive forhold og gå over til en liberalisering, som måske kan komme til at stille os dårligere end de lande, vi på bred basis skal samarbejde med. Jeg tænker her ikke alene på de syv lande, der danner frihandelsområdet, men også på alle andre lande, som Danmark står i eksportforbindelse med. Vi har i udvalgsarbejdet i virkeligheden stået over for en ganske særlig ømtålig situation. Danmark prøvede først de langvarige nordiske forhandlinger, men de måtte standses,

da der blev optræk til europæiske markedsplaner.

Vort land afgjorde reelt i sommeren 1959, at vi ville slutte os til de syv landes frihandelsområde, men der blev dog fra det høje tings side stærkt fremhævet et ønske om, at der snarest muligt kunne komme et samarbejde i gang mellem de syv og de seks. Den udvikling, der nu forestår, kræver af os, at vi inden 1. marts bringer en samlet ordening i stand for vore fremtidige told- og liberaliseringsforhold. Det er jo egentlig en bunden opgave, som der desværre kun er meget kort tid til løsningen af.

Det nedsatte told- og valutaudvalg har som nævnt modtaget et stort antal deputationer. Det har været meget lærerigt for udvalgets medlemmer at lytte til de synspunkter, som erhvervslivets repræsentanter har forebragt. Jeg for min del har fået et stærkt indtryk af, at vore erhverv med en ikke ringe betænkelighed imødeser, hvordan de nye markedsforhold vil komme til at arte sig. I adskillige tilfælde er virksomhedernes ledelse og arbejdernes tillidsmænd mødt samlet op og har fremhævet deres synspunkter over for den nye lovgivning. Ofte fik vi at vide, at der var foretaget ret betydelige investeringer, indkøbt maskiner og værktøj og foretaget rationaliseringer, men at alle disse foranstaltninger endnu ikke var helt tilendebragt. Derfor var man angst for, hvad de nye konkurrenceforhold kunne bringe. Jeg fik tillige den opfattelse, at flere virksomheder havde planlagt ret betydelige yderligere udvidelser for at være helt på højde med situationen, men at de også var bange for, at de ikke fik tilmålt tid nok til at gøre sig klar til den ventede konkurrencekamp.

Udvalget har fået et meget omfangsrigt materiale til belysning af vore erhvervsforhold, hvilket jo i virkeligheden skulle kunne give lovgivningsmagten et godt grundlag for at træffe en fornuftig afgørelse af de foreliggende vanskelige erhvervsøkonomiske forhold. Det kunne egentlig være på sin plads at gøre det høje ting bekendt med blot et par uddrag af de talrige henvendelser, som udvalget har modtaget. Jeg vil f. eks. nævne, at der fra Industrirådet den 11. januar 1960 kom en hen-

[Chr. Christiansen.]

vendelse, som har følgende slutbemærkning — jeg beder om tilladelse til et par korte citater —:

„Industrirådet skal atter fremhæve nødvendigheden af, at lovgivningsmagten forud for Danmarks medlemskab af Den europæiske Frihandels-sammenslutning sikrer industrien en sådan udgangsposition med hensyn til told- og importreguleringsforhold, at den betydelige risiko for nedgang i industriens produktion og beskæftigelse begrænses.“

Der foreligger også en efter min mening ret interessant henvendelse fra Landbrugsrådet, hvorfra jeg skal tillade mig at citere et par slutbemærkninger:

„Sammenfattende skal Landbrugsrådet stærkest muligt fraråde, at de nævnte varer“ — det drejer sig om fedt til spisebrug eller til teknisk brug — „overføres til friliste, først og fremmest under hensyn til, at de nævnte varer ligesom de øvrige og langt vigtigere af det danske landbrugs varer ikke er medtaget i frihandelsordningen, således at dansk landbrugs eksport ikke vil kunne forvente lettelser for sin eksport i andre lande ud fra gensidighedsprincippet.“

Jeg vil dog gerne til denne bemærkning gøre den kommentar, at jeg tror, det ville være såre let for adskillige industrier at argumentere om ikke ud fra nøjagtig de samme synspunkter så dog lige så vægtige synspunkter, som også gjaldt en fremtidig god dansk økonomi.

Må jeg endelig have lov til at citere en skrivelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, som vi modtog den 24. november 1959, det er blot et par linjer:

„På den anden side bør tilpasningen til nye konkurrencemæssige forhold selvsagt ske så lempeligt som muligt, således at produktion og beskæftigelse får tid til at tilpasse sig.“

Jeg har blot ønsket at fremføre disse udpluk fra nogle af de talrige modtagne henvendelser, der klart viser, at det nedsatte udvalg har haft grund til gennem sit arbejde at prøve på at finde frem til det bedst mulige ståsted for det samlede danske erhvervslev. Den nødvendige rationalisering, drifts- og strukturændring er endnu kun i alt for få brancher og virksomheder gennemført i

det omfang, som man kunne ønske sig; men vi ved, at der på en lang række områder findes industrier af betydelig værdi, der langtfra har nået at få gennemført en rimelig tilpasning, og derfor bør lovgivningsmagten efter min mening give dem mulighed for at få en sådan rimelig tilpasning.

Jeg vil gerne anføre, at det er mit indtryk ikke mindst af de talrige henvendelser, vi har fået, at dansk produktion efter alt at dømme står på et højt kvalitetsniveau. Virksomhedernes ledere, funktionærer og arbejdere er — det forekommer i hvert fald mig — dygtige og kyndige i deres særlige arbejdsforhold; men en erhvervsomstilling til nye forhold, installation af nye maskiner og moderne værktøjer kræver — det ved alle, der kender erhvervsforhold — sin tid, både til at få fat i tingene og få dem stillet op.

Vi mener, at det er vor opgave så langt som det er muligt at begrænse den eventuelt kommende nedgang i produktion og beskæftigelse, ja, også prøve på om muligt at ansøre virksomhederne til at finde frem til en videre udbygning af eksporten til de nye markeder. Dansk industri beskæftiger i dag et betydeligt antal mennesker. Industriproduktionen er siden 1938 blevet 50 pct. større og de beskæftigede arbejders antal er jo vokset i takt hermed. I denne forbindelse må det ikke glemmes, at landbruget siden 1945 beskæftiger 130 000 færre personer, og at landbrugets fremmedhjælp i dag kun er halvdelen af, hvad den var i 1938. Denne afgang af personer fra landbruget er i det væsentlige opsuget af byerhvervene. Der bliver næppe tale om at føre disse personer tilbage til det såkaldte frie landbrugserhverv. Byerhvervene må sikkert regne med, at en stor del af de nye generationer, der vokser op, skal finde beskæftigelse hos dem. Under hensyn hertil er det, at vi må berede de bedst mulige betingelser for byerhvervenes beskæftigelsesmuligheder i de kommende år.

Jeg gav ved første behandling udtryk for min betænkelighed over for en mere vidtgående frihandelspolitik, end vore traktatforhold forpligtede os til; men man kan jo ikke undgå at lægge mærke til, at der er visse venstrekredse, der synes at have en stærk trang til at give udtryk for varm kærlighed

[Chr. Christiansen.]

til de gamle frihandelsparoler. Det forekommer mig, at denne tankegang lægger vægten mere på teorierne end på de praktiske forhold, som vi står midt i. Jeg hører til dem, der over for en eventuel stigning af omkostningsniveauet ikke har særlig bange følelser. Jeg lægger langt større vægt på, at Danmark får den gunstigste mulige udgangsstilling for sin deltagelse i de nye markedsforhold og dermed de nye eksportforhold.

I denne forbindelse kan det nok give anledning til eftertanke og forundring, at venstre ikke ønsker at være aktiv deltager ved gennemførelsen af hele dette lovgivningskompleks. Venstre skriver i sin mindretalsbetænkning vedrørende forlængelsen af valutaloven:

„vi må beklage, at der stadig er for mange industrivarer på bunden liste.“
Og man slutter med at sige:

„Mindretallet kan i konsekvens heraf ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.“

Dette er altså, hvad venstre har at sige om industriens vanskelige situation. Men samtidig har Landbrugsrådet henvendt sig til udvalget og bedt om at få en overførsel til den bundne liste for deres egne varer. Det kan også være rimeligt at minde om, at da venstre og de konservative havde regeringsmagten i 1950-53, blev det fra det radikale venstres side, så vidt jeg husker, endog flere gange meddelt, at man var villig til at stemme for enhver liberalisering, som regeringen ville foreslå og kunne tage ansvaret for. Hvad skete der egentlig med liberaliseringen i disse tre år? Praktisk talt intet. Den danske udenrigshandel står over for ændringer og vanskeligheder, som skal overvindes på et meget begrænset åremål. Vi håber, at alle gode kræfter inden for erhvervslivet vil være medvirkende til at klare de store opgaver, der foreligger.

De ændringer, som foreligger i forbindelse med den nye udformning af valutaloven, og som udvalgets flertal er nået frem til, sigter på at lette overgangen for erhvervslivet til de efterhånden mere frie forhold, der ligger forude. I bilag 1 til betænkningen findes en liste over de varer og varegrupper, der føres tilbage til bunden liste til gradvis afvikling. Endvidere findes i bilag 1 en

liste over de varer, der umiddelbart overføres til liberalisering. Under udvalgsarbejdet har vi fra socialdemokratiets side i vore bestræbelser sigtet på, så langt som det har været os muligt, at begrænse de åbenbare vanskeligheder, der kunne være tale om i den nuværende situation, og vi har især sat vore kræfter ind på at beskytte erhverv og virksomheder, hvor beskæftigelsen og eksportproduktionen kunne komme ud for ødelæggende rystelser. De foreliggende overførsler til bunden liste — selv om det kun drejer sig om kortere perioder — har vi fundet aldeles påkrævede, og der er endda enkelte industrivirksomheder, hvis varer efter vor formening også burde være medtaget under disse beskyttelsesforanstaltninger.

Jeg er heller ikke helt sikker på, om den højtærede handelsministers bemærkninger i betænkningen vedrørende forlængelsen af valutaloven er tilfredsstillende for de særlig ramte erhverv, når det dog er meningen, at der skal skabes en jævn overgang til liberaliseringen. Det kan næppe komme overraskende, at vi fra vor side havde ønsket en længere afviklingsperiode, og vi mener også, det må være muligt at føre en forhandling herom under udvalgets kommende arbejde. Vi er gået med til de foreslåede bestemmelser for at nå frem til en positiv løsning, men vi forventer, at administrationen af lovens bestemmelser kommer til at ligge i nærheden af de forpligtelser, som Danmark har i henhold til konventionen om oprettelse af Den europæiske Frihandels-sammenslutning.

Det ændringsforslag vedrørende valutaloven, som nu foreligger til anden behandling, er naturligvis udtryk for hensyntagen både til politiske og til samfundsøkonomiske forhold, og jeg kan på min gruppes vegne anbefale det stillede ændringsforslag til vedtagelse.

Henry L. W. Jensen: Det ærede medlem hr. Chr. Christiansen mente ikke, at venstre havde deltaget aktivt ved gennemførelsen af toldlovskomplekset. Nu er det ikke meningen, at jeg vil gå i detaljer med hensyn til de forskellige kapitler og paragraffer i toldloven. Det, jeg vil, er at gennemgå og motivere vor stilling og den betænkning, vi har afgivet. Det ærede medlem er jo efter-

[Henry L. W. Jensen.]

hånden en repræsentant for det, man kalder den reaktionære del af opfattelserne angående varedirektoratet og toldloven.

Nogle af regeringspartierne kan ikke sige sig fri for at være ansvarlige for den politik, der gennem de sidste 28 år har været ført gennem varedirektoratet og valutacentralen efter lov om valutaforhold m. v. Hele systemet med statsdirigeret erhvervsvirksomhed, restriktioner, importforbud og alle mulige kineserier har i sin konsekvens ført til en importrestriktionspolitik, der blev til en stærk beskyttelsespolitik, og som nu udelukkende kommer i opløsning gennem den almindelige internationale udvikling med at frigøre handeler og afskaffe restriktioner og told.

Vi har fra venstres side altid hævdet, at det var en usund politik, at man påførte de eksporterende virksomheder en urimelig byrde, fordi den fordel, man gav de for hjemmemarkedet producerende virksomheder, blev dyrt betalt af den industri, der producerede for eksport, gennem et alt for højt omkostningsniveau og en deraf følgende nedsat konkurrenceevne til skade også for vor valutastilling. Trods det har vor dygtige danske eksportindustri alligevel været i stand til at forøge eksporten meget stærkt.

Da planerne om større markeder kom på tale, gav mit partis formand, det ærede medlem hr. Erik Eriksen, og andre af venstres medlemmer udtryk for, at man burde forberede sig på at deltage i markedsdannelserne ved at afvikle restriktionerne, og ingen kan i dag med rimelighed påstå, at det kan gøres, uden at man pålægger en rimelig told — det har venstre heller ikke villet foreslå — idet en tolds virkning jo ikke nær har den styrke som importforbud. En indførsel fra udlandet betyder altid forøget konkurrence, og den vil sænke vore omkostninger og dermed gøre os mere konkurrencedygtige i forhold til udlandet. Med told har vi mulighed for, at denne mindre beskyttelse virker gennem hele afviklingsperioden, hvad restriktionerne ikke gør. Importforbud giver jo en hård beskyttelse, medens toldens virkning langsomt aftager med afviklingens successive gennemførelse. Udskyder man importrestriktionernes afvikling i en kortere eller længere årrække,

vil der være en betydelig risiko for, når internationale forpligtelser nødvendiggør disses afvikling, at man da vil befinde sig i en konjunktursituation, der vil medføre større omstillingsvanskeligheder.

Vi har forsøgt ved valutaloovens — den nugældende — sidste behandling at få de partier, der ellers taler om liberalisme og fri handel, til at følge os i et beskedent forslag om, at man på det tidspunkt mindst skulle tillade en import på 10 pct. af forbruget af enhver vare — for at give industrien en advarsel om, at restriktionerne i det lange løb ikke ville kunne opretholdes, og samtidig for at få en regulering af priserne. Vi fik ingen støtte hertil, hverken de radikales eller retsforbundets.

Venstre erkender, at når man gennem 28 år ved forkert beskyttelsespolitik har fået en stor del af den danske kapital anbragt i en industri, der ikke er fuldt ud konkurrencedygtig, er der ingen mulighed for pludselig på én gang at fjerne beskyttelsen; det ville medføre store ødelæggelser af kapital og gøre adskillige arbejdsløse. Priskontrol og monopollov har efter krigen gjort sit til, at den danske industri ikke har fået lov at indtjene kapitaler til at modernisere og reorganisere virksomhederne for, og man må derfor undgå at lægge for mange arbejdspladser åbne for en ubillig udenlandsk konkurrence, indtil man gennem opsparing har skabt den fornødne kapital til investering i virksomhederne.

Man påbegyndte fra venstres side afviklingen af restriktionerne for tekstilvarerne, og da denne frigivelse var faldet til ro, burde man gradvis være gået videre; men det skete ikke, og bl. a. derfor er vi nu ikke forberedt til at gå ind i et større marked med fri handel for industrivarer og må nu pludselig foretage store forandringer ved at erstatte importrestriktionerne med told. Denne told må være af en afbalanceret højde, så den redder den produktion, der kan gøre sig konkurrencedygtig. Det er ganske klart, at den told, vi således indfører, vil give højere omkostninger i en situation, hvor man kunne undvære tolden, men det valg har vi ikke. En stor arbejdsløshed betyder vældige omkostninger for samfundet, og det samme gælder formuetab ved, at de produktionsmidler, man er i besiddelse af, bliver gjort værdiløse. Vor

[Henry L. W. Jensen.]

opgave er derfor at finde frem til den overgangsordning, som er nødvendig for at bevare det arbejdende erhvervsliv. Ved denne vurdering må der naturligvis tages hensyn til, at tolden over for de andre deltagere i de syv landes marked afvikles, medens den foreløbig bliver stående for andre landes vedkommende. Jeg personlig tror, at fremtiden vil vise et samarbejde med de andre markedsdannelse, der sker rundt omkring i verden, således at også en afvikling af restriktioner og told over for disse markeder vil være mulig.

Vi har ud fra disse synspunkter deltaget i arbejdet i toldlovsudvalget, men der har ikke foreligget så meget sagligt materiale for os, at det har muliggjort en stillingtagen. Jeg må dog her indskyde, at administrationen med stor dygtighed og frisind har stillet alle de oplysninger til vor rådighed, som berører selve tariffen. Regeringen fremsatte et forslag, som var udarbejdet af embedsmændene, og som vi må gå ud fra er tiltrådt af de 3 regeringspartier, men der er ikke givet noget sagligt grundlag, der muliggør en varetagelse af de interesser, der knytter sig til de enkelte satser.

På grundlag af dette regeringsforslag har en lang række brancher og virksomheder rettet henvendelse om forhøjelse og nedsættelse af den foreslåede told eller om at få lov til at blive på den bundne liste, men almindeligvis uden noget dybtgående tal-mæssigt bevis for kravets rigtighed ved f. eks. dokumentation af forædlingsprocessen. Kriteriet har været beskæftigelsen. Man har derefter fra regeringspartiernes side taget stilling til henvendelserne, og man må gå ud fra, at de nu foreliggende forslag om tilbageførsel på bunden liste er et kompromis mellem regeringspartiernes synspunkter, idet socialdemokratiet almindeligvis har krævet højere beskyttelse, de to andre regeringspartier lavere. Hvorfor skulle de ellers stadig væk holde møder sammen, når vi havde bearbejdet forslagene? Vi vil naturligvis ikke hævde, at der ikke har været givet nogen begrundelse for de skete ændringer, vi har blot ikke kunnet tiltræde dem, fordi de i det store og hele ikke har været af en sådan karakter, at det gav os en mulighed for at gå i dybden og få en saglig begrundelse for, hvilke toldsats der var de rigtige.

Fra dette må naturligvis undtages den grundopfattelse, som der i det store og hele har været enighed om, som er sagligt rigtig, og for hvilken vi har arbejdet de gange, toldloven har været drøftet: at råstoffer og produktionsmidler må gøres så billige som muligt. På dette område er der opnået meget, men alligevel er det mærkeligt, at man også her tilsidesætter landbruget, og at ikke alle landbrugets produktionsmidler har kunnet fritages for told. Der er også gjort forsøg på at få det vigtige forhold med told på halvfabrikata og færdigvarer bearbejdet, men vi har savnet en del oplysninger om, til hvilke priser den enkelte vare tilbydes fra udlandet, både fra de seks og fra de syv, og en sammenligning med produktionsprisen i Danmark for derved at kunne bedømme og fastslå beskyttelsesbehovet har ikke været mulig. Endvidere har der manglet en opdeling af de danske kalkulerede priser i råvarer, arbejdsløn og andre udgifter, således at det var muligt at se, hvor stor en del forædlingsudgifterne her i landet udgør. Når man ikke kender denne sats i forhold til de øvrige fremstillingsudgifter, ved man ikke, hvad en toldsats giver i beskyttelse for den danske industri. Tilstrækkelige oplysninger om dette forhold har i det store og hele ikke foreligget; der har kun været drøftelser om satserne. Når vi i vor betænkning udtaler, at der ikke har foreligget de fornødne oplysninger, og at vi heller ikke har haft den nødvendige tid til en dybtgående behandling, er dette ikke fremført som en klage mod regeringen. Vi er klar over, at der ikke har været tid til rådighed; vi konstaterer blot dette som en forklaring på, at vi ikke kan tage ansvaret for denne lov, men at dette ansvar må deles af regeringspartierne, der har haft meget mere tid til rådighed til lovens udarbejdelse og har kunnet følge den i statsadministrationen, hvor embedsmændene har været til rådighed og — som jeg har anført — har gjort et dygtigt arbejde.

Jeg skal komme med nogle yderligere kommentarer til udvalgets betænkning.

Regeringens første forslag var et lovforslag, som vi kunne arbejde ud fra og forbedre. Forudsætningerne måtte være, at dette skulle forbedres — ikke forværres. Men det blev forværret, og det vil skabe fordyrelser, der vil medføre ændringer i

[Henry L. W. Jensen.]

omkostningsniveauet; bl. a. vil byggeomkostningerne blive væsentligt fordyret. Endvidere er frilisterne blevet færre og forringede, og vi frygter for, at loven vil medføre omkostninger til skade for eksport-erhvervene, herunder ikke mindst landbruget, der ikke har mulighed for at overlæsse de stigende omkostninger på landbrugets priser, og som oven i købet kommer til at bære tolden på en del redskaber og traktorer; lovens virkninger i al almindelighed, fordyrelse af varerne, kommer desuden til at bæres af alle som forbrugere. Det har ikke været muligt indtil nu at få en opgørelse over, hvor meget stigningerne i satserne omfatter i kroner og øre, og hvor stor indtægt toldloven beregnes at ville give i sin virkning over for tredjeland. Administrationen af toldloven fordyres og udvides. Tendensen i loven er klar, nemlig beskyttelse; det lægger man fra regeringens side ingen skjul på. Loven vil medføre forøget administration også for erhvervene, og da vi har medvirket til, at der gives en række toldfritagelser og godtgørelser for eksport, håber vi, disse vil blive lempeligt administreret. Men der fremkommer et stort problem vedrørende bestemmelser af toldfri varer: maskiner m. m., der ikke fabrikeres her i landet. Hvem skal bestemme og finde ud heraf, og hvad er kriteriet for, at disse varer og maskiner fabrikeres på dansk område? Bør det ikke være et neutralt nævn, der bedømmer dette? Jeg vil bede til, at alle disse bestemmelser, der nu indføres i toldloven, må blive administreret hurtigt og lempeligt af departementet, ellers flytter vi alle varedirektoratets besværligheder over i toldadministrationen.

Når man vedtager den ændrede toldlov, er de foreslåede ændringer i forbrugsafgifterne nødvendige, men vi må betragte hele dette kompleks af love som en helhed og tage samme stilling til dem alle. Vi regner derfor med ved afstemningen ikke at ville stemme for vedtagelsen af ændringsforslagene, men vil foreløbig forbeholde os vor stilling til afstemningen ved sagens tredje behandling.

Anker Lau: Det ærede medlem hr. Chr. Christiansens tale i dag indeholdt jo ikke

noget nyt. Det var en videreførelse af talen ved første behandling, og vi kender melodien. Alligevel synes jeg, at der måske lidt for stærkt blev givet udtryk for, at det, vi står over for, ligefrem er ulykkesbetonet, dette med de store markedsplaner, og hvad det kan bringe, en ulykke, som vi måtte forsøge at værne os mest muligt mod. Et gran af sandhed er der naturligvis deri, men jeg tror alligevel, at således som markedsplanerne er accepteret af hele det høje ting enten på den ene eller den anden måde, må man betragte denne udvikling som noget glædeligt, noget, vi skal indstille os på at gå ind i af alle kræfter.

Jeg har ikke den mistillid til dansk industri, som jeg synes kom til udtryk i det ærede medlems tale, at den ikke skulle kunne overvinde disse vanskeligheder og det på en udmærket måde. Jeg deler derimod den tillid, der kom til udtryk, jeg tror, det var i Handelsbankens beretning forleden dag, hvor man udtaler, at man tror, at den danske industri er velrustet til disse ting. Jeg synes heller ikke, at bedømmelsen på børsen er udtryk for nogen pessimisme. I det hele taget tror jeg ikke, det er nogen god gerning at nære betænelighederne ligesom at male ulykkerne på væggen. Snarere skulle man opmuntre til det, der skal ske, end at nære overdreven betænelighed.

Som mit partis ordfører ved behandlingen af forslag til valutalov må de bemærkninger, jeg skal have den ære at fremsætte, naturligvis i væsentlig grad have deres udgangspunkt i denne lov og måske mest i dens administration. Det er imidlertid helt klart for os alle, at vi her står over for et kompleks af love, hvis hele formål er at føre Danmark ind som aktiv deltager i udviklingen af de syv landes frihandelsområde og forhåbentlig videre til et samarbejde med de seks og forhåbentlig endnu videre. Med baggrund i forslaget om at ratificere konventionen om oprettelse af de syv landes frihandelsområde drejer det sig, som det er nævnt tidligere, om toldloven, valutaloven, de forskellige afgiftslove og vel også, selv om den ikke er med her i dag, loven om Danmarks erhvervsfond. De principielle og mere generelle betragtninger, som jeg senere skal komme ind på, må derfor være udtryk for en samlet

[Anker Lau.]

bedømmelse af, om de beslutninger, man nu er i begreb med at træffe, er egnet til at befordre en gunstig udvikling for dansk økonomi og gøre erhvervene egnede til at skaffe vort land den bedst mulige placering i det store fællesskab, vi indtræder i.

Først et par ord om lovforslagets tekst. Vi har jo i mange år ment, at en række af den oprindelige valutalovs bemyndigelser var helt overflødige. Når vi og de konservative stillede forslag om deres bortfald, har vi helt traditionelt mødt modstand hos den højtærede minister. Året efter har så den samme minister selv foreslået en del af de ændringer, vi fik afvist året før, og sådan er det gået også i år. Hermed bortfalder vel så det sidste af det, der kan undværes, så længe det anses for nødvendigt at opretholde regulering af handelen med lande uden for OEEC.

Ændringerne i år drejer sig om § 6, stk. 2, der som bekendt aldrig har været brugt, og hele § 7 og § 8, der indeholder rationeringerne, fordelingen og reguleringen af produktionen. Endelig falder den højtærede boligministers bemyndigelser helt ud af loven. Helt forsvinder disse bemyndigelser naturligvis ikke, men de bringes nu endelig ind under de formålsrammer, hvor de hører hjemme, i stedet for at stå som helt generelle bemyndigelser i valutaloven. Boligministeren henvises til boligstøtteloven, og de krigs- og krisebetonede bemyndigelser henføres til loven om civilt beredskab, hvis opgaver netop er henlagt til krig og krise. Vi betragter disse ændringer som rationelle fremskridt. Vi har heller ikke noget imod, at lovens løbetid forlænges til udgangen af 1961, men i kraft af vor stilling i øvrigt vil vi undlade at stemme om disse ændringer.

På given foranledning har den højtærede handelsminister i udvalget givet en redegørelse for dollarpræmieringens afvikling, og det står herefter klart, at ordningens importside bortfalder samtidig med eksportsiden og dollarpuljens eventuelle overførelse

til erhvervsfonden, men at der herefter inden for det almindelige importbudget vil blive taget hensyn til den dollarimport fra lande uden for gruppe 1 og 2, som er en naturlig videreførelse af de gennem årene foretagne moderniseringer af tildelingsgrundlagene. Jeg går ud fra, at dette er rigtigt forstået. Hvis ikke, beder jeg den højtærede handelsminister om, når han kommer, at retlede mig.

Af en redegørelse, som udvalget har modtaget på foranledning af Grosserer-Societetets Komité, fremgår det, at de gebyrer, som importører må betale fuldt ud, dækker omkostningerne ved restriktionernes administration. Man mener også, at dette vil være tilfældet i fremtiden efter udvidelsen af frilisten og den dermed følgende forenkling af administrationen. Nu er det nok ikke let helt at gøre disse ting rigtigt op, men vi må naturligvis tage oplysningen til efterretning. Jeg vil dog gerne henstille, at man, efterhånden som det hele bliver mindre og mindre på disse områder, overvejer at lade gebyrerne bortfalde.

Jeg skal så vende mig til lovens administration, frilisten, den bundne liste og hvad hermed står i forbindelse. Dette står naturligvis også i forbindelse med toldloven og hele formålet med denne lovgivning.

Den højtærede handelsministers hensigter har sikkert været gode, men såvel den bundne liste, som den nu har skæmmet sig, som forhandlingerne i udvalget har givet os et stærkt indtryk af, hvor svært det må være for de to små såkaldte liberale partier at være allieret med et stort socialdemokrati, der stadig fastholder synspunkterne fra en længst forsvunden tid, 1930ernes planøkonomi og selvforsyning. Det er mit indtryk, at det i udvalget mere har drejet sig om at beskytte hjemmemarkedets høje pris- og omkostningsniveau end om at tilpasse eksportfronten til at erobre udadtil, hvad indadtil dog må tabes, hvis der skal være mening i det hele.

Socialdemokraterne med det ærede medlem hr. Hans Rasmussen i spidsen har,

[Anker Lau.]

også i konsekvens af det ærede medlems tale ved første behandling, vist sig som dette lands ivrigste protektionister og varefordyrere. Intet har været uforsøgt for at presse tolden så højt op som muligt og trække liberaliseringen ud så længe som muligt.

Jeg tænker mig, at regningen for denne tjeneste vil blive præsenteret industrien ved næste års lønforhandlinger. Hermed er spillet så igen gående, inflationen ruller videre, omkostningerne vokser, og konkurrenceevnen nedsættes. I stedet for den højt besungne gode udgangsposition med højere told får vi en dårligere indgangsposition i form af manglende konkurrenceevne og for høje priser.

Jeg har bemærket mig, at det ærede medlem hr. A. C. Normann, såvel privat over for folk, der søger ham, som offentligt ude i landet har klaget sin nød og jamret over, at venstre ikke har villet hjælpe ham med at holde tolden nede og fremme liberaliseringen. Jeg forstår naturligvis den nødsituation, det ærede medlem og hans parti er i. Det var jo ganske rart at have rygdækning hos venstre, men det er nu ikke os, der har placeret det ærede medlem og retsforbundets liberale principper i det ærede medlem hr. Hans Rasmussens og socialdemokratiets varetægt. Vi har i udvalget klart ladet det ærede medlem hr. A. C. Normann og andre forstå, at vi ikke ville gå med til tilbageførsler til den bundne liste. Det ærede medlem hr. A. C. Normann gik herefter ind for at overføre en lang række varer til bunden liste. Vi har også klart ladet forstå, at enhver toldnedsættelse, som fremmer eksporten og konkurrenceevnen, er vi med på. Herefter gik det ærede medlem hr. A. C. Normann med til en lang række toldforhøjelser. Det er os, der har manglet det ærede medlems støtte på dette område. Som ordfører for et regeringsparti må han have haft visse muligheder, men så vidt har hans liberale indflydelse alligevel ikke kunnet strække til.

Jeg vil gerne i denne forbindelse understrege, at vi ikke har været indstillet på at gå med til små studehandler om rene detaljer på bekostning af vor politik med hensyn til helheden og målsætningen. Noget sådant overlader vi gerne til andre. Hermed være naturligvis slet ikke sagt, at der ikke er

mange gode enkeltheder i lovforslaget, men hvis disse enkeltheder ikke præger helheden og fremmer målsætningen, er de efter vor mening uden betydning i den store sammenhæng.

Vi har bygget vor stilling på følgende betragtninger: vi erkender, som også sagt af det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, at moderate toldsatser er en mindre byrde end importrestriktionerne, men vi sætter en tyk streg under ordet „moderat“. Vi gør det ganske særlig, fordi tolden nok afvikles over for de syv, men står fast over for hele den øvrige verden, i hvert fald indtil der skabes en helt ny situation. Vi ser endvidere sådan på det, at fremme af eksporterhvervenes konkurrenceevne er langt vigtigere end fortsat beskyttelse af de produktioner, der kun kan bestå i et mere eller mindre lukket marked. Vi beklager den behandling, dansk landbrugseksport er udsat for inden for de store markedsdannelse, idet den jo er undtaget fra toldnedsættelserne og liberaliseringen og underkastet særordninger i alle de lande, vi handler med. Så længe landbruget er udsat for en sådan behandling, og indtil det ligestilles med industrieksporten, mener vi, det er berettiget, at landbrugsvarerne også indtager en særstilling inden for vort restriktionssystem. Endelig må formålet med det hele efter vor opfattelse være at tjene Danmarks placering inden for det store marked, hvor vi nu får vor plads.

Vedrørende det første punkt er det jo rigtigt, at en lang række varer overføres til frilisten. Det er også rigtigt, at adskillige toldsatser er moderate, men mange andre er det ikke, og under udvalgsbehandlingen er en lang række varer jo tilbageført til den bundne liste med yderligere toldforhøjelser. Nu er det naturligvis ikke meningen ved denne lejlighed at gennemgå hele varelisten, men en række eksempler kan vel nok have betydning i bedømmelsen af det, der sker.

Må jeg først generelt nævne, at vi i udvalget har ønsket, at en række varer som råstoffer, maskiner, redskaber o. s. v., der indgår i landbrugets produktion af eksportvarer, blev sat på friliste og gjort toldfri. Der er sket forskellige ting på disse områder, og jeg undervurderer ikke nogen af disse bestemmelser om toldfritagelse. Det er noget, der utvivlsomt kan få stor betydning,

[Anker Lau.]

men der er meget endnu at indhente. End ikke en relativ lille ting som høstbindegarn kunne komme i betragtning. Af de store traktorer må der stadig betales 4 pct. i told, og for en række redskabers vedkommende må der betales fra 5 til 10 pct. i told. Også med hensyn til de varer, som liberaliseres, er der hist og her skønhedspletter. Jeg kan naturligvis ikke nævne dem alle sammen, men f. eks. syvdobles tolden på cigarer i visse tilfælde, og tolden på barnevogne tredobles. For visse farver og lakker forhøjedes tolden fra 7½ til 12 pct., men i den sidste ende blev den presset op til 14 pct. Det viser tendensen i hele det arbejde, der er gjort. Endelig har vi en toldforhøjelse på en lang række forbrugsvarer, som ingen kan undvære. For beklædning og trikotage er der toldsats fra 15 helt op til 30 pct. i visse tilfælde. Jeg kan ikke svinge mig op til at anse disse toldsats for at være moderate.

Som resultat af udvalgets arbejde tilbageføres nu en lang række varer fra friliste til bunden liste og belastes trods dette med betydelige toldforhøjelser. Må jeg nævne et eksempel blandt mange formodentlig, som har gjort et forstemmende indtryk efter de forhandlinger, der har været ført. Det drejer sig om trævarer under position 44.18. Branchen har været indkaldt til forhandlinger, og man er gået med til en forhøjelse fra 5 til 9 pct., men under den absolutte forudsætning, at varen blev liberaliseret. Det skete også i det oprindelige forslag, men nu får man ikke alene toldforhøjelsen, men tillige overføres varen til den bundne liste. Det er ikke underligt, der er knurren i en sådan branche, og det er der sikkert også i mange andre. Jeg mener, at det over for møbelindustrien og hele møbeleksporten, som er så godt i gang, vil være betænkeligt at opretholde denne bestemmelse.

Lad mig også nævne en række andre varer, der føres tilbage til bunden liste, og nogle toldforhøjelser. Der er fodtøjsområdet, hvor gummifodtøj er forhøjet fra 7½ til 15 pct. og andet fodtøj fra 15 til 25 pct. Glaserede fliser har også fået en meget indgående behandling, det er noget, der interesserer byggeriet. Her begyndte man med 7½ pct., det blev forhøjet til 10 pct. i forslaget

og er nu presset op til 12½ pct. Cykler, der jo er noget, vi vanskeligt kommer uden om her i landet, får en toldforhøjelse fra 10 til 20 pct. For dækkene til cykler er tolden i øjeblikket 7½ pct., i lovforslaget var den sat til 14 pct., og nu er man endt ved 18 pct. Med hensyn til en lang række tilbehør til cykler går man fra toldfrihed til 20 pct.s told; lynlåse stiger fra 10 til 17 pct., oliefyre fra 5 til 15 pct. og køleskabe fra 7½ til 12 pct. Alt dette er kun eksempler; der er nok andre, men der er to af disse eksempler, jeg ganske særlig vil fremhæve, fordi de har en vis forbindelse med den uheldige udvikling, som dette fører ind i, og for øvrigt viser det ene eksempel også, hvorledes man udviser gode resultater, man havde opnået.

Det ene er oliefyrene. Vi husker vel alle, at netop denne vare blev brugt til at bevise, at når vi blot åbnede for importen, ville priserne falde. Det skete til glæde for danske forbrugere. Nu var det så meningen, at oliefyrene reelt skulle sættes på friliste, og det mente man ikke, man kunne gøre, medmindre man forhøjede tolden fra 5 til 15 pct., altså en tredobling. Vel er denne told efter min mening urimelig høj, men det er meget værd, at varen står på frilisten. Men ak, nu er den ført tilbage igen, og det falder naturligvis ikke udvalget ind i denne anledning at reducere toldsatsen. Her var virkelig sket en gavnlig udvikling, som man også fra radikal side har nævnt som eksempel på, hvilke gode ting der kunne ske ved hjælp af liberalisering, men en magt, der var større end den højtærede handelsministers, har altså sat en kæp i hjulet.

Det andet, jeg særlig vil fremhæve, er køleskabene. Jeg har her et eksempel, der viser, i hvor høj grad vor importbegrænsning virker til skade for vort eksportfremstød. Husholdningskøleskabe er her i landet omtrent dobbelt så dyre som i Tyskland. Import tillades kun i meget ringe omfang og på få gamle importører. Nu er der en fabrik i Tyskland, en af de største dernede, som naturligvis gerne vil sælge sine varer til Danmark. Den har forbindelse med en importør her, men det er en ny importør, som ikke får lov at importere ret meget. Nu viste det sig, at prisforskellen kunne bære dollarpræmieringstillægget. Derfor kom der nogle penge i dollarpræmieringspuljen

[Anker Lau.]

dengang, slet ikke så få, men der er naturligvis grænser for, hvor vidt man kan gå i den retning. Denne fabrik i Tyskland køber for ca. 11-12 mill. DM her i landet om året; det drejer sig om en række tekniske indretninger til køleskabe, men den kan kun på normal måde få lov at sælge for 36 000 kr. om året.

Er der noget at sige til, at denne fabrik siger: hvis vi ikke kan få lov at sælge vore varer i Danmark på nogenlunde lige vilkår med andre, køber vi vore tekniske indretninger i det land, der vil handle med os? Jeg forstår i hvert fald godt en sådan reaktion, men det har ikke hidtil været muligt at finde forståelse hos de folk, der administrerer vore importrestriktioner. Jeg nævner det imidlertid kun her for at vise, hvorledes forbindelsen er mellem vore importrestriktioner og vore eksportbestræbelser.

Alt dette er naturligvis kun løsrevne eksempler på det, der har givet mit parti det indtryk, at den samlede regering stadig lægger hovedvægten på beskyttelsen af hjemmemarkedet og dets omkostninger, medens man ser ekspansionen udadtil som noget sekundært. Jeg ved godt, at handelsministerens hensigt er at afvikle restriktionerne på de varer, der nu tilbageføres, over 3 år og i enkelte tilfælde endog på kortere tid, men netop denne tid kan være afgørende for, om vi sækker agterud i konkurrencen med de andre lande, eller vi ikke gør det. Vi må ikke glemme, at de toldsatser, man nu har arbejdet sig op på, bliver stående over for hele den øvrige verden. Denne beskyttelse kan ikke undgå at forsinke tilpasningen og vil blive en belastning af vor omkostningskonto med særlig virkning for eksport erhvervene. Den vil også få virkninger på pristallet og hele den onde cirkel, som er forbundet hermed.

Der er én ting, der i ganske særlig grad har undret mig under denne sags behandling. Hvor er forbrugerorganisationerne henne i denne sag? Disse organisationer, der ellers er på vagt over for stort og småt i dagliglivets prisbevægelser, hvor er de henne? Hvor er forbrugerrådet og de andre, der plejer at være talsmænd for forbrugerinteresser? Ikke en lyd har vi hørt fra dem, og dog er vel ingen af os i tvivl om, at disse

love betyder en belastning for forbrugerne. Det kan ikke være en forglemmelse. Er det sådan, at disse organisationer også kender begrebet partidisciplin? Jeg synes, disse organisationer i denne sag har svigtet deres opgave, men så er det godt at vide, at vi andre kan tage os af tingene.

Må jeg til slut resumere vore synspunkter på følgende måde. Hele formålet med Danmarks deltagelse i et stort markedsområde må tilsige os at administrere valutaloven således, at den stærkest muligt støtter vore eksporterhverv, det være sig inden for landbrug, industri, håndværk, fiskeri og handel, i deres bestræbelser på at erobre en større plads ude til fremme af vort lands økonomi og til erstatning for, at der på nogle områder må opgives visse ting på hjemmemarkedet. Alt bør sættes ind på at gøre vore eksporterhverv konkurrencedygtige. Overførsel af kapital og beskæftigelse til de konkurrencedygtige erhverv bør lettes ved at undlade en overdreven beskyttelse af de produktioner, der kun kan bestå i et lukket marked. På de områder, hvor dansk produktion ikke er eller hurtigt kan blive konkurrencedygtig, bør udlandets billige varer komme danske forbrugere til gode og sammen med dansk landbrugs billige mad bidrage til at gøre dansk eksport konkurrencedygtig uden at sænke levestandarden. Den billige produktion ude og hjemme vil tværtimod bevirke en stigning af levestandarden.

Gennem hele den administration, der nu lægges op til, synes beskyttelsespolitikken at være hovedsynspunktet for regeringen, skønt det må være indlysende, at denne politik vil modarbejde den tilpasning og den internationale arbejdsdeling, som er formålet med det store marked, som vi nu skal ind i. I bedste fald vil det forsinke udviklingen. Valutaloven må i den nuværende situation ses i sammenhæng med toldloven og en overvejelse af de former for beskyttelse, som begge indeholder. Vi ønsker også her at fremhæve, at en række af de nye toldsatser og nogle af de ældre ikke er moderate og kun kan føre til stigende omkostninger, og helt forkasteligt forekommer det os at være at forringe loven ved overførsel af varer til bunden liste samtidig med, at man forhøjer tolden på de samme varer yderligere. Endelig vil vi fremhæve,

[Anker Lau.]

at den bundne liste i det hele taget efter vor mening bør afvikles så hurtigt som muligt og i intet tilfælde langsommere, end det sker i de lande, vi samarbejder med.

Ud fra disse betragtninger mener vi, at der er så stor forskel på regeringens og vor opfattelse af, hvad der tjener danske interesser ved indgangen til det store, konkurrencefyldte markedsområde, at vi ikke mener at kunne påtage os noget medansvar for loven og dens administration. Det skulle da være, hvis det ærede medlem hr. A. C. Normann mellem anden og tredje behandling kunne tage sig sammen til at slå så meget i bordet for sine venner inden for regeringen, at vi stilles over for en helt ændret indstilling til problemerne.

Poul Møller: Det fremgår med al ønskelig tydelighed af udvalgsbetænkningen, at udvalget har haft en række møder og haft et meget stort arbejde at udføre i denne sag. Vi har modtaget en lang række henvendelser, vel flere deputationer, end man har oplevet det tidligere i noget folketingsudvalg, og udvalget har samtidig skullet arbejde under et stærkt tidspres, idet denne lovgivning skal gennemføres, for overhovedet at have nogen virkning af betydning, inden den 29. februar. Derfor har der været krævet meget af udvalgets medlemmer og af de embedsmænd, som de to ministre har stillet til udvalgets rådighed; jeg synes, de har gjort et overordentlig dygtigt arbejde, og jeg vil gerne sammen med andre rette en tak til disse embedsmænd for deres medvirken ved arbejdets gang i udvalget.

Under dette arbejde har det været vort synspunkt, at vi måtte tage videst muligt hensyn til de berettigede indvendinger, erhvervslivet rettede mod det toldlovsforslag, som regeringen fremsatte i november. Vi anså det for at være meget vigtigt at komme til bunds i disse ting og nå frem til sådanne udgangspositioner, at vi kunne håbe på, at dansk erhvervsliv kunne klare sig under den vanskelige overgangsordning og under den vanskelige omstillingsproces, som erhvervene bliver stillet over for fra og med den 1. juli i år, når vi går ind i de syv landes frihandelsområde. Vi har rettet alle vore bestræbelser imod det mål at tage videst muligt hensyn til de henvendelser,

udvalget har modtaget. Vi har gjort det også ud fra den forvisning, at hvis vi ikke nu nåede frem til nogenlunde rigtige satser og nogenlunde rigtige bestemmelser i denne toldlov og i den valutlov, der ledsager den, ville der ikke senere være nogen chance for at rette fejlgrebene, og disse rettelser ville i hvert fald ikke, såfremt det var et for lavt toldniveau, man fastsatte nu for de pågældende erhverv, kunne få nogen virkning over for de lande, vi gik sammen med inden for frihandelsområdet.

Som det fremgår af betænkningen, sker der en række ændringer. Jeg skal ikke komme ind på de enkelte ændringsforslag, det ville føre alt for vidt, men jeg kan sige, at mit parti er tilfreds med den linje, ændringsforslagene er udtryk for. Vi synes, at de er udtryk for en tendens hen imod en bedre udgangsstilling for erhvervslivet fra den 1. juli, når traktaten træder i kraft. Vi synes, at det ikke blot sker gennem forhøjelsen af toldsatserne, men vi synes også, det i høj grad sker gennem de toldgodtgørelsesbestemmelser og toldfrihedsbestemmelser, der er indføjet i forslaget siden første behandling. Men netop fordi man arbejder så stærkt med toldgodtgørelsesbestemmelser i dette lovforslag og i ændringsforslagene, er det af afgørende betydning, at vi får belyst i udvalget — hvad vi ikke har haft mulighed for endnu — hvad der sker, når disse toldgodtgørelser skal forsvinde i overensstemmelse med konventionens bestemmelser. For bygger vi vor fremtidige handelspolitik op på, at industrien skal have godtgjort den told, den har erlagt for råvarer og halvfabrikata, og fjerner vi så inden for få år de nuværende toldgodtgørelsesbestemmelser — afvikler dem i kraft af den konvention, man samtidig tiltræder — betyder det, at man har købt katten i sækken.

Som helhed synes jeg imidlertid, der sker væsentlige forbedringer gennem ændringsforslagene. Vi har ikke været glade for de overførsler til bunden liste, der finder sted i valutaloven, og det ærede medlem hr. Weikop vil som mit partis ordfører gøre nogle bemærkninger herom. Vi tror, at de industrier, der har handlet for at få en længere importregulering i stedet for at få ordnet deres toldforhold, er gået galt i byen under disse forhandlinger, ikke mindst

[Poul Møller.]

når det drejer sig om en 3-årig overgang til fuld liberalisering for de pågældende vareområder og med forpligtelse for handelsministeren, afgivet over for folketingsudvalgets flertal, til, at der overføres en tredjedel af forbruget til friliste eller fri bevillingsudstedelse hvert år. Det er naturligvis klart, at så bliver denne overførsel en skueret, som ikke vil hjælpe disse industrier, der har troet på den, nær så meget, som de har regnet med. Vi har derfor ikke under udvalgsarbejdet villet beskæftige os med eller støtte krav om sådanne bundne ordninger, fordi vi ikke anså dem for at være af nogen værdi. Vi har derimod længst muligt og bedst muligt støttet ønsker om at få toldforholdene bragt i orden for de pågældende erhverv.

Det, jeg her har sagt om ændringsforslagenes karakter, skulle vel i og for sig kunne få nogen til at formode, at vi ville stemme for disse ændringsforslag, og vi havde da også i udvalget specificeret meddelt, hvordan vi kunne tænke os at stemme for det store flertal af ændringsforslag her ved anden behandling. Vi troede, at de ændringsforslag, der var tale om, stod fast, men dagen efter fik vi kort meddelelse om, at regeringspartierne var enedes om at ændre nogle af de ændringsforslag, vi havde givet tilslutning til, således at de blev væsentligt forringet for industriens vedkommende. Det har vi nægtet at medvirke til og har derfor ønsket, at de ændringsforslag stod til åben og fri debat igen mellem anden og tredje behandling. Vi kan altså ikke stemme for ændringsforslagene, selv om vi påskønner den tendens, der ligger i dem. Vi mener, at vi i de kommende udvalgsforhandlinger må koncentrere vore kræfter om at få en helhedsløsning, som kan blive tilfredsstillende. Det er ikke alene ændringsforslagene, det her drejer sig om at få forbedret nogle af, men det drejer sig også om vareområder, for hvilke der ikke er stillet ændringsforslag. Jeg skal som sagt ikke nævne noget enkelt område, for det kunne skabe forventninger, der ikke kunne indfries, eller det kunne skabe frygt, som ikke viser sig begrundet, når det endelige resultat foreligger. Derfor skal jeg ikke gennemgå ændringsforslagene eller de områder, man har ladet ligge, hvor vi i og

for sig mente det havde været rimeligt, om man også havde stillet ændringsforslag. Men når vi har sat os ind i det nye materiale, der foreligger — vi har allerede fået 30-40 skrivelser siden betænkningens afgivelse, og vi ved, at vi får mange deputationer mellem anden og tredje behandling — og har hørt erhvervslivets nye henvendelser vedrørende toldlovsforslaget, som det nu foreligger, vil vi prøve på at få det sidste rettet op og få forbedret lovforslaget i en sådan grad, at vi kan håbe på, at det kan give en nogenlunde forsvarlig udgangsstilling for dansk erhvervsliv.

Dette er en alvorlig sag, og som jeg allerede har nævnt, går der ingen vej tilbage, hvis det er forkert, hvad vi laver, hvis vi har været for beskedne. Hvis vi derimod har været for grådige med hensyn til toldsatser, ville det høje ting altid senere kunne ned sætte dem. En forhøjelse kan altså ikke finde sted, og jeg synes, det må være af afgørende betydning for det høje tings medlemmer ved den fortsatte udvalgsbehandling, at der ikke er nogen mulighed for at redressere fejlgreb, hvis man har været for beskedne. Mange virksomheder kan blive udsat for en meget betydelig nedgang i beskæftigelsen, hvis det høje ting ud fra principielle overvejelser, ud fra forudfattede synspunkter og standpunkter over for toldsagen, som hører en fortid til og ikke har noget at gøre med det problem, vi står over for, prøver på at holde disse toldsatser så langt nede, at det ikke giver ligelige konkurrencevilkår mellem Danmark og de lande, vi skal samarbejde med inden for de syv landes frihandelsområde.

Jeg synes allerede, at man ved konvertering fra bunden liste til toldsatser må tage videre hensyn, end man indtil nu har gjort det, til, at man allerede den 1. juli i år reducerer disse foreslåede toldsatser med 20 pct. Jeg beder de ærede medlemmer være opmærksom på dette forhold ved sagens fortsatte behandling og afstemningen om ændringsforslagene; man skal faktisk reducere hver toldsats med 20 pct. for at få et rigtigt billede af, hvad det er for et toldniveau; Danmark når frem til ved dette toldlovsforslags gennemførelse. Det er kun i månederne marts, april, maj og juni, de foreslåede satser gælder; derefter falder de med 1/6. Jeg synes også, det må være af

[Poul Møller.]

betydning for udvalget ved den sidste runde at blive klar over, om der er en virkelig chance — hvad vi jo håber — for, at der den 1. juli ikke blot skal indrømmes toldnedsættelser over for de syv, men over for hele GATT-området. Det er jo bekendt, at danske embedsmænd i den kommende uge deltager i forhandlinger herom i London. Det er bekendt, at der er fremsat synspunkter i denne retning fra de seks' side, og jeg er ikke i tvivl om, at kommer det ikke her pr. 1. juli, kommer det dog; det har jo også været hele formålet med frihandelsområdepolitikken, at de syv landes frihandelsområde skulle føre frem til et samarbejde med de seks og måske til et samarbejde på endnu bredere basis inden for GATT.

Man kan ikke trøste industrien og erhvervslivet med, at de todsatser, der nu fastsættes, bliver bevaret over for de seks. Vi kan meget nemt i løbet af kort tid, måske allerede i næste uge, komme til at stå over for en beslutning om, at disse reduktioner finder sted generelt over for hele GATT-området. Også det synes jeg må indgå i de afsluttende overvejelser.

Vi har ikke villet tage endelig stilling til disse forslag. Vi har taget den stilling, at vi støtter de ændringsforslag til afgiftslovsforslagene, der er stillet i betænkningen. Vi vil med hensyn til ændringerne til toldlovsforslaget stille os neutrale — man kan måske kalde det en velvillig neutralitet — men vi vil undlade at tage endelig stilling til ændringsforslagene, indtil vi har set helheden, og vi vil da håbe på, at helheden kan blive så tilfredsstillende, at vi ved tredje behandling kan sikre Danmarks erhvervsliv en toldlov, der som udgangsstilling for det, der skal finde sted inden for frihandelsområdet, må give dansk beskæftigelse og produktion nogenlunde lige vilkår med de lande, vi skal samarbejde med.

Weikop: Må jeg først sige, at det er rart, at vi nu endelig slipper for alle bestemmelserne i valutaloven angående rationeringer, produktionsreguleringer og meget andet. Det var bestemmelser, der gav ministeren en meget vidtgående bemyndigelse, der meget vel kunne være nødvendig under krigen og i efterkrigsårene, men som nu

går langt ud over, hvad der er rimeligt, når vi har mere normale forhold.

Jeg er egentlig lidt ked af, at den højtærede handelsminister ikke er til stede, fordi jeg gerne ville gøre nogle bemærkninger over for ham. Jeg vil nu gøre det alligevel, og selv om den højtærede finansminister er en udmærket erstatning for handelsministeren, kan man ikke forlange, at den højtærede finansminister skal tage ansvaret for de udtalelser, som handelsministeren tidligere har fremsat i det høje ting. Jeg vil sige, at den højtærede handelsminister nu har måttet erkende, at de bemyndigelser, jeg her har nævnt, er tiden løbet fra, og det kan vi kun være tilfredse med. Den kritik, som vi har rejst af disse bemyndigelser, har altså nu båret frugt, og man kan vel sige, at fornuften har sejret over den — hvad skal jeg sige — meget udprægede lyst til at beherske erhvervslivet, hvilket faktisk var muligt, hvis disse vidtgående bemyndigelser blev udnyttet til bunds.

Om selve valutalovsforslaget, som det nu er foreslået affattet, skal jeg ikke sige meget. Det er måske dog værd at pege på, at bestemmelsen i § 4 i lov om valutaforhold m. v. af 1957, der går ud på, at indførselsbevillingerne skal forøges i tilfælde, hvor danske priser er mærkbart højere end udenlandske priser for samme varer, så vidt jeg kan se udmærket kunne være faldet væk, efter at der nu er givet retningslinjer for afvikling af importrestriktionerne og oven i købet for visse varers vedkommende er sat ganske bestemte terminer for en sådan afvikling.

Jeg har tidligere sagt og mener stadig væk, at det kæmpearbejde — og det er jo et kæmpearbejde — som i henhold til loven om indseende med priser er foretaget af monopoltilsynet, i øvrigt i samarbejde med varedirektoratet, for at finde ud af, hvorledes priserne her i landet forholder sig til priserne for tilsvarende varer i udlandet, faktisk har været spildt arbejde, og derfor mener jeg også, at loven om indseende med priser nu omgående må falde væk. Denne lovgivning kom til verden under helt andre forudsætninger, og bestemmelsen om angivelse af nettovægt — en bestemmelse, der blev hæftet på dengang — kan udmærket håndhæves i henhold til loven om uretmæssig konkurrence.

[Weikop.]

Der kan naturligvis være forskellige meninger om liberalisering — det er der allerede givet udtryk for — og om takten for liberaliseringen, hvor hurtigt den skal ske. Også inden for mit parti kan der være forskellige opfattelser heraf, men jeg tror ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller at kunne fastslå, at der er almindelig enighed om, at højere told er at foretrække for importrestriktioner; så kan der igen være forskellige meninger om de toldsatser, der må anses for passende for at klare overgangsvanskelighederne. Hvis der ikke kan opnås enighed om en passende told, således som det er sagt for lidt siden, kan det konservative folkeparti måske nødes til at anbefale fastholdelse af visse varer på bunden liste, varer, som man i øvrigt ønskede skulle gøres til genstand for fuldstændig fri import. Men det må tiden vise, for det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at toldlovsforslagets skæbne vel ikke kan siges at være afklaret endnu, og det konservative folkepartis endelige stilling vil, som det også er sagt, først blive taget ved lovforslagets tredje behandling.

Jeg ved meget vel, at spørgsmålet om liberalisering for så vidt kan siges at være et administrativt anliggende, men på den anden side er der jo nu i betænkningen givet sådanne retningslinjer, at man må sige, at disse faktisk får lovskraft. Min personlige stilling til liberaliseringen er for så vidt klar. Jeg kan, således som jeg har sagt det i betænkningen, ikke være med til, at varerne både får en klækkelig toldforhøjelse og bliver på den bundne liste, og jeg tror, at jeg her er ganske på linje med den fraværende handelsminister og med hans forslag. Jeg ønsker, at den liberalisering, der er foreslået af den højtærede handelsminister, fastholdes; i hvert fald kan jeg ikke tænke mig, at regeringen eller den højtærede handelsminister kan være indforstået med, at de varer, som den højtærede handelsminister med tilslutning af et flertal i udvalget foreslår overført fra fri liste til bunden liste, også skulle være behæftet med meget høj told. Derfor var det, at jeg gerne ville have spurgt den højtærede handelsminister — jeg ved ikke, om den højtærede finansminister kan svare på det — om det havde været hans tanke

både at forhøje tolden og lade varerne forblive på bunden liste, eller om det dog ikke var hans tanke, at forudsætningen for den højere told var, at der blev fri indførsel. I betragtning af den fortid, som det radikale venstre og retsforbundet har på disse områder — det har man også været inde på her — kunne jeg fristes til at stille dette spørgsmål også til de to partier.

Jeg er, som man måske vil vide, ikke nogen tilhænger af toldforhøjelse, men ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller foretrækker jeg langt en højere told fremfor importregulering. En gennemgang af de toldsatser, der her kan være tale om — også jeg har jo beskæftiget mig hermed — viser, at adskillige af de ret høje toldsatser, som foreslås, ikke engang ligger på højde med de toldsatser, som landene inden for de syv har. Når jeg går ind for told, er det også, fordi den jo vil blive afviklet. Derfor er jeg altså af den opfattelse, at told er at foretrække fremfor et bevillingssystem, hvorefter der for så vidt gives bevillinger til højre og venstre, og som bringer os i den situation, at store importører får mere, og nye importører skal slås om måske en lidt større pulje; men alle, også retsforbundets tilhængere, skal stadig stå med hatten i hånden for allernådigst at få sikret en måske oven i købet for lille indførselsbevilling. Jeg mener imidlertid ikke selv at kunne gå med til toldsatser på 25 pct. eller derover på virkelige forbrugsvarer, uden at der bliver fri import.

Jeg kunne meget vel tænke mig, at både retsforbundet — det har vi jo hørt nogle gange — og måske også det radikale venstre vil sige til mig, at vi dog nu er på vej med liberaliseringen, og at man dog må tænke på de fordele, dette indebærer. Retsforbundet ville måske føje til, at det er retsforbundets skyld, at vi er nået så vidt. Heroverfor vil jeg hævde, at den liberalisering, der nu skal finde sted, hverken skyldes retsforbundet eller det radikale venstre; den skyldes ganske simpelt, at vi nu tvinges — efter min mening med alt for stor hast og uden de nødvendige indgående overvejelser — til at gennemføre liberaliseringen, fordi vi skal ind i et større marked.

Det er årsagen, og når vi tænker på alle de deputationer, 140 eller 150, der har været i toldudvalget, og tænker på de hundredvis

[Weikop.]

af skrivelser, der har været forelagt toldudvalget, og som næsten alle sammen — eller i hvert fald hovedparten af dem — er gået ud på at bede om en fortsat beskyttelse, så synes jeg, at både retsforbundet og det radikale venstre har et meget stort ansvar for, at liberaliseringen ikke har fået et større omfang i den tid, regeringen har siddet.

Ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, nævnte, at da den forrige regering sad, var der grønt lys for liberaliseringen; deri lå vel, at den regering ikke havde liberaliseret nok. Den regering liberaliserede nu ikke så helt lidt, men man kan spørge sig selv: har det grønne lys da ikke været tændt i den periode, den nuværende regering har siddet? Det kan jo ikke have været af hensyn til valutakassen, man har forsømt at liberalisere. Hvis der i de sidste 3 år havde fundet en gradvis liberalisering sted, havde situationen formentlig i dag været en ganske anden. Men det ærede medlem hr. Chr. Christiansens bemærkning giver mig anledning til at sige, at nu afsløres det, at hverken retsforbundet eller det radikale venstre har haft kræfter til at få gennemført alt det, som de lovede og har lovet gennem mange år, og som det ærede medlem hr. Chr. Christiansen var lige ved at bebrejde den forrige regering, der arbejdede under ganske andre økonomiske forhold, at den ikke gennemførte.

Selvfølgelig, kan jeg sige, vil jeg også gerne være med til at lette industriens overgangsvanskeligheder, og jeg vil, som man kan forstå, også være med til at stemme for ret høje toldsætter, men stadig væk under den forudsætning, at der bliver givet fri import. Jeg tror lige så lidt som det ærede medlem hr. Poul Møller, at det er en god ordning, at man — i øvrigt mod den højtærede handelsministers ønske — overfører varer fra friliste til bunden liste og derefter liberaliserer efter en nøje afgrænset tid. Dette bevirker efter min opfat-

telse to ting, for det første, at den dag liberaliseringen virkelig bliver aktuel, er toldsætterne i hvert fald over for de syv vel det halve af, hvad de er nu. For det andet vil selv en noget jævn overgang til liberalisering betyde en sådan forøgelse af indførselsbevillingerne, at prisvirkningerne vil få indfyldelse på dansk produktion; de vil faktisk få samme virkning eller omtrent samme virkning, som hvis varen var fuldt liberaliseret. Derfor vil det for mig at se ikke være nogen fordel at anvende den fremgangsmåde, som er skitseret i betænkningen.

Efter min opfattelse gør man sig skyldig i en fejltagelse, hvis i øvrigt man tror, at man i det hele taget kan opretholde de samme virksomheder under de nye forhold som under de gamle. Man har her nævnt tekstilimporten. Men erfaringerne fra frigivelsen af tekstilimporten i sin tid viser jo tydeligt, at man, til trods for de vanskeligheder der var, nu i dag, de år efter, har en tekstilimport, som vel sagtens ingen havde drømt om i 1950.

Noget af det mest groteske er efter min mening, at samtidig med, at man lægger høj told på en række varer, sætter man oven i købet den samme varer på bunden liste; det må jo have et formål, nemlig at søge at holde priserne oppe. Samtidig med at man gør dette, har man sideløbende et stort apparat, der hedder monopoltilsynet, og som har til opgave at holde priser og avancer nede. Jeg synes, tiden nu må være inde til at afskaffe dette kunstige apparat. Det drejer sig jo om at få konkurrencen i gang og få affivet kontrolsystemet. Jeg var inde på dette spørgsmål under første behandling, og jeg må sige: lad os dog nu få den liste over varer væk, der bestemmer, at prisforhøjelser ikke må sættes i kraft uden monopoltilsynets godkendelse. Den må være overflødig, og lad mig gentage: lad os også få loven om indseende med priser væk. Det må vel være sådan, at vor indtræden i det større marked må få meget vidtgående konsekvenser for konkurrenceforholdene og

[Weikop.]

dermed også for hele monopoltilsynets virksomhed. Mon ikke det må være sådan, at det, man vil kalde monopolpræget for tjeneste, næppe vil kunne opnås under de frie forhold? Er det ikke sådan, at prisregulering anvendes i andre lande inden for de syv på en anden måde, end vi gør det, eller slet ikke anvendes? Betyder dette ikke, at danske virksomheder, når vi kommer ind i dette fællesmarked, bliver stillet ringere end andre lande? Hvis f. eks. gennemførelsen af registrering ikke kan ske inden for de syv — altså det registreringssystem, vi har herhjemme — skal det så opretholdes herhjemme? Håndhævelsen af bruttopriser tillades ikke i dette land, men det tillades i de andre lande. Derved bliver danske virksomheder ugunstigere stillet.

Jeg ville derfor have spurgt den højtærede handelsminister: er det ikke sådan, at vor monopollovgivning, når vi kommer ind i de syv, må ændres radikalt? Er det ikke sådan, at vi herhjemme stiller større krav til kontrol end flere af landene inden for de syv? Er det ikke sådan, at de krav om prisanmeldelse o. s. v., som jeg har nævnt der kræves her, ikke kræves inden for de syv? Mig forekommer det at være et meget vigtigt spørgsmål at få afgjort, og jeg spørger: tænker man ikke på det inden for regeringen? Tænker man ikke på det i det høje handelsministerium? Den højtærede handelsminister liberaliserer eller prøver i hvert fald på det — uden at få sine ønsker opfyldt. Den højtærede handelsminister kommer med støttelove til erhvervene og vil gerne dele penge ud; ministeren vil gerne låne penge ud til mange forskellige erhverv, yde garantier og meget andet. Samtidig vogter den højtærede minister imidlertid på, at der ikke tjenes for meget, netop i en tid, hvor det hele drejer sig om angsten for, at indtjeningen skal blive for lille, hvilket muligvis vil kunne hæmme den investering, der skal til for at klare den større konkurrence.

Jeg ved ikke, hvordan befolkningen ser på dette. Jeg ved ikke, om folk, der ikke er nationaløkonomer eller ikke sidder herinde i det høje ting og har sagerne nær inde på livet, ikke tager sig til hovedet og siger: skal vi dog ikke have noget mere sund fornuft i tingene? Jeg tror, at folk — ikke alene

erhvervslivet — har det sådan, at man gerne vil af med barnepigesystemet. Er det ikke sådan, vil man spørge, det har vi hele tiden hørt, at det må være meningen, at fællesmarkedet lukker op for den store konkurrence, hvor den dygtige vinder og den udygtige taber? Og jeg må spørge: hvad skal vi med monopolpalæet i Nørregade, hvad er egentlig meningen med det hele? Ingen har vel stærkere end netop det radikale venstre talt om samordning, dette ord samordning. Her ville virkelig en samordning være på sin plads med alt det nye, der sker, hvor vi vil få en meget udvidet administration; det kommer vi ikke uden om. Da gælder det så sandelig om at afvikle alt det, som var brugbart i fortiden, men som ikke duer i nutiden.

Jeg gentager: lad os nu få liberaliseret så meget som muligt. Lad os nu hjælpe industrien med nogle toldforhøjelser, det er jeg enig i, og lad os samtidig imødekomme industriens ønske om at komme af med uproduktivt og overflødigt posekiggeri og afvikle de institutioner, der er kommet til verden under ganske andre forudsætninger. Det bør ikke og må ikke være sådan, at det skal være lige så vanskeligt at afvikle overflødige kontrolapparater, som man i sin tid har stablet på benene, som det faktisk er at afvikle importrestriktionerne. Jeg håber, at regeringen, at den højtærede handelsminister, vil medvirke dertil netop ud fra det synspunkt, som er det radikale venstres i hvert fald, netop ud fra synspunktet samordning, og at overflødig administration skæres væk.

Den omstændighed, at vi anbefaler forslaget til en ny valutalog, betyder altså ikke, at vi dermed godkender den administration, som er foreslået i selve betænkningen, men vi gør det, som vi har sagt det, fordi vi erkender åbent, at vi må have en valutalog. Derfor vil vi også for vort vedkommende anbefale dette lovforslag til vedtagelse i det høje ting.

Aage Fogh: For ikke at glemme, at vi har syv lovforslag til behandling, vil jeg gerne begynde med at sige, at de lovforslag, der i betænkningen er mærket IV, V, VI og VII, kan jeg anbefale uden nærmere omtale. Jeg kan ligeledes anbefale de ændringsforslag, der er stillet til disse lovforslag af den

[Aage Fogh.]

højtærede finansminister og tiltrådt i hvert tilfælde af udvalgets flertal. Vedrørende lovforslaget mærket III skal det ærede medlem hr. A. C. Normann være ordfører, og jeg skal i så stor udstrækning, som det er muligt, afholde mig fra at omtale det.

Der bliver så tilbage lovforslagene mærket I og II, forslag til love om ændringer i toldloven. Under omtalen af disse lovforslag og de ændringsforslag, der er stillet, vil jeg gerne tilslutte mig det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, når han udtalte en tak til ministeriet og ministeriets embedsmænd for det dygtige arbejde, der er udført sammen med udvalget. Jeg vil også gerne tilslutte mig den anerkendelse, det ærede medlem lod falde om de mange deputationer. Jeg har det indtryk, at der ikke mindst mellem de yngre repræsentanter for erhvervslivet var mange meget dygtige folk, men jeg kunne dog føje til, at jeg tror, at der er nogle af dem, der synes at være for dygtige. Når det f. eks. åbenbaredes i et enkelt tilfælde, at en mand kom og forlangte 20 pct. i told og så håbede, at kan kunne få 10 pct., tror jeg, det er en misforståelse af vor indstilling i et sådant udvalg. Reelle oplysninger fra erhvervslivets side vil naturligvis altid give de bedste resultater. Men ellers var det en fornøjelse at høre på mange af deputationerne.

Der næst vil jeg gerne sige, at når vi nu behandler disse forslag om ændringer i toldloven, er det ikke, som det plejer at være, når vi behandler told. Det er ikke et spørgsmål om at skaffe penge til finanskassen, men om at skaffe grundlag for, at Danmarks erhvervsliv kan gå ind under de nye produktionsformer, vi skal lære at kende, når vort samarbejde med de syv skal begynde. Derfor forekommer det mig, at i hvert tilfælde nogle af de foregående talere har set på lovforslagene under en lidt for snæver synsvinkel. Jeg kan meget, meget vel forstå, at man i angstelse for en arbejdsløshed som den, vi kendte i 30erne, føler trang til at opretholde alle de virksomheder, vi har i gang i dag, men jeg gør opmærksom på, at jeg vurderer det sådan, at det, vi står over for, er, at vi går ind i noget nyt, hvor der vil blive langt større muligheder, og hvor vi derfor også må indstille os på, at en del af de virksomheder, der nu har

været opretholdt under beskyttelse, ikke kan klare sig. Det er hovedgrundlaget for mine betragtninger, og jeg beklager i og for sig, at det ikke har været muligt at få fuld samling om her at skabe dette grundlag, efter at vi nu har holdt 39 møder, men begge oppositionspartierne holder sig uden for det direkte arbejde, og jeg kan måske have lov til at føje til, at de dermed overlader ansvaret til regeringspartierne. De konservative holder sig tilbage med den motivering, at vi har fået for lidt told, og jeg forstod også på det ærede medlem hr. Poul Møller, at vi liberaliserede for meget. Det forbavser mig i og for sig ikke. Det beroligede mig på den anden side noget, at venstrepartiet holder sig tilbage med den modsatte motivering: for meget told og for mange varer endnu på bunden liste. Den kendsgerning, at de 3 regeringspartier kommer til at stå imellem, giver mig det indtryk, at vi rimeligvis har valgt nogenlunde det rigtige, nogenlunde det, der skal til for at danne grundlag for erhvervslivets overgang til de nye forhold.

At der har været nogle divergerende opfattelser inden for regeringspartierne, er der ingen grund til at lægge skjul på, det ved vi alle sammen, men vi har nået et resultat, og det resultat tager vi ansvaret for.

Jeg vil gerne sige til venstre og det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, at når det ærede medlem beklager sig over, at der ikke har været tid, og over, at vi nu igennem 28 år har levet under restriktionerne, uden at der er gjort noget rigtigt for at afskaffe dem, er der dog grund til at gøre opmærksom på, at det grundlag, der blev skabt i 30erne — jeg er helt sikker på, at Madsen-Mygdal var med til at fastlægge det grundlag — havde venstre sit medansvar for. Venstre gik ind i den politik, og så kan vi diskutere, om den var rigtig eller ikke; men at venstre har været medvirkende, kan der ikke være tvivl om. Der er heller ikke tvivl om, at venstre har haft regeringen i to perioder, den ene gang sammen med de konservative, og i disse perioder ved jeg helt konstant at den højtærede minister hr. Jørgen Jørgensen (Lejre), der dengang var medlem af valutaudvalget, straks højeste grønt lys for ethvert liberaliseringsforslag, regeringen ønskede gennemført. Man kan da

[Aage Fogh.]

sige til mig: ja men det var under helt andre økonomiske omstændigheder. Det er naturligvis rigtigt, men det er i hvert tilfælde en kendsgerning, der ikke kan diskuteres, at venstre og de konservative ud fra politiske hensyn kunne have gennemført al den liberalisering, de ønskede. De havde sikkerhed for, at ethvert forslag kunne gennemføres.

Man beklager sig over, at man har fået for lidt tid til rådighed, og jeg skal da ikke lægge skjul på, at med det kæmpemæssige materiale, der foreligger, har vi i og for sig alle sammen haft for lidt tid. Det er klart, at man ikke kunne studere hver eneste af de 500 henvendelser helt nøjagtigt i den tid, der var til rådighed; men der har dog været tid til, at vi har kunnet få dem bearbejdet i ministerierne, behandlet i udvalget o. s. v.

Jeg vil gerne føje til, at det er en kendsgerning, at da vi havde toldloven til behandling i fjor, fik oppositionspartierne det tilbud, at udvalget kunne blive siddende og arbejde med en vurderende afvejen af spørgsmålet om told og liberalisering i den kommende tid; havde de modtaget det tilbud, havde der været tid til arbejdet, så havde man haft det ordnet, men det ønskede venstre ikke at være med til. Det er, så vidt jeg kan se, sandheden om det, og når de konservative og venstre nu begge holder sig tilbage med disse forskellige motiveringer, tjener det i og for sig til beroligelse for mig og for vor indstilling. Jeg tror, vi nogenlunde har ramt det rigtige.

Jeg skal ikke prøve på at gennemgå de 173 ændringsforslag, der er stillet, men blot fremhæve enkelte af de mere betydningsfulde ting, som jeg synes ligger i forslagene.

Jeg vil gerne i denne forbindelse gøre et par bemærkninger om de små dyr, der hedder bier. Der er sket det, at honning er kommet på friliste, og samtidig er tolden ændret fra 15 øre pr. kilo til 10 pct. Hvis det nu kun drejede sig om honningen, skulle jeg ikke spille tingets tid med at nævne dette, men bierne har jo en anden meget væsentlig opgave end den at producere honning. Det er dem, der sørger for befrugtningen af vore planter, og det tror jeg ikke kan gøres på kunstig måde. Jeg tror ikke,

kunstig inseminering kan indføres på det område. Derfor er bierne nødvendige, og hvis det resultat, vi er kommet til, ikke er tilfredsstillende for biavlerne, er det muligt, at vi sammen med landbrugets folk må drøfte, hvad der kan gøres for at sikre, at biavlens opretholdes, ikke af hensyn til bierne og honningen, men af hensyn til Danmarks planteproduktion, der selvfølgelig skal opretholdes.

Må jeg dernæst gøre et par bemærkninger om de varegrupper, der blev fritaget for told. Det er jo heldigvis således, når man gennemgår listen, at det langt fra altid er toldpålæg, der er tale om. I betydelig udstrækning har der også været tale om at fritage varer for told, og jeg nævner i den forbindelse varerne under positionerne 84.24 og 84.25, alle landbrugsmaskiner; der før var fortoldet med 3 øre pr. kg. Denne told afskaffes nu. Jeg kunne have ønsket, at man også havde gennemført en toldnedsættelse for alle traktorer. Det, der er sket, er, at man har fritaget alle traktorer for told med undtagelse af dieseltraktorer, der vejer over 1 100 kg. I betydelig udstrækning er det altså lykkedes at gennemføre fritagelser for told.

Jeg nævner dernæst nogle eksempler på toldfritagelse i kraft af beslutning, der træffes af toldstyrelsen. Hvis jeg må nævne et helt konkret eksempel, så vil man finde, at der under position nr. 39.02 A gennemføres en toldsats på 10 pct., medens der før ingen told var. Det er under plasticområdet. Hvorfor har man gjort noget sådant? Hvorfor har man åbnet mulighed for toldfritagelse? Ganske simpelt af den grund, at der under udvalgsarbejdet er fremkommet oplysninger om, at en virksomhed i Danmark vil oprette en stor produktion af plasticvarer i løbet af nogle år, men at man ikke mener at kunne gå ind i dette arbejde, der efter sigende skulle skaffe en valutabesparelse på ca. 35 mill. kr., medmindre man har sikkerhed for til sin tid at have en toldbeskyttelse, der svarer nogenlunde til den, man har i Sverige. På det grundlag har man i udvalget fundet det rigtigt at fastsætte en toldsats på 10 pct., men en hvilende toldsats, der ikke træder i kraft, før vedkommende virksomhed er oprettet og er i arbejde. I praksis vil det sige, at hvis fabrikken ikke oprettes, så træder

[Aage Fogh.]

toldsatsen ikke i kraft; hvis fabrikken oprettes, så træder satsen i kraft, når fabrikken begynder at arbejde om 2-3 år, og da vil toldsatsen på de 10 pct. automatisk være faldet til mellem 5 og 6 pct., og den afvikles helt i løbet af 10 år over for de lande, der er tilsluttet de syv, men altså ikke over for andre lande.

Jeg nævner dette som et eksempel, fordi det er en ting, der går igen på mange områder, at toldstyrelsen får denne mulighed for at sætte toldsatsen ud af kraft på de områder, hvor vi ikke har produktion inden for landets grænser.

Så er spørgsmålet, hvad den økonomiske virkning bliver af alt det, vi nu gennemfører her. Der kan jeg give den foregående ærede taler helt ret i, at det er der vist ingen der er i stand til at vurdere. Jeg har i hvert tilfælde ikke kunnet vurdere det, men jeg har ved at kigge på enkelte bestemte eksempler fået noget af en retningsviser. Det er min opfattelse, at vi ved at liberalisere en vare og samtidig lægge told på den i mange, mange tilfælde vil nå det resultat, at varen bliver betydelig billigere her i landet, end den har været hidtil.

Jeg tror navnlig, det vil være tilfældet inden for et område som læderindustrien. Der har vi jo levet under beskyttelse med relativt høje priser. Jeg nævner som et helt konkret eksempel, at en lædervare, der i fjor her i København kostede 400 kr., i Malmø kunne købes for 240 danske kr. Hvorfor? Jo, det er ligetil. Fordi der var så ringe en indførsel, bevillingerne var så få, at de varer, der kunne indføres, overhovedet ikke kunne være prisbestemmende her i landet. Derfor fandt man dem i læderbutikkerne her i København til en udsalgspris af 400 kr. Det er i hvert tilfælde givet, at når svenskerne kan sælge deres lædervarer for 240 kr. i udsalg, så må fabrikken deroppe antagelig have fået højst 160 kr. for vedkommende vare. Hvis den, når der nu bliver indførselsmuligheder, der betyder noget, kan købes og indføres over den danske grænse til den pris og bliver belagt med 25 pct. told, så bliver prisen her ca. 200 kr., og så bliver udsalgsprisen ikke 400 kr., som den har været hidtil, men noget helt, helt andet; noget lignende tror jeg vil ske i en række tilfælde. Hvor

vi åbner adgang til indførsel, vil det betyde faldende priser, og det er i overensstemmelse i hvert tilfælde med det ønske, vi har haft fra vor side, om med denne omlægning at tilstræbe for det første, at Danmark i så stor udstrækning som muligt stadig væk kan være et lavtariffland, og for det andet, at prisniveauet ikke bliver stigende. Hvis Danmark skal klare sig i den fremtidige konkurrence, er det nødvendigt, at vi i den udstrækning, det er muligt, holder prisstigningerne i tømme.

Det er muligt, der er nogle, der vil være ængstelige for indførslen fra de lande, der leverer dumpingvarer, og det er ikke ubegrundet, hvis det er sådan. Derfor har vi foreslået gennemført dumpingbestemmelser i den nye toldlov, og det er jo egentlig ganske interessant at lægge mærke til, hvordan det har været muligt i dag at enes om at anbefale disse bestemmelser, når vi tænker på de forhandlinger, vi havde for 4-5 år siden, hvor man ofrede kolossalt mange timer på at diskutere dem uden mulighed for at opnå enighed. Nu, da vi endelig er blevet enige om at gennemføre dem, tror jeg, vi er lige så enige om, at de vistnok praktisk taget aldrig vil kunne anvendes på det grundlag, hvorpå de er bygget. Derfor er der nogen fare for, at man fra disse lande vil indføre for billige og også i nogen udstrækning for dårlige varer. Det har vi også haft opmærksomheden henvendt på, da vi byggede denne toldlov op.

Der er sagt fra forskellig side, at der er mange ting, vi kan se på mellem anden og tredje behandling. Jeg vil gerne sige for vort vedkommende, at vi selvfølgelig er villige til at se på enhver henvendelse, der kommer ude fra erhvervslivet, og hvis disse henvendelser kan overbevise os om, at det er rigtigt at foretage en ændring, er vi villige dertil, men derudover skal man ikke vente, at vi fra vor side er villige til generelle ændringer i det forslag, der her foreligger.

Jeg anbefaler lovforslaget med de 173 ændringsforslag.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages kl. 13.

Medlem af folketinget Kirsten Gloerfelt-Tarp har meddelt mig, at hun ønsker til

[Formanden.]

indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad er sket, siden det af indenrigsministeriet nedatte udvalg vedrørende fødselshjælp afgav sin 2. betænkning i 1956:

- 1) for at sikre, at alle komplicerede fødsler i landet får den lægeligt bedste hjælp, og
- 2) for i højere grad at imødekomme kvindernes ønsker om at føde ude under betryggende forhold og på rimelige betalingsvilkår?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Udvalget angående forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skilleløb har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af dags dato meddeler gårdejer Peder Jakobsen, Husby pr. Ejby, at han er villig til under den folketingsmand Jørgen Jørgensen (Ullerup) tilståede orlov at indtræde som midlertidigt medlem af tinget fra den 11. d. m. at regne.

Mødet udsat kl. 11⁴⁶.

Mødet genoptaget kl. 13.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgsprøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgsprøvelse (Edel Sarvte): Efter at det høje ting har givet det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) orlov fra den 11. ds. at regne, og efter at stedfortræderen, gårdejer Peder Jakobsen, har erklæret, at han er villig til at modtage mandatet, har udvalget til valgsprøvelse gennemgået de fra indenrigsministeriet fremsendte dokumenter og skal enstemmigt indstille, at gårdejer Peder Jakobsen godkendes som midlertidigt medlem af det høje ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af gårdejer Peder Jakobsen som midlertidigt medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 103 stemmer.

Derefter genoptoges forhandlingen om forslag til toldlov m. fl. lovforslag.

(Foregående del af anden behandling findes i tidenden sp. 2587).

A. C. Normann: Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne sige et par ord i forbindelse med behandlingen af valutalovsforslaget.

Det var vel ventet fra alle sider, og det er nu blevet bekræftet under udvalgsbehandlingen, at når den danske industri igennem ca. 30 år har haft en meget effektiv beskyttelse i kraft af importbegrænsninger og denne beskyttelse nu fjernes, så vil mange virksomheder nære betænkeligheder med hensyn til deres muligheder for at klare sig i den frie konkurrence. Dette er en forståelig reaktion, og det kan ikke afvises, at der i læ af beskyttelsen er vokset en del virksomheder op, hvis basis er tvivlsom under de nye forhold.

I en del tilfælde har flertallet ment, og det præger nu ændringsforslaget, som her er til behandling, at nogle af disse virksomheder kan omstille sig efter de nye forhold på en måde, så de kan reddes varigt for dansk produktion, såfremt der ikke finder en alt for pludselig liberalisering sted af importen af de varer udefra, som de nu skal til at konkurrere med.

De ændringer, der her er tale om, er så få, at de ikke kan siges at forandre strukturen af den højtærede handelsministers oprindelige forslag. Der er kun tale om enkelte kortvarige udsættelser, ingen af dem på over 3 år, og hovedkarakteren af listernes almindelige liberaliseringspræg er bevaret.

Jeg kan sige, at så længe jeg har været medlem af det høje ting, altså i de sidste 10 år, har det radikale venstre arbejdet på at få handelen liberaliseret i størst mulig udstrækning. I den periode, da de nuværende 2 oppositionspartier dannede rege-

[A. C. Normann.]

ring, gav vi, som det også er blevet nævnt her i dag, de 2 partier det tilsagn, at vi ville sikre den daværende regering det parlamentariske flertal for enhver liberalisering, som regeringen ville tage ansvaret for. Gennem en periode på 3 år stod opfordringen til at fremme liberaliseringen ved magt, men de 2 partier undlod at udnytte den gode mulighed for at løse på de restriktioner, som de forud for denne regeringsperiode og ikke mindst senere har angrebet andre partier for ikke at ville løse.

Direktoratet for vareforsyning overførtes i sit store omfang til den efterfølgende regering. Siden den nuværende højtærede handelsminister trådte til, er der kommet gang i liberaliseringen, og varedirektoratets store administrationsapparat er blevet stærkt formindsket. Dette er udtryk for, at bånd er blevet løsnet og handel frigjort, d. v. s. også billiggjort, og jeg vil gerne sige i anledning af det ærede medlem hr. Weikops bemærkninger, at det kan det ærede medlem ikke være i tvivl om, så stærkt som det ærede medlem har interesseret sig for disse forhold. Det lød jo, da det ærede medlem talte, som om der slet ikke var blevet liberaliseret siden den tid, da det ærede medlem selv var handelsminister.

Jeg behøver ikke at oplyse det ærede medlem hr. Weikop om, at liberaliseringen er ført et langt skridt fremad, både over for EPU-området og over for dollarområdet, ja, i en vis udstrækning over for hele den øvrige verden, og at administrationen af valutaloven har været stadig mere lemfældig, er gået stadig stærkere i retning af at fremme liberaliseringen.

I det radikale venstre glæder vi os over, at vi nu ved indgangen til det nye frihandelsområde med ét slag kommer af med størstedelen af de hindringer for den frie handel, der endnu er tilbage; og selv om der nu foretages en omlægning af tolden, som indeholder både nedsættelser og forhøjelser, er jeg sikker på, at forhøjelserne ikke tilnærmelsesvis trækker opad i priserne med samme styrke som den, hvormed liberaliseringen trækker nedad, og dette bør heller ikke være tilfældet. Derfor bedømmer jeg for min del de samlede virk-

ninger til at bidrage til at lette omkostningsniveauet.

Når nu venstre i sin mindretalsbetænkning i forbindelse med toldlovsforslaget lægger så stærk vægt på omkostningsniveauet, må jeg for min del være enig med venstre heri. Man kan så blot undre sig over, at partiet over for det konservative partis bestræbelser for at hæve det almindelige toldniveau har udvist en så ringe aktivitet, som tilfældet er. Vi har tværtimod set et æret medlem af udvalget, tilhørende venstre, opfordre nogle erhverv til at møde op i udvalget og forlange forhøjelser, og dernæst har det ærede medlem støttet disse krav om forhøjelser. Det understreger på en besynderlig måde den tale, som det ærede medlem hr. Anker Lau holdt i formiddags.

I øvrigt har det været en glæde at lytte til de mange deputationer, som udvalget har modtaget, og som vidnede om godt humør og tro på fremtiden inden for erhvervene uanset den omstilling, der for manges vedkommende nu forestår.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen udtalte, at de ændringer, der nu fandt sted i toldloven og valutaloven, ville virke rimelige i forhold til enkeltvirksomheder og brancher — sådan forstod jeg det ærede medlem — men det ærede medlem så faren i, at Danmark som helhed var et lavtarifområde. Dette foranlediger mig til at gøre en enkelt principiel bemærkning. Det lader sig efter min opfattelse meget vel gøre at beskytte de enkelte industriområder effektivt ved told, så længe alle andre brancher ikke har samme beskyttelse, men det pågældende områdes varer vil derved blive dyrere og lægge beslag på en større del af forbrugernes indtægt, en del, der derved afskæres fra at anvendes til køb af danske varer. Det vil sige, at hvis tolden er høj over hele linjen, medfører den almindelige omkostningsstigning, at den beskyttende virkning svinder bort.

Jeg tror, at samtlige demokratiske partier her i salen er enige om, at erhvervene netop nu har en livsinteresse i lave omkostninger, fordi dette er nødvendigt for dem i den frie konkurrence; for landbruget og de øvrige eksporterhverv, der ikke selv kan fastsætte deres avancer, er omkostningerne ganske afgørende.

[A. C. Normann.]

Mange af de erhvervsfolk, hvis redegørelse vi har lyttet til i udvalget, har understreget forholdet mellem deres egne og deres udenlandske konkurrenters omkostningsniveauer. Det må jo også betænkes, at hele Norden i forvejen er et lavtarifområde og også efter de ændringer, der nu forestår, vil blive ved at være et lavtarifområde.

Når det ærede medlem hr. Lars P. Jensen nu siger, at det er hans hensigt under den fortsatte behandling at søge længere over i den ene vejside, vil jeg bede det ærede medlem huske, at det for tiden er glat føre — det har jeg opdaget ved at køre ind til folketinget i dag — og jeg tror ikke, at det ærede medlem bør bevæge sig uden for det grusede område for øjeblikket. Det er i øvrigt altid fornuftigt ikke at sætte sig opgaver, som man ikke kan løse.

I anledning af det ærede medlem hr. Anker Laus bemærkninger vedrørende lovens administration skal jeg erindre om, at handelsministeren har givet udvalget tilsagn om at ville gennemføre overførslen til fri-liste på en måde, så der skabes en jævn overgang til liberaliseringen, således at man ikke venter med det store ryk til lige før fristens udløb.

Det ærede medlem har ret i, at jeg er gået med til forhøjelse af enkelte toldsats'er. Vi har også opnået tilsvarende nedsættelser eller yderligere liberaliseringer. Men jeg vil da gerne sige til det ærede medlem hr. Anker Lau, at hvis det ikke var sådan, at enkeltheder skulle kunne ændres og saglige forbedringer finde sted, ja, så var al udvalgsbehandling overflødig.

De ærede talere fra oppositionen har ret i, at regeringspartierne har måttet tale sig til rette. Det er jo en selvfølge, nu som dengang oppositionen regerede, for ellers kunne folketinget ikke være arbejdsdygtigt. Men det har været besynderligt at være vidne til, at hver gang de andre partier — deriblandt de konservative — krævede en eller anden toldposition forhøjet, tav venstre som regel bomstille. Det er en ærlig sag — men hvad der er grund til at beklage sig over, er, at partiet venstre ude i landet og nu her i formiddags giver udtryk for en stærk modstand imod, at liberalisering og toldnedsættelser modsvares af nogle for-

højelser. Der mangler konsekvens imellem ord og handling.

Det er i det hele taget en mærkelig forestilling, vi oplever, når vi lytter til oppositionens ordførere. Når man hører det ærede medlem hr. Anker Lau og det ærede medlem hr. Poul Møller tale fra to forskellige verdenshjørner og til to forskellige verdenshjørner, sådan som tilfældet var i formiddags, ja, så kan man ikke undgå at få den tanke, at det vil da vist være meget vanskeligt for de to partier at føre regering sammen. Det må, synes jeg, også bidrage til at forvirre de parlamentariske begreber ude omkring i landet, når den ene af det konservative partis ordførere i formiddags talte for højere beskyttelse og den anden af det samme partis ordførere for lavere beskyttelse. At medlemmer af de to partier har forskellige meninger, er jo rimeligt, men det er nu en overdreven flothed at udvælge ordførere med så vidt forskellige meninger, som tilfældet her har været.

Det ærede medlem hr. Weikop fremsatte nogle bemærkninger om monopolloven, hvis betydning han efter den stedfindende liberalisering drog i tvivl. Så vidt jeg forstod, talte det ærede medlem hr. Weikop ikke alene om enkelte ændringer i monopollovgivningen, men anbefalede ligefrem en afvikling af monopolloven nu under de nye forhold. Det må dog vist være en fortaleselse. Det ærede medlem kan jo ikke være ukendt med, at hvor der hersker fri konkurrence, griber monopolloven slet ikke ind; og det kan vel ikke være det ærede medlems mening, at monopoldannelser for fremtiden skal have frit spil?

Med disse bemærkninger vil jeg gerne på det radikale partis vegne anbefale de stillede ændringsforslag.

J. M. Pedersen: Efter at de foregående talere så udførligt har gennemgået de enkelte paragraffer og ændringsforslagene, finder jeg ingen anledning til at spille det høje tings tid på også at stå og gennemgå det.

Det er jo Danmarks indtræden i det ydre frihandelsområde, der har aktualiseret en ændring i vor toldlovgivning, en forpligtelse til inden for en kortere årrække at fjerne al told mellem de deltagende lande, en fornuft-

[J. M. Pedersen.]

tig handling, der fører os ud af mange års ufornuftig handelspolitik med told og restriktioner og frem mod det rigtige, hvor købmand handler med købmand tværs over landegrænser i frihed og på den frie konkurrences vilkår, et system, som historien har vist er det rigtige. Dermed er vi nået et skridt fremad mod de mål, som retsforbundet altid har kæmpet for at nå. Vi er glade for, at vi nu virkelig får begyndt at gå den rigtige vej, og at vejen er sikret videreførelse frem i tiden.

Det næste mål i udviklingen er, at vejen snarest går om ad de seks fællesmarkedslande og videre til alle OEEC-landene; så nærmer vi os det store mål, et frigjort Europa. Det vil være let for Europa, bare befolkningerne vil samarbejde i stedet for at modarbejde hinanden. Den stærkt egoistiske indstilling, at enhver kun tænker på og sørger for sig selv, må vige for samarbejdet. Den dag det sker, når vi det største skridt frem mod den frihed mellem landene, som alle ønsker.

Retsforbundet har i alle de år, vi har deltaget i dansk politik, bekæmpet told- og restriktionspolitikken. Vi har utrættelig peget på de uheldige følger deraf. Vi har måttet erkende, at de kræfter, som har været og stadig er interesseret i monopol-systemers opretholdelse, er stærke, men vi er sikre på, at fremtiden nok skal vise, at vi har kæmpet for det rigtige. Desværre har størstedelen af erhvervslivet troet, at systemet kunne fortsætte, og har derfor ikke i tide forberedt sig på en overgang til fri konkurrence. Ud fra denne erkendelse er vi villige til at gå ind på det synspunkt, at efter så mange år under told og restriktionspolitik kan det være nødvendigt på en række områder at afvikle over en periode.

Det er i alles interesse, at vor industri og eksport fortsætter og udvides. En passende tid må sikres for industrien til tilvænningen til de nye forhold. Intet, der er levedygtigt under de friere forhold, vi nu stiler mod, må slås i stykker ved en for-

brat overgang. Samtidig må vi passe på, at produktionsomkostningerne ikke stiger — tværtimod — for sker der stigninger, er der stor fare for, at vi ikke kan klare konkurrencen. Rationaliseringen og mekaniseringen må fremmes. De afskrivningsregler, som blev gennemført straks efter denne regerings dannelse, har haft gode virkninger; denne lov må ikke forringes, tværtimod. Toldfriheden for maskiner til en værdi af over 5 000 kr., der blev gennemført for et år siden, og som nu i det foreliggende lovforslag føres til bunds, har også stor betydning for anskaffelse af en moderne maskinpark, og den lettelse i mulighederne for at få tolden på importerede varer tilbagebetalt ved genudførelse, som blev gennemført for et år siden, og som nu er lovet udvidet, er også af væsentlig betydning.

De over 500 henvendelser, vi har haft i udvalget med ønsker om toldforhøjelser eller toldnedsættelser, ønsker om at blive på bunden liste eller komme på friliste, har ikke alle kunnet opfyldes. Af flere grunde. Der er i næsten alle tilfælde modstridende ønsker og krav. Industrien ønsker højere told og bunden liste. Importørerne ønsker toldfrihed, og hovedsagelig de yngre, som ikke har kunnet opnå tilstrækkelige importbevillinger, kræver friliste. Alle parter fører fra deres side set lige stærke argumenter frem og mener, at netop deres synspunkter er de eneste rigtige. Men undertiden er disse synspunkter mere personligt end samfundsmæssigt præget, og da det er lovgivningsmagts pligt at se på hele samfundets interesse, der ikke altid falder sammen med den enkeltes personlige, bliver resultatet en del utilfredshed.

De muligheder, der frem i tiden melder sig, er store, og det står nu til befolkningen at udnytte dem, hvilket jeg håber og ventes vil ske. Det danske landbrug har i mange år vist sine store evner, industrien har i de senere år næsten overgået de dristigste forventninger, vore arbejdere er fuldt på højde med eller over andre landes, så jeg er ikke bange for, at vi ikke, når vi bare alle

[J. M. Pedersen.]

sætter kræfterne ind, vil kunne løse disse opgaver.

Såfremt der mellem anden og tredje behandling kommer sagligt betonedede argumenter frem til støtte for ændringer, er mit parti villig til at se på hvert enkelt spørgsmål, men vi må ikke forsinke denne lovgivnings vedtagelse, for hele erhvervslivet har krav på hurtigst muligt at få det samlede resultat, så de kan lægge deres dispositioner til rette derefter.

Med disse ord kan jeg på mit partis vegne give tilslutning til de foreliggende ændringsforslag til toldlovsforslaget. Samtidig vil jeg på mit partis vegne give tilslutning til de på dagsordenen under punkterne 3-7 opførte lovforslag og de til nogle af disse stillede ændringsforslag.

Niels Andersen: Jeg er enig med det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, når han betegner de unge erhvervsfolk, der har haft foretræde for udvalget, som dygtige. Det er også det indtryk, jeg har fået, at vi her i landet har en lang række dygtige erhvervsdrivende, som i og for sig har indstillet sig på at klare sig i den frie konkurrence i årene, der kommer. De har ventet den udvikling, vi nu går ind i, og har indstillet sig på den, og jeg er helt overbevist om, at langt de fleste er i stand til at klare det, der møder dem. At udvalget så alligevel har fået henvendelser fra over 500 firmaer og enkeltpersoner, kan vel forklares på rent menneskeligt grundlag. Er der mulighed for at få mere told, tager man det gerne, og er der mulighed for at opretholde beskyttelsen i en vis periode endnu, kæmper man for det. Det er menneskeligt forståeligt. Men det samlede indtryk, jeg har af de deputationer, der har været i udvalget, er dog dette, at de er helt realistisk indstillet på, at vi går frem mod frigørelse af handelen, så set på den baggrund er jeg fortroingsfuld.

Må jeg endvidere sige til det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, at vi har vel nok i nogen grad lagt principperne på hylden i dette udvalgsarbejde og været realitetsbetonede, men når det er gået i den retning, som tilfældet har været, frem mod en friere udvikling, kan jeg kun på mit partis vegne sige, at det er også den rigtige retning rent

principmæssigt. Om vi har ramt rigtigt — ja, det er et meget stort spørgsmål, hvad der er rigtigt. Må jeg svare, at erhvervslivet er i stand til en tilpasning, som vi i hvert fald ikke er i stand til helt at vurdere. Når det ærede medlem i den forbindelse siger, at når vi nu skal behandle forslagene videre mellem anden og tredje behandling, vil han søge at dreje over i den anden side af vejen, vil jeg gerne sige til det ærede medlem: lad være med at køre i grøften, for så får det ærede medlem hr. A. C. Normann og jeg et forfærdeligt mas med at hive det ærede medlem hr. Lars P. Jensen op igen.

Jeg er ikke så betænkelig ved det, der her foreligger, som det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, der mener, at man skal være betænkelig ved frihandel i højere grad, end det er nødvendigt i henhold til konventionen, som vi står for at skulle ratificere. Jeg er af den opfattelse, at man overvurderer den fare, som foreligger for, at erhvervslivet skal komme ud i trængselstider. Man har fra visse sider her i landet haft en fantastisk evne til at få folk til at mene, at told og importrestriktioner er nødvendige for at opretholde beskæftigelsen. Det viser sig jo trods alt, at disse beskyttelsesforanstaltninger snarere har hæmmet end fremmet erhvervsudviklingen. De betænkeligheder, man her nærer, er ganske givet uden rod i virkeligheden. Jeg ved godt, at man rent organisationsmæssigt kan øve en overordentlig stor indflydelse. Det har vi været vidne til i det udvalg, der har arbejdet med disse lovforslag. Jeg vil endda gå så vidt som til at sige, at jeg har haft indtryk af, at det på mange områder har været bestilt arbejde. Man har fra visse organisationers side været overordentlig flittig til at bearbejde udvalget. Da man ved, at et folketingsudvalg arbejder samvittighedsfuldt og grundigt og altså også tager hensyn, skulle det være svært, om ikke nogle af disse henvendelser skulle bære frugt.

Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen hævder, at regeringen er skyld i beskyttelsespolitikken. Det er forkert. Der er, siden trekantregeringen trådte til, sket en gradvis afvikling af beskyttelsespolitikken. Den højtærede handelsminister har fremsat forslag til valutalove, som hvert år har betydet et skridt frem imod en af-

[Niels Andersen.]

vikling af importreguleringen, og der har ikke ude i befolkningen hersket tvivl om, at vi skred frem mod afvikling af importrestriktionerne. Jeg må erkende, at det skridt, vi nu tager, er et stort, et meget stort skridt, der betyder en væsentlig afvikling af beskyttelsen. Det er imidlertid ikke rigtigt, når det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen betegner regeringen som en beskyttelsesregering, tværtimod. På dette område har venstre jo adskillige synder på sin samvittighed, idet det er en kendt sag, at Madsen-Mygdal var medvirkende til, at vi fik valutacentralen i 1932. Det er derfor også meget betegnende, at venstre i dag, da vi står over for afviklingen af en meget stor del af den tilbageværende beskyttelse, ikke vil være med.

Jeg har hæftet mig ved noget i venstres udtalelser i betænkningen. Der siges her:

„at der har ikke for udvalget foreligget et sådant oplysende materiale, at udvalgets medlemmer har haft mulighed for at tage saglig stilling til de enkelte toldsatsers beskyttende virkning eller deres indflydelse på prisniveauet eller tid til dybtgående overvejelser.“

Dette sidste med dybtgående overvejelser synes jeg er interessant. Det er jo ikke så forfærdelig længe siden, at venstre og de konservative vedtog en erklæring, en erklæring, som ville betyde en ny tid for Danmark, en erklæring, som ville betyde en hel kursændring i den politik, der har været ført. Denne erklæring kunne man vedtage på 2½ time. Nu har arbejdet i toldlovsudvalg taget mellem 100 og 200 timer, og dér mener man altså ikke, man har haft tid til de fornødne dybtgående overvejelser. Jeg må nok sige, at de henvendelser, der er kommet til venstre i anledning af de 2½ times overvejelser har virket helt over forventning, når man nu mener, at der ikke har været tid til dybtgående overvejelser i tilstrækkeligt omfang. Men det er rart at lære, at venstre dog vil rette sig efter nogle af de råd, det får. Det har ikke altid været det, der har kendetegnet partiet, når det har stået over for de forskellige problemer.

Det er i og for sig også interessant at høre, at det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen erkender, at told er mere liberal og mindre beskyttende end importrestrik-

tioner. Denne betragtning er jeg enig i. Men når det ærede medlem videre siger, at vi ikke ville støtte venstre, da det foreslog en 10 pct.s afvikling af importreguleringen over en bred front, må jeg oplyse, at det var ganske enkelt, fordi vi stillede frem mod en endnu mere omfattende afvikling af beskyttelsen. Det var denne linje, der var udstukket af regeringen, og som vi vidste ville føre til et resultat. Derfor kunne vi selvfølgelig ikke på daværende tidspunkt støtte venstre i dette forslag.

Der er andre betragtninger, der er blevet ført frem særlig fra venstre, om, at det, vi har foretaget os, ville forhøje omkostningsniveauet. Jeg må erkende, at der er foreslået visse ændringer både i toldlovsforslaget og i valutalovsforslaget, idet man dels har forhøjet toldsatserne, dels ført varer over til bunden liste, men også ændringer i modsat retning, hvor man er gået til toldnedsættelse. Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen nævnte specielt byggeomkostningerne, men her må jeg minde om, at f. eks. cementtolden blev fjernet under udvalgsbehandlingen. Også på andre områder er der sket nedsættelser og ført varer på friliste, også for landbrugets vedkommende, hvor man netop har fået landbrugsredskaber, have- og markredskaber ført over til den frie liste, varer, som oprindeligt af regeringen var foreslået på bunden liste. Hvad det betyder i forhold til regeringens oprindelige forslag, er meget vanskeligt at sige, men det kan da heller ikke være afgørende i og for sig, om man skal have en overgangsperiode på 1 eller 2 eller 3 år. Det vigtigste må dog være, at man går fremad mod afviklingen.

Over for den motivering, som det ærede medlem hr. Weikop fremførte for, at han ikke kan stemme for de områder, hvor man har overført de pågældende varegrupper til bunden liste og ikke samtidig afviklet den toldforhøjelse, der var foreslået, vil jeg dog gerne gøre gældende, at de varegrupper, der er overført til bunden liste, kun skal være dér i en 3-årig periode og gradvis afvikles over disse 3 år, så at vi altså står fuldstændig uden importregulering i løbet af en 3-årig periode. Så kan man selvfølgelig godt hævde, at tolden så skulle have været nedsat med det, den oprindeligt var foreslået sat op med; men da denne

[Niels Andersen.]

liberalisering vil virke meget hurtigt, idet $\frac{1}{3}$ af importen hvert år vil gå over på fri-liste, vil konkurrencemomentet straks være inde, og så står man i den situation, når importreguleringen fuldstændig er væk, at skulle konkurrere med de lande, som ikke er medlem af de syvs frihandelsområde, og man er særlig ængstelig fra industriens side for konkurrencen fra sådanne lande. Derfor er det ærede medlem hr. Weikops argumenter nok forståelige, men ikke holdbare i praksis.

Det ærede medlem hr. Poul Møller hævdede, at en 20 pct.s afvikling af tolden pr. 1. juli betyder en relativt hurtig nedsættelse af tolden, hvilket vil bevirke en svækkelse af konkurrenceevnen i visse industrier; men denne toldnedsættelse er kun gældende for de lande, der er inden for frihandelsområdet; tolden afvikles f. eks. ikke over for Tyskland, Frankrig, Holland og Belgien, de lande, hvorfra man er noget ængstelig for konkurrencen. Derfor er det ærede medlem hr. Poul Møllers argumentation vedrørende den 20 pct.s toldnedsættelse pr. 1. juli ikke helt holdbar.

I øvrigt kom det ærede medlem hr. Poul Møller med en meget interessant bemærkning, idet han gav udtryk for, at han så på disse forslag med velvillig neutralitet. Det er interessant at bemærke, hvorledes man fra konservativ side bereder sig, om jeg så må sige, til at stemme for udviklingen. Man tager små skridt ad gangen, og jeg forudser det tidspunkt, da man stryger ordet neutralitet, således at kun velvillig er tilbage. Jeg anser det, der her foregår, for kun at være et led, om jeg så må sige, i at stemme for konventionen til sin tid.

Endelig siger det ærede medlem hr. Weikop, at denne udvikling, vi her er inde i, ikke skyldes retsforbundet, og bruger i det hele taget en hel del af sin taletid på at føre de sædvanlige angreb på retsforbundet frem. Det er ikke retsforbundets skyld ene og alene, det, der her sker, men det betyder ikke noget. Det væsentlige er, at udviklingen giver os ret i, at det, vi har bygget vor politik på og har arbejdet for gennem årene, viser sig nu at blive gennemført selv med det ærede medlems medvirken. Det skal vi ikke være kede af. Det viser kun,

at den politik, vi har ført, har været rigtig, og at udviklingen giver os ret.

Med disse bemærkninger skal jeg på retsforbundets vegne tilslige støtte til det foreliggende ændringsforslag til valutalovsfor-slaget.

Fuglsang: Både med hensyn til deres baggrund og med hensyn til deres virkninger er de ændringer til told- og valutalovent, som vi beskæftiger os med i dag, lige så svømmende og usikre som hele den fri-handelssammenslutning, de faktisk er en del af, og de har som denne en meget vidt-rækkende betydning. Det er og bliver sådan, at på de todsatser, vi vedtager her, og hvis virkninger vi kun i ringe grad er i stand til at overse, får vi fremover ikke nogen som helst indflydelse, i hvert tilfælde ikke for så vidt det drejer sig om at regulere dem opad. De skal uden hensyn til vort lands egne interesser eller til vort erhvervslivs økonomiske betingelser afvikles i løbet af dette tiår eller måske endnu hurtigere, alt efter hvad der måtte gennemføres på et helt andet markedsområde, nemlig de seks landes fællesmarked. Ikke desto mindre er det sådan, at for danske arbejdere kan en enkelt sats meget let komme til at betyde, at 50-100 eller måske flere i løbet af ikke så lang tid bliver kastet på gaden. Dette så meget desto mere som man sammen med toldafviklingen i løbet af de 10 år vil gennemføre en drastisk og efter konventionen unødigt hurtig afvikling af de importrestrik-tioner, i ly af hvilke mange danske virksomheder er vokset op og har udviklet sig.

Hele denne almindelige usikkerhed vil ikke blive mindre, når vi foruden alle de andre forhold, som måtte spille ind, ser på det særlige i den økonomiske situation, vi og verden overhovedet befinder sig i i øjeblikket. F. eks. motiveredes den voldsomme og pludselige liberalisering af den højt-ærede handelsminister med vor øjeblikkelige gunstige valutabalance, men næsten samtidig har nationalbanken motiveret sin forhøjelse af diskontoen med usikkerhed og bekymring med hensyn til den økonomiske udvikling. Lad så være, at nationalbankens inderste hensigt er, som altid, at sikre de kredses interesser, som den er repræsentant for, på arbejderes og småkårsfolks bekost-

[Fuglsang.]

ning; der ligger alligevel heri en erkendelse af det ustabile i de kapitalistiske konjunkturer. Men det må da også for os rejse spørgsmålet om, hvad der vil ske, når konjunkturerne slår om og der dermed skabes nye, langt skarpere konkurrenceforhold såvel på det hjemlige marked som på verdensmarkedet, og dette samtidig med at vi ved vor tilslutning til frihandelsområdet er kommet ind i et politisk spil, hvor vi vil blive brugt af England i dets modsætningsforhold til bl. a. Vesttyskland og i disse landes indbyrdes konkurrence. Med andre ord er det et ganske stort ansvar, som de ansvarlige for denne vor tilslutning til de syv landes frihandelsområde har påtaget sig og vil blive stillet over for.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen nævnte de 500 deputationer og henvendelser, som havde været i udvalget. Han udtrykte samtidig et ønske om, at hele tinget og for så vidt endnu flere havde haft lejlighed til at følge med i dette arbejde. Det ville jeg da også gerne have haft, for jeg vil tro, at mange gennem kendskab til de her fremdragne konkrete forhold ville have fået en anden forståelse af forholdene omkring markedsplanerne, end de hidtil har haft, og ville være blevet i stand til at forstå deres rækkevidde på de mest forskellige områder. Det drejer sig jo om en trussel fra vore nordiske nabolande, f. eks. med hensyn til papirbranchen, den grafiske industri og hele trævareområdet. Der har været henvendelser om den fare, der truede en række virksomheder inden for f. eks. metal- og gummiindustrien, virksomheder, der i mange tilfælde har vist sig at være af næsten afgørende betydning for den by og det område, de er beliggende i. I virkeligheden er det sådan, at hundreder af virksomheder får deres hidtidige økonomiske grundlag forrykket, og dermed får tusinder af arbejdere deres arbejdsplads truet. Der er talt meget under hele denne debat om overgangsbesværligheder. Ja, det talte ræven som bekendt også om, da man trak bælgen af den. Ingen er i tvivl om, at det bliver mere end blot overgangsbesværligheder, men det er naturligvis rigtigt, at talrige danske virksomheder er særdeles sårbare netop de første år, og på den baggrund bliver ansvaret ikke mindre, men større ved den overmåde

hurtige afvikling af importrestriktionerne, som er forudset.

Det er ikke, fordi det har skortet på advarsler. Ikke mindst er en lang række fagforeninger og fagforbund gået imod disse planer og har meget stærkt henstillet, at man i hvert fald ikke afvikler importreguleringerne i hurtigere tempo, end aftaleforpligtelsen bestemmer, d. v. s. gradvis i løbet af 10 år.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen nævnte ved første behandling disse henstillinger, og han stillede også i udsigt, at de ville gå ind i udvalgets overvejelser. Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen understregede yderligere i en efter min mening meget velmotiveret tale arbejderbevægelsens synspunkter og bekymringer, og jeg tør vel have lov til at tro, at begge de ærede medlemmer har holdt fast ved deres synspunkter også under udvalgsbehandlingen. Alligevel har vi vist lov til at sige nu, at i hvert fald til dato har deres anstrengelser ikke båret særlig store frugter. Jeg mener, at man bl. a. af hensyn til det ansvar, man står over for at skulle tage, skylder tinget en redegørelse for, hvem og hvad der har været afgørende for, at man har taget så ringe hensyn til arbejderbevægelsens synspunkter.

Det kan vel næppe være de konservative — efter de to ordførertaler, der er holdt her i dag, kan det i alt fald næppe være alle de konservative — som har været imod, at ophævelsen af importreguleringerne blev trukket noget ud. Også industrien har jo givet udtryk for sine bange anelser med hensyn til fremtiden.

Vor stilling til disse spørgsmål er ganske klar og helt på linje med den, som arbejderbevægelsen har udtrykt. Vi mener i dette konkrete tilfælde absolut ikke, at vi skal gå hurtigere frem med liberaliseringen, end vi er nødt til ifølge den aftale, som jeg kan se vil blive truffet nu.

Må jeg overhovedet sige, at vi er tilhængere af offentlig kontrol med udenrigshandelen. Der er nogle, der meget ofte fremhæver det frie initiativs velsignelser også med hensyn til udenrigshandelen. Jeg vil da mene, at bl. a. de eksempler, der i dag er trukket frem, med indførsel af brugte traktorer taler deres eget sprog, og de er ingenlunde noget enestående eksempel på,

[Fuglsang.]

at drivkraften hos de private importører hverken er omsorg for den enkelte forbruger eller for samfundsøkonomien. De er i al deres enkelthed et bevis for, hvor nødvendigt det er i en vanskelig situation at have kontrol med vor udenrigshandel.

Med hensyn til toldspørgsmålet erkender vi nødvendigheden af gennem toldforhøjelser at give dansk industri bedre muligheder i de første år, men toldforhøjelser har som bekendt, og som det også har været nævnt her i dag, også en anden side, som set fra et arbejder- og forbrugersynspunkt må gøre dem betænkelige. Et er nemlig vor naturlige interesse i at gøre alt, som kan gøres, for at opretholde beskæftigelsen. Et andet er, at vi ikke kan være interesseret i en række prisstigninger, som faktisk medvirker til at forringe arbejdernes realløn. Det er i forvejen sådan, at arbejdslønnen her i Danmark er steget mindre end i de fleste af de lande, som vi skal konkurrere med, og regeringen har, som det er kendt, sit ansvar herfor gennem sine forskellige indgreb: forringelse af pristalsordningen o. s. v., hvorimod regeringen ikke har fulgt den samme konsekvente linje, når det drejede sig om priser — jeg har lov til at sige tværtimod. Danmark står på dette område meget tilbage for, hvad man har gjort i Sverige, og endnu mere udpræget står vi tilbage for Norge, hvor man har ganske anderledes muligheder for kontrol med priser og avancer. Jeg savner i disse år, hvor man ellers påberåber sig den nordiske tanke temmelig stærkt, ethvert udtryk for, at man på dette område fra dansk side vil søge at følge eksemplet fra vore nordiske broderlande op.

Når man taler om prisniveau og den slags ting, er den diskonto-forhøjelse, som er kommet netop nu på tærsklen til Frihandels-sammenslutningen, for mig at se alarmerende, også under hensyn til storkapitalens vilje til denne gang igen at klare sig på arbejdernes bekostning. Man lægger ikke skjul på, hvad det er man tilstræber: mindre aktivitet, mindre forbrug, mindre beskæftigelse, og så bliver den naturlige følge et højere prisniveau. I samme forbindelse: gennem alle drøftelser om frihandelsområdet og dets virkninger går som en rød tråd betydningen af at sikre dansk produktions konkurrenceevne. Det er det, som er

den alvorlige baggrund for de toldændringer, vi behandler i dag; men når talen er om dansk produktions konkurrenceevne, ved vi da også, at renteniveauet spiller sin store rolle, og i den henseende vil diskonto-forhøjelsen absolut ikke lette de mindre virksomheders såkaldte tilpasningsvanskeligheder.

Der er videre heller ingen tvivl om, at hjemlige producenter vil benytte højere toldsatser på en række forbrugsvarer til at forhøje deres hjemmemarkedspriser og derved gennem toldforhøjelserne sikre sig selv en større fortjeneste. Jeg ved godt, at man undertiden påberåber sig, at det hele kun er en overgang, for i løbet af de 10 år vil tolden falde helt bort. Det er selvfølgelig på sin måde rigtigt, men det giver absolut ingen garanti for et kommende prisfald. De fleste er vistnok klar over, at Frihandels-sammenslutningen i sig selv tværtimod giver grundlag for en række monopoldannelser i national som i international målestok. Bare i går kunne vi i pressen læse meddelelser om store udvidelser af aktiekapitaler: Københavns Handelsbank fra 80 til 100 mill. kr. og ØK fra 50 til 75 mill. kr. Begge disse mægtige kapitaludvidelser må foruden at være vidnesbyrd om, at tiderne for de store selskaber ikke kan være så helt dårlige endda, også være udtryk for, at de store så at sige forbereder sig på markedspanernes betingelser, samtidig med at man herigennem ser de første skridt henimod den kapitalkoncentration, som ubetinget vil komme. Kapitalkoncentration og monopoler fører i dag erfaringsmæssigt ikke til prisfald, men har bl. a. til hensigt at holde priserne oppe. Alt dette stiller regering og folketing over for et ansvar med hensyn til priser og avancer under de nye forhold, som nu indledes.

Mit partis positive holdning såvel til toldlovgivningen som til valutaloggivningen vil være afhængig af regeringens stilling til disse spørgsmål. Vi erkender det betimelige i visse toldmæssige foranstaltninger, først og fremmest af hensyn til beskæftigelsen, men det kan ikke være ret og rimeligt, at de altid skal gennemføres på en sådan måde, at de små kommer til at betale, for at andres rigdom kan øges, og derfor vil vi i forbindelse med disse lovforslag og som forudsætning for vor stilling til dem tillade

[Fuglsang.]

os at stille følgende forslag om motiveret dagsorden:

„Idet folketinget opfordrer regeringen til i forbindelse med Danmarks tilslutning til Frihandelssammenslutningen og gennemførelsen af ændringer i toldloven at udarbejde og fremsætte forslag om skærpet kontrol med monopoler, med leverings- og betalingsbestemmelser, med priser og avancer for at beskytte forbrugerne mod følgerne af inden- og udenlandske monopolars yderligere fremtrængning på det danske marked og mod, at hjemlige producenter udnytter toldforhøjelserne til egen fordel, fortsætter tinget behandlingen af foreliggende sag på dagsordenen.“

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke udvalgets flertal for indstillingen om at gennemføre de lovforslag, der i betænkningen er betegnet I-VII. Det er jo således, at et af forslagene, forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v., sorterer under handelsministeren. Handelsministeren havde håbet at kunne være til stede i dag, men vejret egner sig ikke rigtig til flyvetrafik; derfor er handelsministeren blevet noget forsinket. Om han når at komme inden afslutningen af denne anden behandling, ved jeg ikke, men jeg skal prøve at besvare og omtale nogle ting, der er fremhævet af de ærede ordførere, også vedrørende det nævnte lovforslag.

Da de ændringsforslag til toldloven, som er indeholdt i det som II betegnede lovforslag, forslag til lov om ændringer i toldloven — fremsat den 13. januar 1960 — alle er optaget i betænkningen og foreslået indarbejdet i det lovforslag om ændringer i toldloven, jeg fremsatte den 10. november i fjor, skal jeg hermed tage det den 13. januar fremsatte forslag til lov om ændringer i toldloven tilbage.

Formanden: Den højtærede finansminister har taget forslag til lov om ændringer

i toldloven — fremsat den 13. januar 1960 — tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal dernæst omtale en række af de ændringsforslag, der er stillet til toldlovsforslaget, hvorimod jeg ikke finder grund til at fremføre mange bemærkninger vedrørende afgiftslovsforlagene. Jeg har forstået, at der stort set er enighed om, at det flertal, der vil gennemføre toldloven, også vil gennemføre afgiftslovene, og det er naturligt, da der jo er en snæver sammenhæng mellem toldloven og disse afgiftslove.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen fandt lejlighed til et par gange at udtrykke, at han ingen medlidenhed havde med finansministeren, i hvert fald ikke vedrørende de forhold, der her omtales: det prøvenu, som finansministeren vil få som følge af de foreslåede ændringer. Da det ærede medlem gentog det, forstår jeg, at det er hans oprigtige mening, og det er der ikke noget at sige til. Jeg forstod også, at det ærede medlem havde medlidenhed med finansministeren på andre punkter, og dertil kan jeg svare, at det er der ingen grund til at have.

Det, som det ærede medlem var inde på, var det spørgsmål, som ikke har været diskuteret så meget i dag, men som nok kan have nogen betydning — det har været omtalt i udvalget og har også været berørt, dengang lovforslaget blev fremsat — nemlig: hvad bliver de provenumæssige virkninger af gennemførelsen af denne lovgivning? Jeg må måske have lov at minde det høje ting om, at jeg, da lovforslaget blev fremsat, gjorde opmærksom på, at der ingen virkninger ville blive af betydning, at forhøjelser og nedsættelser stort set ville opveje hinanden; men samtidig måtte jeg tilføje, at da man begynder aftrapningen den 1. juli med 20 pct. over for andre medlemsstater af de syv, måtte man regne med en vis provenunedgang, som ville blive større, efterhånden som aftrapningen skred frem. Jeg gjorde også opmærksom på, at hele denne provenuberegning er foretaget på grundlag af importen i 1958, og de tal, jeg nu vil nævne, er på samme måde beregnet på grundlag af

[Finansministeren.]

importen i 1958. Jeg skal indskyde, at naturligvis vil importen blive sammensat anderledes i 1960 og de følgende år dels på grund af ændringer i den økonomiske aktivitet — foreløbig har vi betydelig større import på grund af større produktion herhjemme — dels på grund af den toldlov, som nu bliver gennemført.

Vi har allerede set visse midlertidige virkninger på importen af det, vi her er i færd med at foretage. Det, jeg nu kan oplyse, er, at de ændringer, der er foreslået i toldloven, vedrører et samlet toldprovenu på omkring 39 mill. kr. Dette er i sig selv interessant, for det er vel godt og vel 10 pct. af det samlede toldprovenu, og det karakteriserer altså ændringsforslagene som helhed, selv om der siden fremsættelsen er kommet 173 ændringsforslag til. Skønt det altså lyder af ganske meget, vedrører ændringerne trods alt kun varer, der indbringer omkring 10 pct. af det samlede toldprovenu. Det, der er foregået, er, at der mellem første og anden behandling er stillet ændringsforslag om en række forhøjelser og en række nedsættelser, og hovedresultatet af disse er altså en samlet nedsættelse på 6 mill. kr. Jeg nævner dette beløb, fordi der fra mange sider er fremført det synspunkt, at det fortrinsvis er forhøjelser, der er blevet gennemført under udvalgsbehandlingen, og det er altså ikke tilfældet.

Jeg vil gerne værgе mig mod en efterfølgende bemærkning om, at man ikke kan bedømme ændringer alene ud fra spørgsmålet om provenuet. Det er jeg ganske klar over. Der kan være tale om sådanne forhøjelser, at de praktisk taget ikke giver noget provenu, fordi de er så store, at der ikke kommer nogen indførsel. Men jeg synes alligevel, at disse tal viser lidt i retning af, at i det toldlovsforslag, som blev fremsat her i tinget, er der trods den meget gennemgribende behandling, som det har fået i udvalget, og som jeg takker udvalget meget for — jeg kan også takke på tjenestemændenes vegne for den tak, der har lydt til dem — ikke foreslået meget store, afgørende, væsentlige ændringer her til anden behandling. Der er sket korrektioner på en lang række punkter, hvor det kunne være rimeligt at foretage sådanne korrektioner. Man

kan have forskelligt syn på det, og der kan vel også — det må næsten håbes — under den belysning af forslaget, der kom frem ved, at de forskellige interesserede kredse har været i udvalget, vise sig at være fremdraget forhold, der kan gøre det rimeligt at foretage ændringer. Da flere af de ærede ordførere har omtalt disse ændringer, skal jeg ikke gå videre ind på dem.

Jeg vil gerne allerede nu rette en enkelt misforståelse. Om det var en bevidst eller ubevidst misforståelse, ved jeg ikke. Der er et par enkelte medlemmer, der har fremført, at der er varer, der nu føres over på bunden liste, som jo samtidig har fået en klækkelig toldforhøjelse. Der må jeg sige, at det har ikke været tilfældet mellem første og anden behandling. Det er rigtigt, at der er varer, som i det oprindelige forslag havde fået en toldforhøjelse, og som nu mellem første og anden behandling er ført over på bunden liste.

I øvrigt er det sådan, at partiet venstre ikke har ønsket at stemme for nogen af lovforslagene, hverken toldloven, afgiftslovene eller valutaloven. Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen skulle begrunde denne stilling, og jeg havde i og for sig ventet, at vi havde fået en lidt bedre motiveret begrundelse end den, der er anført i betænkningen. Det fik vi ikke. Vi fik gentaget, at partiet venstre havde ikke rigtig nogen mulighed for eller tid til at tage endelig stilling, og det skinnede ligesom frem, at dette skyldtes, at der ikke var fremkommet tilstrækkelige oplysninger til, at man kunne tage en sådan stilling. Samtidig var det ærede medlem dog så venlig at sige, at alt det, man havde spurgt om i tolddepartementet og handelsministeriet, havde man fået oplyst. Jeg nødes da til at spørge: hvad er det så, som man mangler oplysning om for at kunne tage stilling? Og er det først nu, man er kommet i tanker om, at man mangler disse oplysninger, eller har man ikke på et tidligere tidspunkt været klar over, at der var visse oplysninger, man gerne ville have, og som kunne støtte overvejelserne i retning af, om man ville stemme for lovforslagene eller ej?

Jeg er nødt til at sige det, for det er jo meget afgørende, synes jeg, også for eftertiden at få klarlagt, hvorfor partiet venstre har den holdning såvel til konventionen om

[Finansministeren.]

de syv landes frihandelsområde som til de lovforslag, vi i dag behandler. Jeg er klar over, at man har haft en indstilling imod, at vi meldte os ind i de ydre syv, som måske kunne motivere, at man ikke ville være med, men man kunne også sige — og jeg har forstået, at det konservative parti i hvert tilfælde har overvejelser i denne retning — at man kan overveje, om man vil stemme for at gå ind i de syv; men er situationen den, at vi skal være medlem af de syv, så må vi også drage de nødvendige konsekvenser heraf. Det har partiet venstre altså ikke ønsket, og jeg har undret mig noget herover, men jeg undrer mig knap så meget mere, for under det samråd, jeg var til i udvalget vedrørende konventionen, viste det sig, at der virkelig er en tankegang inden for partiet venstre i retning af, at man måske kunne ønske at stemme for konventionen om de syv. For de ærede medlemmer af tinget, som måske ikke er helt klar over, hvad jeg tænker på, kan jeg oplyse, at i et samråd blev det sagt, og jeg mener mig berettiget til at oplyse det, da det har stået i hele pressen, at man fra venstres side ville overveje at stemme for konventionen om de syv, såfremt man kunne forhandle om nedsættelse af ejendomsskatterne. Det var en tankegang, der blev luftet af det ærede medlem hr. Anders Andersen, men jeg forstår, at den i og for sig dækkede en bred opfattelse inden for partiet venstre.

Mit svar herpå må i første omgang være et modspørgsmål, som jeg synes har interesse under behandling af toldlovsforslaget, og det er, om partiet venstre vil stemme for tilslutning til de syv og så drage konsekvenserne af, at man gør det, og være med til en endelig forhandling om også de lovforslag, vi behandler i dag. Jeg mener, det er så meget mere rimeligt at stille dette spørgsmål, som det ærede medlem hr. Anders Andersens motivering var, at man mente, at industrien ved det toldlovsforslag, som var fremsat, og ved de ændringer, der var

indeholdt i det, var blevet tilgodeset og tilgodeset på en sådan måde, at man mente, at også landbruget under de vilkår, vi kommer ind under, når vi melder os ind i de syv, måtte have rimelige krav på en ændring i sine økonomiske forudsætninger, en ændring, som skulle bestå i nedsættelse af ejendomsskatterne. Der er ikke kommet noget endeligt svar på, hvordan man stiller sig til dette. Det kommer måske heller ikke frem i dag, men der er vel grund til at gøre opmærksom på, som det også er sket fra anden side, at dansk landbrugs hovedproblem trods det, der er fremført fra mange sider, ikke er ejendomsskatterne. Ejendomsskatterne er naturligvis en udgift for landbruget, men ikke en væsentlig udgift i forhold til mange andre udgifter, og man kan også have sine tvivl om, hvorvidt en nedsættelse af ejendomsskatterne på længere sigt vil være til gavn for landbruget.

Mit hovedsynspunkt er, at en nedsættelse af ejendomsskatterne meget hurtigt vil omsette sig i højere priser på landbrugsejendomme og derfor ikke være nogen varig hjælp for landbruget; men jeg ved, at denne opfattelse tilslutter man sig ikke helt inden for partiet venstre, og derfor var det ganske interessant ved lejlighed at få at vide, hvad man egentlig har tænkt sig, da man fremsatte denne tanke.

Det ejendommelige er jo, at partiet venstre ikke har så store betænkeligheder i motiveringen vedrørende sin stilling til valutalovsforslaget som med hensyn til toldlovsforslaget, idet man med hensyn til valutalovsforslaget i betænkningen udtaler:

„Et mindretal (venstres medlemmer af udvalget) erkender, at loven efter de ændringer, der er foreslået i udvalget, meget nær vil have det indhold, venstre tidligere har stillet forslag om.“

Hertil må man vel sige, at en handelsminister fra et andet parti ikke kan komme meget længere end meget nær det forslag, partiet venstre selv har stillet.

Det var jo også interessant at høre særlig det ærede medlem hr. Weikop, der havde

[Finansministeren.]

meget svært ved at begrunde, at man ikke vil være med til at stemme for valutalovsforslaget. Hvis vi havde sagt til det ærede medlem for et års tid siden, at en sådan valutlov kunne vi gennemføre her i tinget, ville det ærede medlem hr. Weikop ... (Afbrydelse) ... undskyld, det var det ærede medlem hr. Anker Lau — jeg skal nok huske det ærede medlem hr. Weikop om lidt! Så ville det ærede medlem hr. Anker Lau sikkert have sagt: ja, jeg vil rigtig nok gerne være med til at forhandle om og søge at få gennemført og påvirke min gruppe til at komme så langt med hensyn til liberaliseringen.

Jeg forstår egentlig ikke, at det ærede medlem hr. Anker Lau ikke er mere forhandlingsvillig, og jeg forstår heller ikke ganske, at det ærede medlem hr. Anker Lau nu begynder at stille en række spørgsmål vedrørende administrationen. Jeg indrømmer, at jeg jo ikke har fulgt drøftelserne om disse spørgsmål så nøje som det ærede medlem hr. Anker Lau, men er det ikke således, at en række af de spørgsmål, der blev stillet her, er besvaret i udvalget, og at både problemet om gebyrerne og problemet omkring dollarpræmieringen dermed er klarlagt? Hvis dette er tilfældet, må jeg måske lade være med at gå dybere ind på det ved denne lejlighed.

Da jeg hørte de to ærede ordførere for det konservative parti, måtte jeg tænke på, at partiet er et hus med mange boliger, eller man kan også bruge det udtryk, at det er en ganske velassorteret forretning. Man har en ordfører, der går stærkt og energisk ind for told og toldforhøjelser, og man har en anden ordfører, der, det er altså det ærede medlem hr. Weikop — nu gælder det om ikke at tage fejl — jo nok trods alt ville være med — sådan måtte jeg i og for sig forstå det — til at stemme for toldloven, men jeg er ikke helt klar over det. Der er dog visse toldforhøjelser, det ærede medlem hr. Weikop er imod, men når vi så kommer til valutaloven, så er det ærede medlem hr. Weikop særdeles kritisk. Konklusionen for det ærede medlem hr. Weikop var dog, og det gælder hele det konservative parti, at man vil være med til at stemme for valutaloven.

Det er egentlig en ejendommelig situation:

fra venstres side, hvor man er glad for valutaloven i motiveringen, vil man ikke stemme for den, mens man fra konservativ side, hvor man kritiserer den meget hårdt gennem det ærede medlem hr. Weikop, dog ender med at ville stemme for valutaloven. (Weikop: Det skal ministeren ikke være ked af!). Det er jeg heller ikke. Tværtimod, jeg fremhævede det, for at det ærede medlem hr. Anker Lau måske kunne lære deraf.

Det ærede medlem hr. Weikop var jo ligesom det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen inde på lidt historie igen, ligesom det ærede medlem var det ved første behandling, og talte om, at det var jo frygteligt med denne importregulering. Jeg synes, at særlig det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen skulle være lidt forsigtig. For mig er der ikke tvivl om med det kendskab, jeg har til dansk politisk historie, at når man både i midten af 20erne og også i begyndelsen af 30erne under kriseforholdene kom ind på at anvende importregulering, skyldtes det i høj grad partiet venstres modstand mod at anvende told inden for vor handelspolitik, denne modstand, som altså ikke er udryddet endnu, og som vel først efterhånden skal falde under favntaget med det konservative parti — men man kan naturligvis aldrig på forhånd vide, hvem der falder først under et favntag.

Når man fik importregulering dengang, skyldtes det naturligvis ikke alene, at partiet venstre var imod told; det skyldtes naturligvis også i høj grad, at det socialdemokratiske parti var noget betænkelig ved told. Men vil man se historisk på det, synes jeg, at den karakteristik er mærkelig, som det ærede medlem hr. Weikop anvendte: at man havde haft importregulering i valutaloven — jeg prøver at citere efter hukommelsen — ud fra en „lyst til at beherske erhvervslivet“ ... Jo, det ærede medlem hr. Weikop sagde sådan, men en gang imellem må man undre sig over, at det ærede medlem hr. Weikop udtaler sig på den måde, han gør, og jeg kan godt forstå, at det ærede medlem undrer sig, når jeg nu citerer det. Det er ikke af nogen lyst til at beherske erhvervslivet, at vi har haft en valutlov i alle disse år. Vi ved alle sammen, at udgangspunktet var den krisesituation, der forelå dengang, og selv om der kan fremføres en del kritik af og også anføres en del

[Finansministeren.]

ulemper ved den importregulering, vi fik i 30'erne, kunne man ikke bestride og kan fortsat ikke bestride, at der er betydelige virksomheder, vi ikke havde haft, hvis vi ikke havde haft importreguleringen. Det kan man ikke se væk fra. Man kan naturligvis hævde, at så havde man måske haft andre virksomheder. Det er vanskeligt at sige.

Med hensyn til forlængelsen af valutalogivningen under den anden verdenskrig og i de nærmeste år derefter er det så ganske åbenbart, at det var denne specielle situation, der medførte, at man fik mange indgreb over for erhvervslivet, indgreb, som jo gennem årene er administreret med megen indsigt og dygtighed såvel af konservative og venstres handelsministre som af handelsministre fra det socialdemokratiske parti. Derfor skal man ikke på den måde kaste snavs på det system, man har anvendt, for man kunne formentlig, som den politiske konstellation har været, ikke være kommet igennem med andet.

Det ærede medlem hr. Weikop mente, at tiden nu måtte være inde til at se på monopollovgivningen og de specielle bestemmelser vedrørende forudgodkendelse af priser o. lign., som er gennemført for nogle år siden, men det ærede medlem hr. Weikop var også, så vidt jeg forstod, inde på, at nu måtte hele lovgivningen om monopoltilsynet bringes ud af verden. Jeg må sige, at det var da et meget stærkt standpunkt at indtage, at vi som konsekvens af, at vi går ind i de syv, skulle ophæve monopolkontrollen. Det ærede medlem hr. Weikop må ikke overse, at i det omfang, der bliver fri konkurrence, øget fri konkurrence, som følge af, at vi går ind i de syv, får monopoltilsynet ikke så meget at beskæftige sig med, for det skal ikke beskæftige sig med de områder, hvor der er fri konkurrence. Men det ærede medlem tror vel ikke, at det, at vi bliver medlem af de ydre syv, skulle medføre, at monopoler og konkurrencebegrænsende aftaler automatisk falder væk? Der er vel stor udsigt til, at en række af de konkurrencebegrænsende aftaler, monopolaftaler, som findes i de enkelte lande, netop som følge af det større samarbejde inden for de syv vil blive i høj grad udbredt til at gælde flere lande. Man kan naturligvis have

forskellig opfattelse af, om dette burde forhindres eller fremmes, men de drøftelser, der har været i forbindelse med traktaten om de syv, går vel nærmest i retning af, at man må samordne den kontrol, der skal være med monopoler inden for de syv, og det må vel også være den rimeligste fremgangsmåde.

Jeg skal slutte med endnu en gang at takke flertallet, fordi det indstiller lovforslagene til vedtagelse, og sige til det ærede medlem hr. Fuglsang, at det dagsordensforslag, han har stillet, må jeg anbefale tinget at stemme imod.

Lars P. Jønsen: Jeg skal også for fuldständigheds skyld anmode tinget om at stemme imod det dagsordensforslag, som det ærede medlem hr. Fuglsang har stillet. Jeg er helt enig med den højtærede minister i de betragtninger, han har gjort gældende. Gennem konventionen har man taget hele spørgsmålet om monopoler op til behandling. Så vidt jeg husker, gik det ærede medlem hr. Fuglsang også i sin tid imod Danmarks tilslutning til de syv og ville have bevaret Danmark uden for både de seks og de syv. Jeg er bange for, at det ville have skabt langt større problemer af den art, det ærede medlem var bange for i dag, end tilslutningen til de syv vil skabe.

Må jeg gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Niels Andersen og det ærede medlem hr. A. C. Normann og også i den forbindelse til det ærede medlem hr. Aage Fogh. Jeg var glad for den bemærkning, det ærede medlem hr. Aage Fogh gjorde, idet han sagde, at hvis der i udvalget mellem anden og tredje behandling kommer argumenter frem, som ikke er blevet hørt før, eller som er blevet forstærket, og som vi måske ikke har været atgtpågivende nok over for i de allerede skete henvendelser, eller nye synspunkter fremføres fra de deputationer, der måtte komme, er man villig til at se på det, og hvis der er åbenbare fejl eller fejl, som vi ikke har set før, er man også villig til at rette dem. Jeg er glad for den bemærkning, for jeg tror, der kommer ting, som vi bliver nødt til at tage op til ny behandling, men jeg er da helt klar over, at vi ikke skal ud i nogen af grøfterne, som det ærede medlem hr. Niels Andersen var bange for.

[Lars P. Jensen.]

Jeg forstod, at det ærede medlem hr. A. C. Normann var lidt bange for at begive sig ud på vejen, fordi det kunne være glat føre, men må jeg sige, at med det tilsagn, jeg har fået fra det ærede medlem hr. Aage Fogh, kunne jeg bede de ærede medlemmer hr. A. C. Normann og hr. Niels Andersen om, at vi i fællesskab kunne gruse vejen en gang til, således at vi, hvis det bliver nødvendigt at køre ud til siden for at nå et godt resultat, kan køre derud, uden at vi dermed skal køre i grøften.

Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen var inde på hele det restriktionssystem, som han sagde andre havde skabt. Den højtærede finansminister har gjort nogle bemærkninger om det. Jeg skal ikke komme yderligere ind på det restriktionssystem, som det ærede medlem sagde fordyrede vort forbrug og satte omkostningsniveauet i vejret.

Det er egentlig ejendommeligt at høre en tale fra en venstremand som den, det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen holdt, når man tager i betragtning, at alle de varer, som berører såvel konkurrencen over for landbruget udefra som landbrugets salg af varer til udlandet, er inde under samme system endnu. Ingen af de varer, som skal konkurrere med landbrugets varer og eventuelt gøre dem billigere, er på friliste, de er alle sammen på bunden liste. Så det havde egentlig været rigtigt, når det ærede medlem mener, at det er så fordyrende, om man i udvalget havde fået forslag, antydninger eller henstillinger om nu at overføre de varer, som vedrører landbruget og som for hovedpartens vedkommende står på den bundne liste, til friliste. Jeg accepterer det synspunkt, at man ikke skal gøre det, fordi der er, det indrømmer jeg, særlige forhold for landbruget, men, som det også er understreget af den højtærede finansminister, der har jo også op gennem årene og til dato gjort sig særlige forhold gældende for industrien.

Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen var endvidere inde på — og det beklager venstre også i sin mindretalsbetænkning — at landbrugets produktionsmidler er gjort dyrere eller i hvert fald ikke gjort billigere. Må jeg gøre opmærksom på, for at det ikke skal blive stående som en kendsgerning, at

der skabes en fordyrelse af landbrugets produktionsmidler, at på alle de felter i toldlovsforslaget, der berører landbrugets produktionsmidler, er tolden faldet væk eller sat ned. For traktorernes vedkommende har der, indtil dette toldlovsforslag blev fremsat, været en told på 5 pct. Denne told er faldet væk for samtlige benzindrevne traktorer og for dieseldrevne traktorer på op til 1 100 kg, og tolden på dieseldrevne traktorer fra 1 100 kg og opefter, som var 5 pct., er sat ned til 4 pct. På alle de felter er tolden altså sat ned. Det samme gælder landbrugsmaskiner, hesteriver, traktorriver, plove, harver og deslige, der indtil nu har stået med 3 øre pr. kg. Tolden herpå er slettet, de er gjort toldfri. Endelig vil jeg gøre opmærksom på, at position 82.01 i toldlovsforslaget, redskaber, skovle, spader, grebe og deslige, er ført fra den bundne liste over på friliste, kort sagt er blevet liberaliseret.

Jeg kan forstå, at venstre har det princip, at landbrugets produktionsmidler ikke skal gøres dyrere; men når man har det princip, så undrer det mig egentlig, at man ikke, dengang man selv fremsatte toldlovsforslag både i 1946 og i 1952, da gennemførte det og gjorde disse varer toldfri. Der er altså for de af landbrugets produktionsmidler, der er indeholdt i forslaget, kun sket nedsættelser.

Så man kan jo diskutere, om det er rimeligt, at landbruget skal have toldfri produktionsmidler. Hvorfor skal landbruget det i forhold til industrien? Landbruget er et erhverv, lige så vel som industrien er det. Jeg kan ikke se, at der er nogen styrke i det princip. Industrien kan påberåbe sig det samme. Den skal jo også konkurrere på verdensmarkedet til verdensmarkedets priser. Man har lov til at have det princip, men så burde man, når man selv fremsætter toldlovsforslag, også knæsette det, og i hvert fald burde man ikke kritisere, når der er sket nedsættelser på området.

For os er det afgørende såvel i relation til landbruget som til industrien, at vi vedrørende disse redskaber og produktionsmidler må tage hensyn til beskæftigelsen og produktionen i lige så stor udstrækning, som vi gør det over for industrien.

Må jeg til det ærede medlem hr. Aage Fogh gøre et par bemærkninger om dum-

[Lars P. Jensen.]

ping. Det ærede medlem sagde, at vi havde fået en dumpinglov nu, og han undrede sig og glædede sig over, at vi havde fået disse dumpingbestemmelser. Jeg glæder mig også over det, men jeg har ikke glæden, havde jeg nær sagt, på samme måde som det ærede medlem, for jeg følte det, som om det ærede medlems glæde bestod i, at disse bestemmelser faktisk ikke ville komme til at betyde noget.

Jeg synes ikke, det skal blive stående, at vi har skabt disse dumpingparagraffer med det i sindet, at de ikke skal betyde noget. Jeg mener, at de får betydning, og håber også, de får det, og jeg vil da også i selve vedtagelsen lægge det, at tinget som helhed, når vi har stemt for det, mener, de skal have betydning, hvis vi kommer ud for en sådan konkurrence. Jeg indrømmer, disse paragraffer kan være svære at administrere, men jeg synes også, at de er udformet så enkelt, at de skulle være noget lettere at administrere end de forslag om dumping, der tidligere har været fremsat her i tinget. Der er jo kort og godt tale om en udligningstold. Hvis en vare bliver solgt dyrere på hjemmemarkedet, end den bliver solgt her, altså hvis Tyskland sender en vare herop og tager mere for den på hjemmemarkedet end heroppe, ja, så ligger bevisbyrden hos den tyske eksportør for, at der ikke er tale om dumping, og hvis han ikke kan bevise dette, har finansministeren administrativt ret til at pålægge en udligningstold, der svarer til forskellen i prisen heroppe og på hjemmemarkedet. Sådan er princippet i rå skitse.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på spørgsmålet om toldgodtgørelser. Jeg indrømmer, at der i konventionen står, at de toldgodtgørelsesordninger, som gennemføres nu, efter nærmere forhandling skal forsvinde inden for de syv, men hermed er jo ikke sagt, at disse toldgodtgørelsesordninger ikke skal bestå over for de seks. Der skal de fortsat bestå, og dér vil de fortsat have deres betydning.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på og bekræftede her i salen, at man fra konservativ side egentlig var indstillet på at ville stemme for hovedparten af de ændringsforslag, som var stillet i

udvalget — der var ganske få, som det ærede medlem ikke ønskede at stemme for. Det, der fik, om jeg må sige det på den måde, bøgeret til at flyde over, var de ændringsforslag, der blev ændret igen, d. v. s. dem om lakkerne, farverne, bødkervarer, gulvklude, cigartændere og cykeldæk; det var dem, der bevirkede, at det ærede medlem sprang fra. Jeg har det indtryk — jeg kan for så vidt ikke motivere, hvorfor jeg har det — men jeg har sådan en indre følelse af, at det ærede medlem sad og ventede på at få en sådan anledning til at springe fra, for hvis det ærede medlem virkelig mente, at de ændringsforslag, vi havde lavet, var gode, var i den rigtige retning — som han havde givet udtryk for at de var, så han ville stemme for dem — kan jeg ikke indse, at disse relativt små ændringer skulle kunne forandre hele hans indstilling. Der foreligger for hvert enkelt af disse ændringsforslag, synes jeg, en naturlig og fornuftig motivering. Det ærede medlem ved, at de ændringer, der skal ske i toldlovsforslaget, skal ske med regeringspartiernes tilslutning, det er udgangspunktet, det er det, vi må rette os efter, og det ved det ærede medlem hr. Poul Møller. Nu siger det ærede medlem, at han har sådan en slags venlig neutralitet. Det er vi selvfølgelig glade for at høre, men jeg synes, at det ærede medlem i udvalget skulle have brugt sine unge og skønne kræfter på at overtale venstre og også sin egen gruppes medlem, det ærede medlem hr. Weikop, til at gå ind for det, som han har ønsket med hensyn til toldlovsforslaget. Hvis der kan blive et flertal for det eller alle partier i udvalget vil gå ind for det, tror jeg, der er større muligheder for at få ændret forslaget, end hvis det ærede medlem blot sidder, som han har gjort i udvalget, og kræver toldforhøjelser, samtidig med at det ærede medlem hr. Weikop siger, at han ikke vil være med, og venstre, at de slet ikke vil stemme for nogen toldforhøjelser. Hvis det ærede medlem mener noget med, at han vil gøre industrien en tjeneste, så er jeg noget tvivlende over for, om det ærede medlems kærlighed ligger hos partiet venstre i denne sag, eller den ligger hos industrien. Hvis det ærede medlem virkelig vil hjælpe industrien og få udgangspositionerne så gode som muligt, vil jeg opfordre det ærede medlem til ikke

[Lars P. Jensen.]

blot i udvalget at give udtryk for, hvad han og en del af det konservative folkeparti mener, men også at bruge sine kræfter til at få partiet venstre til at forstå hans tanker.

Chr. Christiansen: Jeg har blot et par bemærkninger at gøre i denne omgang.

Jeg bemærkede, at det ærede medlem hr. Anker Lau i sit indlæg sagde, at der var naturligvis et gran af sandhed i de betæneligheder og den usikkerhed, som var fremkommet hos erhvervslivet. Det er netop det, som vi ser lidt forskelligt på, idet vi ikke bare tror, at der er et gran af sandhed deri, men at der måske ligger en større sandhed deri, end det ærede medlem synes at have fået fat på.

Dernæst sagde det ærede medlem, at jeg i mit indlæg skulle have sagt noget om, at vi ikke skulle fortælle erhvervslivet om alle de betæneligheder, der kunne oprulles. Det mener jeg ikke jeg sagde i mit indlæg; hvis det ærede medlem vil være så venlig at læse Folketingstidende, vil han se, at jeg et par gange har nævnt, at jeg troede på det erhvervsliv, der står over for de store opgaver, og at jeg troede på, at det ville have kræfter til at løse opgaverne, og det vil jeg fastholde. Men jeg må føje en ting til: når det ærede medlem siger, at vi skulle hellere have opmuntret erhvervslivet end fremsætte betæneligheder, vil jeg hertil sige, at det mener jeg at have gjort gentagne gange med mine bemærkninger. Jeg vil dog gerne spørge det ærede medlem hr. Anker Lau: hvad har venstre egentlig gjort for at opmuntre erhvervslivet med hensyn til den her foreliggende lovgivning? Det kan vist være på et meget lille sted, men sådan plejer det jo også at være med de synspunkter, det ærede medlem hr. Anker Lau fremfører, når vi behandler disse lovforslag.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. Weikop, at der i det konservative folkeparti var praktisk taget almindelig enighed om, at man ville foretrække højere told for restriktioner. Det står nu ikke helt klart for mig, at det egentlig er det synspunkt, som har været fremført, i hvert fald ikke, at det er det synspunkt, som det konservative folkeparti har arbejdet for i udvalget. Jeg vil

ligeledes anholde det, det ærede medlem siger om, at der er kommet klækkelige toldforhøjelser på varer, som også er ført på den bundne liste. Jeg tror, at jeg i almindelighed kan sige, at i de forslag, vi her omtaler, er der overhovedet slet ikke tale om klækkelige toldforhøjelser, hverken for varer på den bundne liste eller varer uden for den bundne liste.

Jeg finder, at den lovgivning, der her er til anden behandling, på alle områder betyder en række fremskridt, som jeg tror vil være af betydning fremover i den situation, vi kommer til at arbejde i. På den anden side skal jeg ikke lægge skjul på, at jeg også gerne vil være med til under et kommende udvalgsarbejde at se på, om der skulle være ting, som vi på en eller anden måde kan tage op til en nærmere behandling.

Jeg tillod mig i mit første indlæg at gøre nogle bemærkninger om begivenhederne i årene 1950-53. Jeg skal ikke bore unødvendigt i hele denne sag; der er jo også fra andre ærede medlemmers side sagt noget herom; man får en anelse om, at tingene kan stille sig noget forskelligt, alt efter som man er i regering eller i opposition, og det synes jeg ikke er noget godt træk, men det forekommer mig, at det er noget i den retning, der gør sig gældende, navnlig når vi taler om valutaloven.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh mente, at man absolut ikke skulle se hele denne lovgivning ud fra en snæver synsvinkel, og det er jeg for så vidt enig med ham i; der er så mange sider at tage i betragtning, at det ville være helt forkert, om man gjorde det. Det er rigtigt, at der kan blive en mulighed for, at vi får bedre markedsf forhold, udvidede markedsf forhold under den kommende markedsordning, men vi ved faktisk meget lidt herom.

Jeg synes derfor, det er rimeligt, at man sikrer sig på en række områder, hvor denne tvivl måske navnlig kan komme frem, ikke mindst når den støttes så stærkt, som tilfældet er, fra det arbejdende erhvervs side. Derfor vil jeg også gerne gentage, at det har undret mig meget, at partiet venstre har så lidt at yde industrien, som dog igennem en række år har vist en evne til at skabe en eksport af et omfang, som vist ikke ret mange af os troede det muligt for en 20-25

[Chr. Christiansen.]

år siden. Det synes jeg egentlig ikke venstre har opdaget; her kommer deres snævre interesse for landbruget — og for det ærede medlem hr. Anker Laus vedkommende måske i højere grad for handelen — frem på bekostning af industrien, af den egentlige produktion.

Jeg anbefaler at stemme for de foreliggende ændringsforslag.

Henry L. W. Jensen: Almindelige talemåder udgjorde jo en del af den højtærede finansministers tale; det konkrete drejede sig i virkeligheden kun om to punkter.

Den højtærede finansminister ønskede en stærkere begrundelse for, hvorfor vi ikke kunne stemme for toldlovsforslaget. Nu forstår jeg ikke, at det kan være så vigtigt at få det at vide her ved anden behandling, men den højtærede finansminister gav i øvrigt selv lidt senere svaret, idet han sagde, at det kunne selvfølgelig skyldes, at man havde meldt sig ind i de syv. Og det er der i øvrigt en hel del om, for hele dette kompleks hører jo sammen, og derfor er det naturligt, at vi indtager en reserveret stilling, indtil vi ser, hvorledes det udvikler sig med hele dette lovkompleks.

Den højtærede finansminister stillede dernæst et spørgsmål vedrørende det ærede medlem hr. Anders Andersens stilling i en forhandling om konventionen i et udvalgs-møde. Jeg kan hertil sige — det ærede medlem hr. Anders Andersen er ikke til stede her i dag — at den højtærede minister sikkert vil få svaret at det ærede medlem hr. Anders Andersen selv.

Jeg skal dernæst gå over til at svare det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, der særlig tog sig af spørgsmålet om landbrugets stilling. Det ærede medlem sagde, at vi gjorde ikke opmærksom på, at tolden var nedsat. Jeg sagde udtrykkelig i min tale, at man ikke havde frigivet alt, og efter hvad vi har hørt her i dag, er det eneste, man sejler rundt med som en vimpel — og det gælder både de radikale og retsforbundet — at man har strøget 3 øre pr. kg for hesteriver. De andre landbrugsredskaber, som ikke er frigivet, betyder selvfølgelig ikke så meget i penge som i princip.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen siger, at industrien ikke har fået, men burde

have fået fordele ligesom landbruget. Det er ikke fordele, landbruget ønsker, blot en ligestilling med industrien, idet industrien har fået frigjort sine produktionsapparater, og vi mener, at man også bør frigive de øvrige produktionsapparater, særlig når man tager i betragtning, at landbruget ikke tilnærmelsesvis har fået dækket de pristigninger, der finder sted; industrien har fået dem dækket med 40 pct., landbruget kun med 16 pct. Dertil kommer, at man f. eks. for industriens vedkommende ganske stille på landbrugets bekostning binder traktorer ind i en toldposition, der kommer til at koste det danske landbrug betydelige beløb om året. Man belægger tærskelærker, halm- og foderpressere, høvendere, skårvendere, rensesmaskiner, kartoffeloptagere, roeaftoppere og -optagere, sorteringsmaskiner, høstbindegarn og altså traktorer med told. Det havde været rimeligt, når man laver en frisindet toldlov, som det skal have udseende af, at man ganske simpelt havde taget disse toldsats'er væk, idet de for industrien spiller så lille en rolle.

Der er i øvrigt ingen grund til at komme ind på de agitatoriske talemåder, der har været benyttet her i dag. Jeg skal kun holde mig til den korte realitet, som er hovedprincippet i den stilling, vi har taget til toldlovsforslaget, og som vi fortsat tager: at vi ikke ønsker et for højt prisniveau, at vi ikke ønsker at tvinge priserne op på alle områder, hverken for befolkningen eller for de producerende erhverv. Det kan vi let komme til, og vi kan også let komme til at misrøgte den tanke, der ligger bag de syv: at vi skal gå over til et frit erhvervsliv og have en toldnedsættelse på alle områder. Det er jo ånden i de syvs traktat, og den skal vi forhåbentlig have udvidet også til andre lande. Jeg føler mig fuldstændig overbevist om, at jo længere vi kommer med arbejdet med disse spørgsmål, des lettere kommer vi frem til en afvikling på alle områder.

Anker Lau: Må jeg indlede med at anbefale at stemme imod det af det kommunistiske parti stillede dagsordensforslag.

Det ærede medlem hr. Chr. Christiansen fremsatte nogle udtalelser, som jeg ikke rigtig er klar over om skulle opfattes som en venlighed eller som det modsatte, men fra

[Anker Lau.]

det høje stude, det ærede medlem befinder sig på, vil jeg vælge at gå ud fra, at de var ment som en venlighed. Over for den stadiige opfordring til os om at tage alle betænelighederne mest muligt i betragtning og opfattelsen af, at vi ikke gør det, vil jeg sige, at vi har erkendt, at moderate toldsatser er bedre end restriktioner, og det er vi også klar til at tage konsekvensen af. Men vi kan ikke erkende, at en lang række af de toldsatser, der har været fremført, er moderate. Spørgsmålet er så: tjener det noget formål at forhale den tilpasningsperiode, som vi dog skal igennem — for vi er vel alle sammen enige om, at der skal en tilpasningsperiode til for en række virksomheders vedkommende, for at vi kan komme ind i det store marked? Spørgsmålet er, om det ikke er det gunstigste øjeblik, med den beskæftigelse og den økonomi, vi har, til at gennemføre det. Det er ikke sikkert, at det kan lade sig gøre om 2-3 år på samme lette måde som i dag. Det anser jeg for et meget væsentligt grundlag for den stilling, som vi i øvrigt har indtaget.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen talte om landbrugets og industriens produktionsmidler. Jeg er virkelig enig med ham angående produktionsmidlernes toldfrihed og frilisten. Det skal da principielt ikke udelukkende være landbruget, det drejer sig om, selvfølgelig ikke; det må også gælde industriens produktionsmidler, det er ganske ligetil. Hvad angår landbrugets særbehandling herhjemme i henseende til eksport, går jeg ud fra, at så længe landbruget bliver mishandlet i alle de lande, som vi efterhånden har forsøgt at komme i samarbejde med — det være sig de seks eller de syv eller Norden — må vi herhjemme forbeholde os, hvordan vi skal behandle andre landes landbrug. Det tror jeg vi alle må være enige om er et konsekvent og rigtigt standpunkt. Det går jeg også ud fra at det ærede medlem hr. Lars P. Jensen er enig med mig i. Så kan jeg ærlig talt ikke se, hvad det hele drejer sig om. Jeg synes, at problemerne forenkles en hel del på dette område i hvert fald.

Den højtærede finansminister var inde på nogle provenumæssige betragtninger,

som jeg i og for sig synes var ret fornuftige. Jeg tror, man står sig ved ikke at spekulere på, hvad dette her giver, og hvad det ikke giver, for det lader sig ikke udregne. Det er rigtigt, som finansministeren sagde, at man kan sætte toldsatserne så højt, at der slet ingen told kommer i kassen. Og at man så skal rejse landet rundt og rose sig af det, kan vel heller ikke være meningen. Derfor tror jeg ikke, det spiller nogen større rolle. Det, der sker i mange tilfælde, er en nedsettelse af tolden på råvarer og halvfabrikata og forhøjelse af tolden på færdigvarer; de to ting kan ikke afbalancere hinanden, det giver tilsammen større beskyttelse. Det er formentlig også noget af det, man har tilsigtet. De to ting kan som sagt ikke opveje hinanden; lige mange stigninger og lige mange fald går ikke lige op, i alt fald ikke i produktionen.

Jeg beklager, at den højtærede handelsminister ikke er her, for jeg må ærligt tilstå — der er måske ikke noget at sige til det — at den måde, handelsministeren behandlede valutaproblemet på i relation til det, jeg sagde i mit første indlæg i dag, forstod jeg ikke. Det er nu engang inden for dette område sådan, at lovens tekst er en ting for sig. Det er en bemyndigelseslov i alle ender og kanter. Den kan bruges, den kan misbruges, eller den kan overhovedet ikke bruges, hvis man har lyst til det. Derfor har vi været imod hele spørgsmålet om administrationen af friliste og bunden liste, således som loven nu efter vor mening er blevet forringet i udvalget, og det er vor begrundelse for, at vi, selv om teksten kan være god, ikke vil kunne tage noget medansvar for administrationen, som den kan tænkes udført i fremtiden.

Må jeg i øvrigt benytte lejligheden til, ligesom en række andre talere har gjort det, at udtale min anerkendelse af embedsmændenes arbejde i denne sag. Det arbejde, de har præsteret, tror jeg har imponeret os alle, og det synes jeg gerne jeg vil have lejlighed til at sige her.

De ærede medlemmer hr. A. C. Normann og hr. Aage Fogh er flittige til historiskrivning. De har den vane ved enhver lejlighed at spørge om, hvad vi gjorde for så og så mange år siden, og fortælle, hvordan det lå dengang. Det skal jeg lade ligge,

[Anker Lau.]

for det har ingen relevans til det, der sker nu. Vi interesserer os mest for det, der skal ske, ikke så meget for det, der er sket.

Det ærede medlem A. C. Normann var inde på, at nedsættelse og forhøjelse opvejer hinanden. Derom har jeg fremsat min opfattelse. I øvrigt sagde det ærede medlem, at han mente ikke, vi havde opnået det, vi kunne opnå i udvalget. Jeg skal ikke bestride, at der en gang imellem har været tilløb til at give os en fjer i hatten, hvis vi så ville stemme for hele skidtet. Men sådan leger vi ikke; enten skal man være med i noget og virkelig få sin opfattelse tilgodeset på en række områder, eller også må man gå ud af billedet.

Det ærede medlem kunne ikke lade være med at forsøge at drille de konservative og os med den uenighed, der hersker mellem os på dette område. Det er vist ikke en hemmelighed for noget menneske her i landet, og vi har heller ikke lagt skjul på, at der hersker uenighed om disse ting. Det kan ikke være sådan, at når vi er enige med de konservative, får vi klø for det, og når vi er uenige med dem, skal vi gud hjælpe mig også have klø for det. Det kan ikke være rigtigt... (*Finansministeren* [Kampmann]: Hvorfor ikke?). Fordi der ingen konsekvens er i det. Men man kan naturligvis altid have fornøjelse af at skyde på hinanden; det er også det, man morer sig med i øjeblikket.

Så er det et spørgsmål, om det ærede medlem hr. A. C. Normann har det så meget bedre derovre, hvor han sidder. Jeg må tilstå, at når man har lyttet til de udtalelser, der faldt mellem de ærede medlemmer hr. A. C. Normann og hr. Niels Andersen over for det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, for øvrigt også det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, så synes jeg nu heller ikke, der strålede enighed ud af dem. Når så det ærede medlem hr. A. C. Normann siger, at han må tvivle om, at venstre og de konservative kan bære en regering sammen, så kunne vi sige: hvordan

kan så de herrer gøre det? (*Tilråb*: Vi har jo vist det!). Ja men det har dog sine vanskeligheder en gang imellem — det skal jeg nu ikke blande mig i.

Men jeg kan også en gang imellem beskæftige mig med historieskrivning, og jeg har også dukket lidt ned i historien og set, hvad der er sagt og skrevet fra radikal side, og med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere nogle guldkorn i de udtalelser, som den højtærede minister hr. Bertel Dahlgaard fremsatte den 25. januar 1956 under behandlingen af lovforslaget om toldafgifter, dengang var det vist tekstilafgifterne. Den højtærede minister hr. Bertel Dahlgaard sagde:

„Der er et slagord, som stadig går igen i agitationen for denne voldsomme forhøjelse af toldbeskyttelsen. Man siger, at man egentlig ikke forlanger beskyttelse, men blot forlanger at blive ligestillet med udlandet med de højere toldsatser. Man sammenligner ganske råt toldsatserne derude og herhjemme, og er den danske told så væsentligt lavere end et andet lands, ræsonnerer man ganske enkelt således, at så er den danske industri så meget dårligere stillet.

Jeg vil gerne her i dag sige til tekstilindustrien, at det er en agitation af denne art, man ikke kan være bekendt, fordi en sådan sammenligning uden nærmere forklaring er misvisende.“

(*Økonomiministeren* [Bertel Dalgaard]: Hør!). Det synes jeg også; det var ganske rart at få konstateret, at den højtærede minister stadig er enig i dette.

Jeg beder om tilladelse til at bringe et andet citat af en udtalelse af den højtærede minister, fra 1953, hvor der også har været tale om højere told:

„Alle de frie eksporterhverv og handelen vil vende sig mod hele denne tankegang. Landets økonomiske styrke beror på, at dansk produktion er konkurrencedygtig. Det viser sig i øvrigt, at de industrier, der formår at konkurrere på fremmede markeder gennem en stor

[Anker Lau.]

eksport, er de industrier, der ikke er opflasket ved stor toldbeskyttelse.“

(*Økonomiministeren* [Bertel Dahlgaard]: Det er rigtigt!). Ja vist, men så vil jeg anbefale den højtærede minister og det ærede medlem hr. A. C. Normann at overveje disse ting mellem anden og tredje behandling.

Poul Møller: Det forekommer mig, at den debat, der er ført her i dag, er ført på en usædvanlig uklog måde både fra den høje regering og regeringspartierne. Man synes næsten, når man hører den højtærede finansministers tale, at han må ønske at få så lille tilslutning til konventionen som overhovedet muligt. Forhandlingerne, der lige er påbegyndt i konventionsudvalget, skulle den højtærede minister absolut se at få offentligt uddybet her i tinget; jeg kan ikke se, at der kan være nogen som helst interesse i at omtale venstres stilling til konventionen, hvis man har interesse i at få et bredere grundlag for den konvention, Danmark står over for at skulle tiltræde.

I mit indlæg i formiddags forsøgte jeg at tale ganske kort om disse problemer, at fremhæve nogle momenter, der for os vil være afgørende, men alligevel endte det med, at man skulle have den gammel-dags politiske diskussion om, hvem der gjorde hvad, hvornår og hvorfor ikke.

Jeg kan ikke se andet, end at alle må erkende, at vi står over for en helt ny situation, og det er formentlig derfor, det ærede medlem hr. A. C. Normann og det ærede medlem hr. Niels Andersen vil stemme for disse ændringsforslag og for en toldlov, som de ikke af hjertet kan være enige i. Jeg tænker f. eks. på, at det ærede medlem hr. Niels Andersen for få måneder siden skrev i en artikel, at hvis man skulle begynde frihandelsområdet med en forhøjelse af toldsatserne, ville det være det samme som at så ukrudt for senere at have noget at luge op. Det ærede medlem befinder sig i den situation nu, og vi ved godt hvorfor — og hvorfor i alverden så drille hinanden med det? Vi står over for en helt ny situation. Vi står over for, at flertallet i Danmark har givet tilslutning til en nedbrydning af tolden gennem en tiårig periode,

fjernelse af importrestriktionerne over for de syv lande gennem en tiårig periode, og dette ændrer helt den gamle handelspolitiske situation. Spørgsmålet er alene: hvilken start skal vore erhverv have? Der har i udvalget været arbejdet på, at vi fik en så god udgangsposition som muligt.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Aage Fogh, at jeg begriber ikke helt hans interesse i at sige, at vi har holdt os uden for det direkte arbejde i udvalget. Det ærede medlem ved, at vi har deltaget i arbejdet position for position. Det ærede medlem vil også vide, at vi vil gøre det fortsat ud fra det synspunkt, at det, det her drejer sig om, er realiteter og ikke politisk slagsmål og mundhuggeri. Vi har ganske vist gjort den erfaring i udvalget — det er måske det, det ærede medlem kalder for direkte arbejde — at afgørelsen blev truffet for lukkede døre. Vi andre blev sendt ud, og så var der hemmelig votering, om jeg så må sige, om, hvilket standpunkt man skulle ende med at tage. Senere fik man at vide, hvad regeringspartierne havde besluttet sig til. Det var et karakteristisk eksempel på det samarbejdende folkestyre. Det var det, der skete den sidste dag, efter at et af oppositionspartierne havde erklæret sig villig til at være med til at slutte forlig om denne toldlov, og det var det, det ærede medlem hr. Lars P. Jensen var inde på, da han sagde, at vi kun ventede på at finde en anledning til at springe fra. Vi fik ingen motivering for, at man atter ændrede disse 6-7 toldsatser, som vi havde interesseret os aktivt for under forhandlingerne. Vi fik blot meddelelse om, at regeringspartierne var enedes om at ændre de ændringsforslag, som vi først havde fået forelagt; det var, som om det var noget, man var enig om og havde tiltrådt aftenen forinden. Jeg skal ikke uddybe diskussionen herom, det tjener ikke noget formål. Vi skal nu genoptage arbejdet med positionerne i udvalget. Der er ikke noget at sige til, at nogle bliver irritable og trætte, når de har siddet til så mange møder og slidt på hinanden, men lad os ikke skjule, at vi alle har forsøgt direkte at arbejde for at påvirke det endelige resultat med vore synspunkter.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen behandlede også spørgsmålet om toldgodtgørelse. Det er et af de problemer, der

[Poul Møller.]

interesserer os mest vedrørende konventionen, for selv om det ærede medlem har ret i, at det kun forsvinder inden for de syv, vil dette forhold efter min mening absolut medføre, at vor industri må købe sine råvarer og halvfabrikata inden for de syv, for de kan kun få toldgodtgørelse, hvis de eksporterer det færdige produkt videre til de syv. Hvis de derimod eksporterer det færdige produkt videre til de syv, men har købt råvarer eller halvfabrikata hos de seks, kan de ikke få toldgodtgørelse.

Jeg vil som sagt gerne sige til det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, at vi ikke har nogen forventning eller ønske om at få anledning til at springe fra, for hvis der er vilje til samarbejde, vilje til forhandling om disse problemer, hvis det hele ikke skal låses fast, som det ærede medlem hr. Aage Fogh var inde på — han ønskede dog en ændring for biernes vedkommende — og hvis man kan tænke at gå ind for honning og bier på dette område og så også tage fat på andre ting og vise samme samarbejdsvilje, som vi vil vise det ærede medlem med hensyn til honning, skulle der være en mulighed for, at i hvert fald et stort flertal her i tinget kan enes om den lovgivning, som skal gennemføres inden den 1. marts, og det vil jeg betragte som også værende i regeringens interesse.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, at han ikke har noget som helst holdepunkt for, at vi ikke har fulgt den linje, at vi foretrækker told for restriktioner. Det har vi gjort hele tiden, og vi har sagt det adskillige gange under udvalgsbehandlingen.

Med disse bemærkninger skal jeg da lade det ærede medlem hr. A. C. Normanns rent polemiske bemærkninger vendt mod os og venstre helt ligge, og det samme skal jeg gøre med det ærede medlem hr. Lars P. Jensens bemærkninger om, at hvis vi kunne få venstre med, kunne det være, man kunne få noget mere ud af det o. s. v. Er det ikke saglige synspunkter, det drejer sig om, drejer det sig ikke om at se at blive enige, og er de saglige synspunkter afhængige af, om venstre går med eller ikke? Man siger, at man sagligt har gennemgået alle disse todsatser, og at det ærede medlem hr. Lars P. Jensen og jeg ikke er meget

uenige. Så siger det ærede medlem til os, at vi må huske på, at der er andre regeringspartier, og at de skal være enige, og det anerkender vi; men skulle det sagligt set forandre resultatet, fordi venstre går med? Der er da partier, der i dag vil sige: hvis venstre går med til toldlovsforslaget, vil de gå med til de ændringer, de ikke er gået med til hidtil; det må være det afgørende. Hvis det er sådan, er det altså ikke saglige ændringsforslag, der er tale om, så er det politiske ændringsforslag. Og hvis venstre og det konservative folkeparti danner regering efter næste valg, hvad der vel er sandsynligt, skal det ærede medlem hr. A. C. Normann nok se, at det kan lykkes os at samarbejde om disse sager, lige så vel som det er lykkedes det ærede medlem hr. Niels Andersen at samarbejde med det ærede medlem hr. Lars P. Jensen. Det skulle nok kunne gå. Så derfor får man ikke ret meget ud af at stikle til denne uenighed. Vi har forskellige principielle opfattelser i denne sag, og det er naturligvis klart, at vi arbejder ud fra hvert sit synspunkt, når vi skal løse disse problemer, og jeg arbejder ud fra samme synspunkt, som det ærede medlem hr. Lars P. Jensen og det ærede medlem hr. Chr. Christiansen har været interesseret i. Det synes jeg ikke, jeg skal have utak for; jeg håber tværtimod, det kan lykkes os inden tredje behandling at nå frem til en sådan enighed, at vi også kan tage et ansvar i fællesskab for denne lovgivning.

Weikop: Såvel det ærede medlem hr. Aage Fogh, det ærede medlem hr. A. C. Normann som det ærede medlem hr. Chr. Christiansen har jo benyttet lejligheden til som sædvanlig at grave i fortiden og fortælle os — jeg var inde på det i mit første indlæg — hvorfor vi ikke liberaliserede så stærkt, da der var grønt lys. Det ærede medlem hr. Chr. Christiansen sagde, at der var politisk grønt lys. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der ikke var politisk grønt lys fra socialdemokraterne, for de modsatte sig dengang al liberalisering, men det er rigtigt, at der var grønt lys, for så vidt angik det radikale venstre, og jeg tror også, jeg tør sige, at det blev udnyttet. Det er egentlig ejendommeligt, at man kan blive ved at tale herom al den stund, det

[Weikop.]

nu er 61½ år siden. Man kan så spørge, som jeg gjorde før: hvad er der da sket i disse 61½ år? Ja, siger det ærede medlem hr. A. C. Normann, der er skam også blevet liberaliseret. Det bestrider jeg ikke, men i dag er 64 pct. af industrivarerne bundet, og jeg bebrejder både retsforbundet og det radikale venstre, der i de sidste tre år har haft indflydelse, at de ikke har haft større kræfter til at gennemføre en liberalisering; havde de haft det, havde situationen måske været en anden i dag. Jeg tror herefter, man skal lade spørgsmålet om, hvad der er sket fra 1950 til 1953, ligge og se nærmere på, hvad der er sket i de senere år.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann mente for øvrigt, og det gjorde den højtærede finansminister vist også, at jeg talte for, at monopolloven skulle ophæves. Det gjorde jeg ikke. Jeg sagde, at loven om indseende med priser kunne afskaffes, og jeg sagde, at der er helt andre vilkår med hensyn til monopolkontrol i de andre lande i frihandelssammenslutningen. Det gav jeg en hel række eksempler på, og så spurgte jeg, om disse ting ikke skulle samordnes, for det kan vel ikke være meningen, at dansk erhvervsliv og dansk industri på dette punkt skal være ringere stillet end de øvrige lande. Det er det spørgsmål, jeg har rejst, og jeg har ikke fået noget som helst svar på; om regeringen tumlede med disse spørgsmål.

Jeg forstod, at den højtærede finansminister undrede sig lidt over mine udtalelser. Må jeg svare tilbage, at jeg i høj grad undrede mig over finansministerens udtalelser. Jeg har i mit første indlæg sagt, at vi vil stemme for valutaloven, vi går ind for det forslag, den høje regering er kommet med. Er det så ikke forbavsende, at man i virkeligheden på forskellig måde vil søge at kritisere os? Den højtærede minister kan ikke forstå, hvordan jeg kan komme til min konklusion angående valutalovsforslaget. Ja men det er ikke valutaloven som sådan, det er vedhængen til den, det er spørgsmålet om liberaliseringslisterne. Det er ikke et lovgivningsanliggende, men det får omtrent karakter af et lovgivningsanliggende, fordi man giver visse direktiver for liberaliseringen. Jeg endte mit første indlæg med at sige, som jeg har sagt det tidligere,

at vi erkender, vi må have en valutalov, vi har erklæret os tilfreds med de ændringer, der er foretaget, fordi vi tidligere har sagt, at der var for vidtgående bemyndigelser. Finansministeren kan vel ikke forlange mere af et oppositionsparti, end at man siger, nu er man tilfreds, og man går ind for lovforslaget. Jeg var lige ved at sige, det er det, man har for sin gode vilje.

Jeg tror den højtærede minister brugte det udtryk, at jeg har kastet snavs på det arbejde, der er gjort tidligere. Det, jeg sagde i mit indlæg, var, at nu så vi med tilfredshed på, at de meget vidtgående bemyndigelser var forsvundet, og jeg sagde, at dermed har fornufften sejret over den tidligere lyst til at beherske erhvervslivet, således som det faktisk var muligt at gøre det, hvis de vidtgående bemyndigelser var blevet udnyttet til bunds. Hvis den højtærede finansminister mener, at det er at kaste snavs på administrationen, må den højtærede finansminister have en mærkværdig opfattelse af, hvad det er at kaste snavs på noget. I hvert fald har det ikke været min hensigt at gøre dette.

Hvis man forstår min udtalelse om de varer, der nu bliver overflyttet fra den fri liste til den bundne liste, sådan, at jeg har ment eller sagt, at toldsatserne af den grund er blevet forhøjet, så er det en misforståelse. Det, jeg har sagt, er, at det forslag, der er kommet fra regeringens side om, at så og så mange varer skulle på den frie liste, har medført, at der har været en høj toldsats på dem. Det er noget andet, og det tror jeg alle vi, der arbejder med tingene, også er ganske klar over.

Jeg hører i dag retsforbundets repræsentant tale om, at man ikke har forberedt sig på den friere import, og det ærede medlem hr. Niels Andersen sagde, at jeg benyttede lejligheden til at fortælle om retsforbundets standpunkter. Jeg må deroverfor anføre, at det fortalte jeg uhyre lidt om, men jeg så hen på den højtærede minister hr. Viggo Starcke, da det ærede medlem hr. Niels Andersen talte, og da så jeg ministeren sidde med hånden under kinden. Jeg troede egentlig, han havde tandpine, men jeg er klar over, at han havde toldpine, for det må virkelig have været pinefuldt for den højtærede minister hr. Viggo Starcke at høre, at det ærede medlem hr. Niels Ander-

[Weikop.]

sen er helt enig i, at varerne både skal være på bunden liste og have en høj told. Det ærede medlem hr. Niels Andersen bestred yderligere den argumentation, som jeg fremsatte, idet jeg ikke mente, at man både skulle have varerne på bunden liste og samtidig have høj told; det ærede medlem hr. Niels Andersen mente, det var noget, man skulle have. Nu var man nået så langt med liberaliseringen, sagde det ærede medlem hr. Niels Andersen, at man kunne se, at retsforbundet havde haft ret, udviklingen havde givet dem ret. Ja, jeg ved såmænd ikke, om retsforbundet har haft noget kaffegrums og deri spået, at der skulle komme en overenskomst mellem de syv, for hvis den overenskomst ikke var kommet, havde dette liberaliseringsforslag ikke foreligget. Det er i hvert fald ikke kommet i årene forud. Jeg tror, det ærede medlem hr. Niels Andersen egentlig har gjort den højtærede minister hr. Viggo Starcke en dårlig tjeneste ved at komme med en sådan argumentation vedrørende told og frihandel. Den højtærede minister hr. Viggo Starcke skulle gå hjem eller et eller andet sted hen og se alle de plakater og alle de sentenser, som den højtærede minister har affattet om told; jeg tror, det ærede medlem hr. Niels Andersen ville være ked af at få gengivet disse plakater i dag.

Aage Fogh: Det er ikke, fordi det har så stor betydning for sagen, men jeg synes alligevel, at det har interesse over for den sidste taler, det ærede medlem hr. Weikop, at gøre opmærksom på, at han begyndte med at bebrejde mig, at jeg havde beskæftiget mig med fortiden. Det, det ærede medlem beskæftigede sig med til sidst, forekommer mig i høj grad at være fortid, nemlig retsforbundets fortid.

Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen mener, at det radikale venstre ikke har andet at hænge vimpen på end en hesterive. Jeg ved godt, hvad hensigten er. Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen skal selvfølgelig over for landbruget give indtryk af, at han har en helt anden forståelse for landbrugets vilkår, end vi har. Derfor må jeg nødvendigvis rette de bemærkninger, det ærede medlem har fremsat. Det er i virkeligheden sådan, at det eneste, jeg finder der

kunne være anledning til at føre over på den toldfri liste, er sådanne landbrugsvarer som roeoptagere, kartoffeloftagere, høvendere og skårvendere. Det er efter mit skøn høstmaskiner, og de burde som de andre høstmaskiner over på den position, hvor der ikke betales told. Om det kan lykkes mellem anden og tredje behandling, ved jeg ikke. Jeg har sagt på forhånd, at jeg er villig til at se på de ting, der måtte foreligge, rent sagligt og bedømme dem. Her er altså en ting, som jeg godt synes vi kunne drøfte en gang endnu.

Jeg kunne også tænke mig, at vi fik indført den ordning, at traktorer ikke skulle fortoldes, hvis de vejede under 1 300 kg; vægtgrænsen er nu 1 100 kg. Det er ikke det store problem, men det viser sig i praksis stort nok til, at det ærede medlem fra venstre og andre ærede medlemmer nok skal bruge det i agitationen, fordi det ikke er lykkedes at få de allersidste positioner overført til den toldfri liste.

De ærede medlemmer hr. Anker Lau og hr. Weikop siger, at vi har beskæftiget os så meget med fortiden. Det har jeg gjort, fordi det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen direkte begyndte med at sige, at vi i 28 år nu havde lidt under restriktionerne. Det er vistnok rigtigt, det er lige fra omkring 1932. Derfor er der grund til at gøre opmærksom på, at det ærede medlems parti har været med til at gennemføre disse restriktioner, og i disse 28 år havde venstre og de konservative i hvert fald i 2 perioder, enten venstre alene eller for de konservatives vedkommende i fællesskab med venstre, haft regeringen og mulighed for at få gennemført den afskaffelse af restriktionerne, som de nu bebrejder os andre at vi ikke har gennemført. Derfor disse bemærkninger, ikke fordi det i og for sig har nogen interesse for selve sagen.

Derimod vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at når det ærede medlem bebrejder mig, at jeg skulle have givet udtryk for, at han ikke har deltaget direkte i arbejdet i udvalget, så er det helt forkert. (*Poul Møller:* Det sagde det ærede medlem!). Hvis jeg har sagt det, beklager jeg det meget, for der er i og for sig ingen, der har været mere ivrig end det ærede medlem hr. Poul Møller for at være med i arbejdet. At det ærede medlem så har været

[Aage Fogh.]

det på en måde, jeg ikke kunne anerkende, er en anden side af sagen; men at det ærede medlem har arbejdet flittigt i udvalget og har vist stor interesse for på alle områder at få højere told, det skal jeg sandelig i høj grad indrømme og også anerkende set ud fra det ærede medlems synspunkt. Om det fortsætter, om det vil give resultat, ved jeg ikke.

Hvad angår den lille spøgefulde bemærkning om bierne, vil jeg gerne sige, at når jeg fremførte den, var det, for at vi ikke skal glemme, at disse små væsener, ikke toldmæssigt, men på andre områder, har ganske overordentlig stor betydning. Derfor skal vi ikke glemme at tage dem med i vore overvejelser.

Til slut et par ord om den mærkelige episode i vort udvalgmøde forleden, da pludselig en venstremand står op og tilbyder en handel om faste skatter og konventionen. Jeg tror, det må skyldes, at vedkommende venstremand ligesom andre venstemænd har det sådan, at de overhovedet aldrig kan holde en tale, uden at de må tale om faste skatter. Derfor kom de også med i denne forbindelse. Derudover tillægger jeg det ingen betydning. Det må være vanen, der gør, at det skal siges selv på steder, hvor det forekommer mig at være helt urimeligt.

Niels Andersen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, at vi er altså enige om at gruse vejen og stå fast, for det, det drejer sig om, er hensyn til beskæftigelsen og produktionen. Dermed være naturligvis ikke sagt, at vi ikke kan se sagligt på de problemer, der kommer til at foreligge mellem anden og tredje behandling. Jeg mener ikke, at selve det niveau, vi nu er kommet frem til gennem det arbejde, der er udført, skal ændres af betydning.

Til det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen vil jeg sige, at det er ikke den eneste vimpel, vi har, at vi har fjernet 3 øre pr. kg for landbrugsmaskiner. Det ærede medlem ved så udmærket, at det, der virkelig har betydning, er liberaliseringen. Det er faktisk vimplen over hele det lovkompleks, vi her arbejder med.

Når det ærede medlem videre fremhæver, at venstre ønsker ikke et forhøjet prisniveau,

så er jeg helt enig i denne betragtning, og jeg er også af den opfattelse, at det, der her bliver gennemført, vil betyde et lavere prisniveau. Vi er for så vidt helt enige i, at importrestriktionerne har betydet mere og været mere prisfordyrende, end tolden har været. Derfor vil det med den vældige liberalisering, der nu gennemføres, betyde en nedsættelse af prisniveauet.

Må jeg i øvrigt minde det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen om, at venstres egentlige politik i denne sag bestod i at komme ind i en toldunion, hvor prisniveauet ville blive endnu højere, end det bliver på denne måde. Derfor kan venstre ikke argumentere med, at man ønsker et lavt omkostningsniveau eller prisniveau. Tværtimod er årsagen til venstres vakkende stilling i dag vel den, at man ønskede eller på et tidligere tidspunkt gav tilslutning til indmeldelse i de seks. Jeg kan godt forstå, at det er svært for venstre i den situation, hvori vi nu befinder os, at bakke ud. Det er vel deri, man skal søge grunden til venstres noget vakkende holdning og stilling i denne sag.

Til det ærede medlem hr. Poul Møller vil jeg sige, at jeg er helt enig i den betragtning, at det er en helt ny situation, vi befinder os i, men jeg vil dog gerne slå fast, at vi principielt fortsat i retsforbundet er imod told, og at vi også er imod importrestriktioner. Når vi alligevel går med til den regulering, der her finder sted, er det, fordi man får en afvikling af den samlede beskyttelse og vi kommer ind i en udvikling, som betyder, at beskyttelsen helt vil forsvinde. Derfor arbejder vi sagligt med på dette grundlag. Jeg betragter stadig væk told som ukrudt, men når bare vi kommer ind i en udvikling, hvor vi får det fjernet, er retsforbundet tilfreds.

Til det ærede medlem hr. Weikop vil jeg sige, at der er slet ikke noget at bebrejde os på grundlag af de udtalelser, jeg fremførte før, idet jeg netop sagde, at de toldforhøjelser, der har fundet sted for de meget få områder af varegrupper, hvor man fører tilbage til bunden liste, kun skal gælde for en 3-årig periode, hvor liberaliseringen vil komme gradvis med en tredjedel om året. Derfor vil konkurrencen hurtigt slå igenem. Derfor mener industrien, at det fortsat

[Niels Andersen.]

er nødvendigt at opretholde de toldsatsler, man oprindelig havde fastsat i regeringsforslaget.

Der er slet ikke tale om, at retsforbundet har forudset dannelsen af de syvs frihandelsområde, men retsforbundet har sagt, at Europa måtte finde frem til et større økonomisk samarbejde, og retsforbundet har altså hele tiden været af den opfattelse, at vi skulle afvikle handelsskranker. Det giver udviklingen os ret i; det viser sig, at vi netop har set rigtigt på dette område.

Fuglsang: Forskellige ærede talere er kommet lidt ind på historiske erindringer med hensyn til, hvilken stilling de forskellige partier har taget gennem årene til forskellige ting. Det standpunkt, der kommer til udtryk over for det forslag til motiveret dagsorden, som jeg har fremsat, vidner om, er jeg bange for, at der i hvert fald er ét punkt, hvor man ikke har ændret sin opfattelse, og hvor man tilsyneladende også fremover vil være enig, nemlig hvad angår det at gennemføre foranstaltningerne på en sådan måde, at den tungeste ende kommer til at vende nedad.

Det er sagt så tit i dag, at jeg næsten skammer mig ved at gentage det, at vi står i en ny situation. Dog kan jeg med god samvittighed sige, at det ikke er mit partis skyld, at vi er kommet i denne situation, eftersom vi hele tiden har modsat os Danmarks tilslutning til de syv. Men den nye situation er der, og den stiller os og befolkningen over for sine problemer. Det, det drejer sig om — og det er der ingen, der har bestridt — er, at det, at vi kommer ind i de syv med frigørelse af handel o. s. v., vil medføre en stærk monopoldannelse med deraf følgende nye former for konkurrence eller ikke-konkurrence.

Det, vi står over for, er i første omgang de toldforhøjelser på en række forbrugsvarer, som vi her beskæftiger os med, og som erfaringsmæssigt, hvis ikke andet foretages, vil medføre højere priser, idet de hjemlige producenter vil benytte toldbeskyttelsen til egen fordel. Så bliver spørgsmålet, vi er stillet over for: vil man i denne situation gennemføre det på den ensidige måde, at man kun tager hensyn til den ene side og ikke til forbrugernes og den arbej-

dende befolknings interesser? For mig at se er det både nødvendigt og rimeligt også at tage hensyn til disse grupper, og derfor er det, jeg har stillet mit dagsordensforslag. Af det, om man inden tredje behandling vil gå med til kontrol for dermed at holde prisen på forbrugsvarer nede, afhænger mit partis endelige stillingtagen.

Aksel Larsen: Jeg må sige, at sådan som dette forslag til motiveret dagsorden er formuleret, har jeg en ikke ringe sympati for det, selv om jeg ganske vist har indtryk af, at den kommunistiske gruppe er mere ihærdig med at foreslå dagsordner nu, end jeg var i mine yngre velmagtsdage. Men sådan som forslaget til dagsorden er formuleret, må jeg alligevel stille et spørgsmål. Forslaget lyder sådan:

„Idet folkettinget opfordrer regeringen til i forbindelse med Danmarks tilslutning til Frihandelssammenslutningen og gennemførelsen af ændringer i toldloven at udarbejde og fremsætte forslag om skærpet kontrol med monopoler“ o. s. v.,

Jeg kan, uanset hvad det ærede medlem hr. Fuglsang har sagt, kun læse det sådan, at dette dagsordensforslag er stillet ud fra den opfattelse, at vi bør ind i de syv, at vi bør have gennemført disse toldreguleringer opad, og under disse omstændigheder henstiller man, at det og det gennemføres. Hvis det er kommunisternes mening, hvis kommunisterne med dette dagsordensforslag i den affattelse, det har fået, vil gå ind for de syv og gå ind for de toldreguleringer, vi forhandler om, vil jeg stemme for det. Hvis det derimod er meningen, at man nok vil have det til afstemning, men at man alligevel vil gå imod både det, vi behandler i dag, og det, vi kommer til senere at behandle, når vi får konventionen til anden behandling, må jeg ærlig talt sige, at så er forslaget til dagsorden affattet totalt meningsløst, og så ser jeg mig ikke i stand til at ulejlig mig med at stemme for det. Jeg vil altså gerne have klar besked: hvad er meningen med dette dagsordensforslag? Betyder det, at man har ændret standpunkt med hensyn til de syv, eller har man ikke ændret standpunkt?

Hvad sagerne, vi behandler, i øvrigt angår, er jeg nødt til, inden vi går til

[Aksel Larsen.]

afstemning — hvis der overhovedet bliver nogen afstemning, for der er meget, der tyder på, at det bliver der ikke — at sige et par ord om min stilling. Der bliver ikke noget særligt nyt i det, men det er noget, der skal siges.

Jeg er ikke nervøs for de toldforhøjelser, der her er stillet forslag om. Jeg erkender naturligvis, at jeg ikke er i stand til at overskue dem i detaljer, og enhver vil vel tilgive mig, at jeg som enmandsparti ikke er i stand til at gå alt det igennem. Jeg har ikke været i udvalget, og jeg tillader mig for øvrigt at tvivle om, at samtlige udvalgsmedlemmer med den uhyre arbejdsbyrde, der har hvilet på dem, er i stand til virkelig at sige, at de ved besked med, hvad hver enkelt foreslået toldposition og toldsats betyder.

Jeg er altså ikke i stand til at tage standpunkt til enkeltheder, men jeg vil sige med hensyn til selve toldspørgsmålet, at jeg ikke tror, det vil være så farligt, hvis man går hen og regulerer vore i forvejen for lave toldsatses opad, og jeg tror ikke, det vil bevirke et generelt stigende prisniveau herhjemme af den simple grund, at toldsatserne skal aftrappes nedad for de seks lande af de syv. Aftrapningen skal begynde med 20 pct. allerede den 1. juli, derefter aftrappes 10 pct. hvert år, og i løbet af 9-10 år forsvinder toldsatserne fuldtstændigt i forhold til lande inden for frihandelsområdet. De bibeholdes imidlertid for lande uden for frihandelsområdet, men jeg skulle dog tro, at det gennemgående vil give os lavere toldsatses, end vi har nu, og jeg tror ikke, at det kan bevirke stigende priser, for det må dog formentlig føre til, at lande uden for de syv, hvis de vil konkurrere med lande inden for de syv, bliver nødt til at sætte deres priser ned. Derfor er jeg ikke så betænkelig ved, at der foretages en regulering af toldsatses opad.

Jeg regner i øvrigt med, at udvalget mellem anden og tredje behandling skal arbejde videre med sagerne, og det kan være, man kan nå til et resultat, som er bedre end det, man nu er nået til, og som jeg i hvert fald på nuværende tidspunkt er ude af stand til at udtale mig om i detaljer.

Men så er der valutaloven. Jeg har

allerede i almindelighed sagt min mening om valutaloven, og den har jeg sagt hver eneste gang, vi har haft forslag til valutlov eller forlængelse af valutlov eller ændring af valutlov til behandling her i tinget, og det skal jeg ikke gentage. Men det, der har interesse i denne forbindelse, er det, der er hægtet på, og som jo for så vidt ikke er lovbestemmelser, men dog formentlig på en eller anden måde må være bindende for den højtærede handelsminister, som skal administrere valutaloven. Jeg er betænkelig ved, at man vil lade importreguleringerne bortfalde så hurtigt.

Jeg erkender, at der er sket fremskridt siden første behandling, da den højtærede handelsminister sagde, at året 1960 bliver et historisk år, for det bliver det år, da importreguleringerne vil forsvinde. Der er sket fremskridt. For en væsentlig del af vore importvarer skal importreguleringerne forsvinde gradvis i løbet af 3 år. Jeg tillader mig at stille det spørgsmål, om dette er tilstrækkeligt. Jeg erkender, at jeg ikke er i stand til med sikkerhed at afsige nogen dom her ved anden behandling; jeg er imidlertid opmærksom på, at i henhold til konventionen om de syv har vi lov til at være 10 år om at afvikle importreguleringerne, og det eneste, man i øvrigt siger derom i konventionen om de syv, er, at vi naturligvis må tage fat på det med det samme, sådan at vi ikke står og skal afskaffe importreguleringerne totalt i det sidste år af de 10. Enhver kan jo sige sig selv, at hvis vi optrådte på den måde, ville det føre til en økonomisk katastrofe; men vi kan altså gøre det gradvis i løbet af 10 år, og derfor forstår jeg ikke rigtigt, at det længste, man har kunnet strække sig, er til en afvikling gennem 3 år.

Forholdet er jo det, at vi formentlig ikke kan ændre konventionen om de syv. Når den kommer til afstemning, skal man stemme for konventionen eller imod konventionen i den affattelse, den nu har; men den giver os frihed til selv at afgøre vort udgangspunkt, vort startsted ved indtræden i de syv, såvel hvad told angår, som hvad tempoet for importreguleringernes afvikling angår. Jeg ved, at tiden har været knap, og jeg ved, at tiden er endnu knappere fremover, for man skal formodentlig have den ny toldlov med de mange

[Aksel Larsen.]

forskellige satser trykt så tidligt, at den kan være tolderne i hænde inden den 1. marts — hvordan skulle de ellers bære sig ad med at udføre deres arbejde? Men jeg håber alligevel, at tiden vil være tilstrækkelig til, at man endnu en gang kan overveje det spørgsmål, om man har ramt det helt rigtige med disse toldsatsler, således at man på den ene side forhindrer urimelige prisstigninger for forbrugerne herhjemme og på den anden side forhindrer, at vi kommer ud for en ubillig konkurrence, der kan medføre arbejdsløshed. Noget lignende gør sig gældende for valutaloggivningen med de dertil knyttede importreguleringer.

Man bør overveje dette, og jeg henstiller til alvorlig overvejelse, om man ikke bør have længere tid end 3 år til gradvis aftrapning af importreguleringerne og afskaffelse af dem.

Jeg forstår, at den højtærede handelsminister er meget ivrig for at få importreguleringerne afskaffet så hurtigt som muligt. Jeg forstår, at han deri har støtte af venstre, og at venstre i øvrigt mærkværdigt nok pludselig er blevet modstander af høje toldsatsler, til trods for at venstres formand for kort tid siden i Fyns Forsamlingshus i Odense gjorde sig til talsmand for, at vi skulle gå ind i de seks landes fællesmarked, hvilket ville komme til at betyde umådelig høje toldsatsler. Man jeg synes ikke, at handelsministerens eventuelle kærlighed til en hurtig afvikling af importrestriktionerne og til muligvis i visse tilfælde for lave toldsatsler skal have lov til at slå igennem, selv om han har støtte fra venstre, og heller ikke, selv om han har støtte fra retsforbundet.

Dog må jeg sige, at jeg forstår godt, at retsforbundet lægger så megen vægt på så hurtigt som muligt at få resterne af importreguleringerne ophævet. Det er sagt her, at man skal lade være med at tale historie, men de, der har sagt det, taler historie alligevel. Jeg tillader mig derfor at sige, at importreguleringerne snart sagt er rets-

forbundets eneste lam — og det skal man ikke misunde partiet. Retsforbundet er gået ind i denne regering. Retsforbundet har, allerede før det gik ind i denne regering, i praksis opgivet det, som egentlig var dets grundlag, nemlig grundskylden, grundskylden, som skulle indføres og erstatte alle skatter uden undtagelse. Det har man opgivet. Nu slår man sig til tåls med og trøster sine vælgere med, at nu får man en grundstigningsskyld, som slet ikke er grundskyld, men noget helt andet. Retsforbundet er fanatisk modstander af indirekte skatter; det er derfor, det har stemt for, at tekstilskatten skal opretholdes. Retsforbundet er fanatisk modstander af toldskatter, og derfor kommer det her og er medforslagsstiller til, at toldskatterne skal forhøjes, ganske vist sådan, at de efterhånden bortfalder for de seks af de syv lande, vi skal handle med; men de skal dog forhøjes for andre lande. Der er måske ikke noget at sige til, at retsforbundet er så interesseret i at klamre sig til, at importreguleringen skal afskaffes så snart som muligt.

Der er talt om, at man skal ikke snakke for meget historie — men alligevel. Jeg har, så ung jeg er, haft lejlighed til at følge retsforbundet i hele dets tilblivelses- og udviklingshistorie, og jeg har også hørt Stareke tale om toldskatter og lignende ting — nej, jeg overtræder aldeles ikke forretningsordenen, for jeg taler om professor Stareke. Jeg har nogle gange hørt professor Stareke docere, at noget af det mest gemene, der findes, er tolden; den skal afskaffes, den skal slås ihjel, vi kan ikke have den. Nu er retsforbundet kommet dertil, at det går ind for de toldsatsler, der er foreslået her. Jeg forstår udmærket godt, at de for at have noget at klamre sig til støtter den højtærede handelsminister i hans efter min mening ikke helt passende bestræbelser for at få importreguleringerne afviklet for hurtigt.

Jeg henstiller, at man tager hensyn til de betragtninger, jeg har fremført, således at vi får disse lovforslag gjort noget bedre, end

[Aksel Larsen.]

de er — jeg siger ikke, at de er helt dårlige — inden vi kommer til tredje behandling. Og jeg gentager, hvad jeg har sagt før, at det naturligvis afhænger af, hvordan disse lovforslag bliver, afhænger af, hvilket startsted vi selv vælger, hvordan man kan stille sig til selve konventionen om de syv, selv om jeg er af den opfattelse, at der for Danmark i den givne situation ikke er andet at gøre end at gå ind i de syv.

Axel Kristensen: Det er det ærede medlem hr. A. C. Normanns udtalelser, der kalder mig herop. Jeg skulle ellers ikke deltage i denne almindelige diskussion, men jeg vil dog sige til det ærede medlem hr. Niels Andersen, at han skulle tale varligt om vaklende stilling til markedsplaner, han, der støtter en regering, som den ene dag siger, at det ville være en ulykke, hvis de syv landes marked blev dannet, og i løbet af ganske kort tid slår over til at sige, at det er en lykke, og at vi skal melde os ind. Venstres stilling til markedsplanerne er ikke rokket, vi har samme opfattelse, som vi har haft hidtil; men det får vi en særlig debat om, så hvorfor blande det ind i denne toldlovsdebat.

Det var som sagt en udtalelse af det ærede medlem hr. A. C. Normann, der kaldte mig op. Jeg synes, det er en ejendommeligt form at anvende, at sige, at et medlem — et af venstres medlemmer — har fået en gruppe erhvervsdrivende gartnere til at rejse et krav, som de egentlig ikke ønskede at rejse. Hvorfor ikke sige navnet ganske lige ud, når man kender det? Det er jo mig, det ærede medlem siger til. Jeg synes, det skal siges ganske klart og tydeligt. Jeg har nemlig ikke noget som helst at skjule. Idet jeg går ud fra, at det er de to radikale medlemmer af udvalget, der må have forsynet det radikale venstres pressebureau med oplysninger, og da navnet er skrevet i deres presse, så forstår jeg ikke den finfølelse, som afholder de ærede medlemmer fra at nævne det her. Med den højt-ærede formands tilladelse vil jeg gerne citere Politiken for den 6. februar, sidste lørdag. Overskriften hedder: Om liberalisme, og så står der som indledning:

„Det radikale venstres pressebureau kalder det uanstændigt, at fhv. forsy-

ningsminister Axel Kristensen (V) vil stemme imod toldlovsforslaget.“
Og så skrives der:

„Han har lokket gartnerne frem med krav om told, som de ikke selv havde tænkt sig at stille, og hans forhold til toldforhøjelserne har langtfra været af passiv karakter.

Axel Kristensen har interesser i porcelænsindustrien, papirindustrien og forskellige andre industrier, hvis told han har gjort alt for at få sat op.

Alligevel stemmer denne højst blakkede liberalist mod de forhøjelser, som han selv indirekte har gjort alt hvad han kunne for at opnå.

.....
Axel Kristensen skulle forlængst have været sat uden for toldudvalget, så at denne udtalende sammenblanding af offentlige og private interesser ikke fortsat kunne praktiseres.“

Jeg synes, at denne meget smukke udtalelse skal stå i Folketingstidende, fordi den er så helt forkert. Der klages så ofte over, at folketingets anseelse forringes. Når dets medlemmer medvirker til sådanne usandfærdige oplysninger, er det dem selv, der nedsætter folketingets stilling. Jeg er derfor nødt til at give nogle meget nøjagtige og absolut korrekte oplysninger, og jeg opfordrer de herrer, der udspreder disse usandfærdige rygter, til at afkræfte det, jeg nu siger.

Jeg er medlem af papirfabrikkernes bestyrelse. Jeg har gennem mange år været ansat i porcelænsindustrien, har taget min afsked og mistet betydelige indtægter for at gøre et sagligt arbejde her i folketinget. Jeg har stadig den tilknytning til porcelænsfabrikken, at jeg får en pension, som man velvilligst gav mig nogle år før jeg eller kunne have fået den, og jeg yder for et eller andet honorar, som kan være denne sag uvedkommende, teknisk bistand til forsøg på at skabe nye produktioner; for denne industri, eller en del af den i hvert fald, vil få betydelige vanskeligheder i den tid, vi nu går ind i. Jeg er medlem af bestyrelsen for Standard Electric, der blev oprettet efter forhandling med den danske stat og firmaer i Amerika på et tidspunkt, hvor vi ikke havde valuta til at købe telefonmateriel, og hvor disse firmaer derfor

[Axel Kristensen.]

lod deres fortjeneste blive stående som betaling for leverancer til bygning af en fabrik. Københavns Telefon Aktieselskab, der jo i meget høj grad er en statsvirksomhed, ejer halvdelen af aktierne. Jeg ejer selv et lille forlag, der ingen særlig betydning har.

Det er de placeringer, jeg har i erhvervslivet, og de interesser, som man her henlyder til. Endelig har hele min slægt været gartnere, og de fleste af dem er det stadig. Jeg har selv levet af at drive gartneri og har haft den ære at være formand for en Almindelig dansk Gartnerforenings kredse. Det er altså de oplysninger, som er rigtige om mig.

Dernæst kan jeg oplyse, at jeg har nægtet at deltage i enhver forhandling inden for porcelænsfabrikkerne om forberedelse af rejsning af toldkrav, idet jeg ikke ønskede at være med dertil. Jeg har, når vi kom til disse spørgsmål i toldlovsudvalget, udtrykkelig sagt: jeg har så nær tilknytning til porcelæns- og papirfabrikkerne, at jeg er inhabil i disse spørgsmål og ikke ønsker at deltage i drøftelsen af dem. De danske Papirfabrikker har haft deres produktion liberaliseret i flere år, og der er i det toldlovsforslag, som nu antagelig bliver gennemført, de samme todsatser, som blev sat sidste år, da man overgik fra vægt- til værditold. Jeg har én eneste gang udtalt mig om nogle spørgsmål vedrørende dette i udvalget, og det var, da der var tale om papirvarer, og jeg minder ærede medlemmer om, hvad jeg dengang sagde — jeg har ikke skrevet det op, fordi jeg ikke var klar over, at det skulle misbruges, således som det er blevet — jeg sagde: jeg er medlem af papirfabrikkernes bestyrelse, og derfor skal der ikke lægges særlig vægt på, hvad jeg har at sige; jeg vil dog gøre opmærksom på, at jeg finder det ikke helt velovervejet, at man imod et ønske fra denne branche — som jo ikke er papirfabrikker, men papirvarer — vil sætte dem på bunden liste i stedet for at give dem lidt mere toldbeskyttelse; jeg synes, I skulle tænke over det en gang til. Hvorefter regeringspartierne og finansministeren kom tilbage og lod varerne blive stående på friliste, med lidt højere toldbeskyttelse. De må altså have ment, at det var godt, de overvejede.

Jeg erklærer herved, at jeg ikke med et

eneste medlem i dette ting har drøftet disse spørgsmål og bedt om forhøjelse eller støtte til nogen som helst virksomhed, jeg har nogen som helst interesse i. De fremsatte beskyldninger, ja, jeg kunne bruge grove ord, men jeg kan nøjes med at sige, er fuldkommen uberettigede.

Formanden: Det ærede medlem hr. Per Hækkerup har ordet for en kort berigtigende bemærkning.

Per Hækkerup: Jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Axel Kristensen, der her erklærede, at regeringen havde udtalt, at det ville være en ulykke, hvis de syv blev oprettet, hvornår og ved hvilken lejlighed regeringen har afgivet en sådan erklæring.

A. C. Normann: Jeg synes, det var rigtigt af det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at han fremsatte de udtalelser, han her fremsatte. Bortset fra at der er et par af disse udtalelser, hvis rigtighed jeg ikke kan godkende, synes jeg, det var rigtigt, at det ærede medlem gjorde sin stilling op og gjorde rede for baggrunden for sine handlinger i toldlovsudvalget, som jeg synes svarer i meget ringe grad til den politik, som det ærede medlem ellers er talsmand for, og som han undertiden bebrejder os andre vi ikke vil være med til at føre.

Jeg vil straks sige, at der var oplysninger i den pågældende artikel i Politiken, som jeg ikke kendte i forvejen, og at jeg ikke har noget ansvar for indholdet af den notits, der stod i Politiken efter det møde i toldlovsudvalget, hvor det ærede medlem hr. Axel Kristensen havde holdt sin ret lange tale til fordel for en toldforhøjelse af frugtavlens og gartneriernes produkter.

Jeg synes ikke, at det er så mærkeligt, at det vakte opmærksomhed, når næstformanden for venstres landsorganisation i toldudvalget på det område, der her har været nævnt, og også i andre henseender indtager en stilling, der er stærkt modsat den, som har været venstres politik i øvrigt, og den, som efter befolkningens almindelige indtryk er og skal være venstres politik. Og i øvrigt: hvorfor har det ærede medlem ikke under behandlingen i folketinget fremhævet sine synspunkter med hensyn til det brancheområde, jeg før nævnede, når

[A. C. Normann.]

de afviger i så høj grad fra venstres politik? Jeg tror, at jeg, hvis det havde været mig, der havde været i det ærede medlem hr. Axel Kristensens stilling, ikke ville have draget spørgsmålet om folketingets anseelse ind i debatten lige i øjeblikket. Det er dog vist med henblik på folketingets anseelse mest rimeligt, at vi bedst muligt bestræber os på at tale sådan udadtil, som vi handler indadtil.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen, benægter ikke, at han har talt anderledes end sit parti, det er rigtigt. Det er det ærede medlems ret at indtage den stilling, det ærede medlem har indtaget, men der kan vel ikke være noget helt galt eller forkert i, når et så fremtrædende medlem af et udvalg indtager en sådan stilling og sammen med det ærede medlem hr. Erik Eriksen i den senere tid ved en række lejligheder har deltaget i kritikken af os andre for ikke at være tilstrækkelig rene liberalister, at det ærede medlem også offentligt kommer til at vedgå et så stærkt og fra sit parti så afvigende standpunkt som det, det ærede medlem har indtaget i folketingsudvalget. I øvrigt begriber jeg ikke, når det ærede medlem har talt om gartneriets og frugtavlens forhold, at det ærede medlem så ikke inddrager andre branchers forhold under sine synspunkter, brancher, hvis vareområder heller ikke liberaliseres i denne forbindelse.

Jeg har et par ganske korte bemærkninger til det, der er fremkommet fra de øvrige ordførere.

Jeg tvivler ikke et øjeblik om, at det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen har deltaget i arbejdet i toldlovsudvalget ud fra et virkeligt ønske om at bidrage til, at toldbeskyttelsen ikke stiger. Det har det ærede medlem ofte givet udtryk for, og det tror jeg er rigtigt. Det gav sig i udvalget det udtryk, at det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen var det medlem inden for venstre, der så mest utilfreds ud, når de konservative krævede forhøjelse. Dertil indskrænkede det sig væsentligst.

Når det ærede medlem hævder, at den eneste vimpel for det radikale venstre er en 3 øres nedsættelse for visse landbrugsredskaber, vil jeg sige i tilknytning til udtalelser, der er fremsat af det ærede medlem hr. Aage

Fogh, at der er også her tale om en lang række nedsættelser, navnlig for råvarer, nedsættelser, som derfor er af betydning for landbrugets omkostningsniveau. Nu hører jo det ærede medlem, at den højtærede finansminister anslår toldprovenuet til efter de ændringer, der har fundet sted, at falde med 6 mill. kr., og når der sker det, at en lang række varer overføres til friliste og toldniveauet samtidig nedsættes, er det ikke så vanskeligt for det radikale venstre at slutte sig til et sådant forslag.

Det mærkelige er, synes jeg, at venstre ikke kan stemme for valutaloven, der næsten over hele linjen betyder frigørelse, dette så meget mere som venstre i betænkningen siger, at loven efter de foreslåede ændringer kommer meget nær til det indhold, venstre tidligere har stemt for. Men så må man spørge: hvor bliver meningen i venstres modstand mod den i mange år attråede liberalisering så af?

Det ærede medlem hr. Anker Lau beskæftigede sig på ny med den velkendte situation, at det radikale venstre havde givet grønt lys for liberalisering i venstres og det konservative folkepartis regeringsperiode, og at dette tilsagn fra vor side om grønt lys ikke blev udnyttet. Jeg har nu hørt det ærede medlem sige det adskillige gange. Hvorfor dog vende tilbage til fortiden? Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det altid for mit vedkommende kun er sket og i dag også kun er sket som følge af, at man taler bebrejdende til det radikale venstre og til retsforbundet, idet man siger, at vi nu under samarbejdet med socialdemokratiet har ændret vor holdning til disse ting. Det er det, der gør det berettiget at kommentere fortiden.

Det ærede medlem hr. Anker Lau siger, at vi må indrømme, at venstre er uenigt med de konservative på dette område. Ja, det er en ærlig sag, det vidste vi for øvrigt alle sammen i forvejen. Bare det var kommet til udtryk under udvalgsarbejdet, så havde det ærede medlem hr. Anker Lau jo haft en mulighed for at gøre nytte med sine meninger. Ja, jeg synes altså, det er naturligt, at der er en sådan uenighed mellem de to oppositionspartier. Jeg synes i det hele taget, det er naturligt, at denne uenighed kommer til orde så tit, som den gør, og det er faktisk ret ofte, hvis vi

[A. C. Normann.]

tænker tilbage på debatterne herinde i den senere tid, og nu sker det her; forhåbentlig bekvemmer partierne sig til at stemme for konventionen om det ny frihandelsområde, men foreløbig har der været givet udtryk for uenighed også på dette område.

Når det ærede medlem hr. Poul Møller med en smule indignation siger: skal vi dog ikke lade alt det politiske ligge, var det ærede medlem alligevel ikke i besiddelse af så megen fromhed, at han selv kunne overholde den regel. Det er en ny situation, siger det ærede medlem, og hvorfor så trække det gamle frem. Ja, jeg skulle overhovedet ikke have trukket noget af det frem i denne forbindelse — for det er rigtigt, at det er en helt ny situation — hvis ikke det var blevet nødvendigt på grund af anklager, der her i forvejen var rejst imod os andre. Jeg tror nu ikke, den politiske debats sundhed tager så megen skade af, at vi her i tinget — og det gælder i dette tilfælde venstre og de konservative — drages til ansvar for tidligere begåede handlinger eller tidligere undladelsessynder, som at sundheden tager skade af, at man herinde ikke ønsker at lade sig drage til ansvar for det, man har foretaget. Det er dog vist rigtigt, at vi ikke bliver fornemmere af, at vi ikke vil finde os i, at det påtales, hvis vore løfter til befolkningen ikke holdes.

Jeg glæder mig over, at det ærede medlem hr. Weikop nu siger, at det er rigtigt, at der har fundet en betydelig liberalisering sted, efter at vi har fået radikal handelsminister. Denne indrømmelse har det ærede medlem ikke været villig til at give før, og nu forstår jeg, at det ærede medlem alligevel lægger vægt på den liberalisering, der har fundet sted, både den, der har fundet sted ved bevægelser på listerne fra bunden liste over til friliste, og også den meget betydelige liberalisering, der har fundet sted ved den måde, på hvilken handelsministeren har administreret de bemyndigelser, folketinget har udstyret ham med.

Endelig skal jeg anbefale, at man stemmer imod det af det ærede medlem hr. Fuglsang stillede dagsordensforslag.

Fuglsang: Det, som kalder mig op, er faktisk den gamle historie, man oplever så tit, at ligesom man tror, det hele går så

godt og man er blevet forstået, er der altid en, som ikke fatter ret meget af det. Samtlige andre ordførere har i hvert fald forstået så meget af dagsordensforslaget, at de har været i stand til at erklære, at de stemmer imod det. Det har det ærede medlem hr. Aksel Larsen ikke, og derfor kommer jeg til ganske kort at redegøre for, hvad det drejer sig om.

Det drejer sig om, at med eller mod vor vilje — i dette tilfælde mod vor vilje, men med det ærede medlems tilslutning — er der ingen tvivl om, at Danmark bliver medlem af de syv. Med eller mod vor vilje, men med det ærede medlems tilslutning får vi en række toldforhøjelser på en række forbrugsvarer. I konsekvens heraf stiller vi det spørgsmål: vil denne sal, vil folketinget, være med til på den baggrund at sikre, at forbrugerne får varerne til en nogenlunde rimelig pris?

Det er det, dagsordensforslaget går ud på, og det er derfor, at jeg endnu en gang beder det ærede medlem om at samråde med sin samvittighed, om det ærede medlem kan stemme imod.

Hans Rasmussen: Selv om man i en drøftelse af så vigtige lovforslag som de foreliggende ikke kan undgå at komme ind på visse episoder af de forhandlinger, som er foregået i udvalget, tror jeg nu, det ville tjene folketinget bedre, om man lod sådanne, lidt personlige betragtninger ude af debatten, for efter min opfattelse har de forskellige partiers repræsentanter i udvalget ud fra deres synspunkter kæmpet for de interesser, som de mente skulle tilgodeses ud fra en helhedsbetragtning, hele nationens interesse. Det kunne måske fremkalde endnu et krav om mere offentlighed i vore udvalg. Om det ligefrem var heldigt og fremmende for tingets arbejde, tror jeg ikke. Jeg tror, det ville klæde folketinget og folketingets medlemmer bedre, om man lod disse små spidsfindigheder ligge.

Når jeg har bedt om ordet, er det ikke, fordi jeg ikke er tilfreds med det, der er udtalt af de socialdemokratiske ordførere, men der var et par ting, som jeg synes det af hensyn til erhvervsinteresserne kunne være ganske godt at få slået fast.

Jeg havde lejlighed til ved første behandling at understrege, at jeg fandt, at en grad-

[Hans Rasmussen.]

vis afvikling af importrestriktionerne ville tjene erhvervslivets interesser bedst. Der er overført en del varer på bunden liste, men forslaget må jo betragtes som en helhed, og jeg står fuldkommen bag det.

Administrationen af afviklingen af den bundne liste er faktisk et anliggende, som handelsministeren og handelsministerens departement har taget sig af, og jeg vil gerne vide, om det ikke var muligt, at det udvalg, der er nedsat i henhold til valutalovent, og som skal virke videre, kan få beføjelserne i så henseende. Det kan ikke være rigtigt, at vi, når folketinget træffer bestemmelser om toldsatserne, skal lade administrationen, ikke skalte og valte, men bestemme over afviklingen af den bundne liste. Jeg mener, det må være folketinget, der via valutaudvalget skal have myndighed til at træffe beslutningerne; det vil jeg gerne bede den højtærede finansminister om at sige et par ord om, for den stilling, man må tage, når vi får lovforslaget tilbage til tredje behandling, kan jo blive afhængig heraf.

Flere ordførere — det gælder venstres ordfører, det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, og ordføreren for det radikale parti, det ærede medlem hr. Aage Fogh — har omtalt landbruget og landbrugsmaskinerne, og man har ikke lagt skjul på, at det var, som om der var ved at komme en alliance i stand mellem disse to ærede ordførere. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at regeringen, da den udformede de to lovforslag, har haft for øje, at man skulle give landbruget så let tænkelige vilkår som muligt. Det fremgår i øvrigt af, at regeringen trods det, at vi står midt i at oparbejde en betydelig produktion af traktorer, har fundet, at den toldsats, som vi satte på traktorer for knap et år siden, skal sænkes med 1 pct. De øvrige procenttoldsats, der bliver lagt på landbrugsredskaber og på landbrugsmaskiner, fik vi jo gennem det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen at vide heller ikke var af nogen større betydning. Hertil må jeg sige, at det er absolut et spørgsmål af værdi for de virksomheder, der fabrikere dem. Derfor kan man ikke rive dette spørgsmål ud af sammenhængen, som det ærede medlem forsøgte at gøre det ved at sige, at de ikke

betyder noget for industrien. Nej, for industrien som helhed betyder de intet, men de betyder overordentlig meget for de virksomheder, der fabrikere dem. Min stilling til dette spørgsmål må så afklares i udvalget, men jeg har ønsket at gøre denne bemærkning nu.

Axel Kristensen: Til det ærede medlem hr. Per Hækkerup vil jeg sige, at jeg jo ikke havde forberedt mig på en diskussion om disse spørgsmål. Jeg er ikke i øjeblikket i stand til at sige klokkeslæt og tid. Jeg mener, der er tale om en almindelig anerkendt ting, det er citeret mange steder i pressen, men vi får jo en debat om disse spørgsmål, så skal jeg svare. Jeg har ikke ønsket at sige noget, der var forkert, og jeg mener bestemt, det er rigtigt, hvad jeg har sagt, men det var jo en bemærkning som svar på noget, der blev sagt her, og jeg har ikke forberedt mig og har derfor ikke nogen dokumenter med.

Må jeg til det ærede medlem hr. A. C. Normann sige, når han her står op og påstår, at det ikke var rigtigt, hvad jeg sagde, at så burde han virkelig have sagt, hvor det var, det var forkert. Han opfordrede mig til at sige noget om den stilling, jeg havde taget til toldsatserne for gartneriprodukter. Jeg havde tænkt mig at gøre det ved tredje behandling, fordi jeg mener, der endnu er muligheder — så længe der er liv, er der håb — men jeg skal såmænd gerne gøre det nu.

Gartnerernes Erhvervsråd har haft forhandlinger med landbrugsministeren og fået den oplysning, at de varer, de producerer, er landbrugsvarer, og at der derfor ikke behøvede at ske nogen forandring; de ville blive stående på bunden liste. Det er klart erkendt her i det høje ting i dag, at det at stå på bunden liste er den højeste beskyttelse, man kan få, en langt højere beskyttelse end told, og dér ønskede gartnerne at blive stående. Vor stilling har været den, at landbrugsvarer, som var på bunden liste, skulle blive dér, fordi landbrugets forhold ikke var afklaret endnu, så her var ingen modsætning mellem regeringen, venstre og gartnerne; men der er den ting ved det, at toldsatserne for gartnerivarer er så forældede, at tolden på f. eks. tomater er 1 øre pr. kg, og det vil sige, at

[Axel Kristensen.]

hvis man på et eller andet tidspunkt af handelsmæssige grunde skal afvikle restriktionerne, vil disse produkter reelt stå uden nogen som helst toldbeskyttelse.

Alle her i salen har erkendt, at det er væsentligt at have en overgangsordning; det har venstre også. Vi har sagt, at man kan ikke pludselig gå fra det ene til det andet. Jeg mener, der er en betydelig risiko for, at man vil blive tvunget til at sætte gartneriprodukter på friliste i løbet af relativt få år. Den højtærede handelsminister har i sit svar til udvalget sagt, at når han ønskede at beholde dem på bunden liste, så var det dels for at beskytte disse gartnerinteresser, dels af hensyn til handelspolitiske forhandlinger, det vil sige for at kunne få noget for at afskaffe restriktionerne. Det er det, disse ord betyder; derfor har jeg sagt til gartnere, venner og bekendte, til mine brødre, at jeg synes, at de kom i en uheldig stilling, men at venstre jo ikke i særlig grad ønskede toldsatser; de kunne sikkert risikere at komme i den stilling, at restriktionerne ville blive ophævet som modydelse for andre ting, og i en sådan situation ville man ikke kunne lave told.

Hvis de skulle have en rimelig told — ikke nogen høj told, men en rimelig told — var deres eneste chance efter min opfattelse nu. Det siger jeg så meget mere, som gartneriprodukter jo er noget, hvor man ikke behersker produktionens størrelse, sådan som man gør det med hensyn til industrivarer. Gartnernes høst af de forskellige varer svinger efter årets temperatur, væde og mange forskellige ting, og derfor er der nogle år, hvor der er stor mangel på varer, og nogle år, hvor der er stort overskud. Hvis Danmark derfor er det eneste land, som ligger åbent og uden nogen som helst beskyttelse, vil overskudsproduktionen af disse varer blive væltet herind, og det er ikke rimelige vilkår.

Jeg har givet gartnerne disse råd, og jeg har i udvalget klart sagt, at det var mig, der havde sagt det til disse gartnere. Jeg har klart sagt, at det var ikke partiets standpunkt, jeg har sagt, at nogle venstremænd ville stemme sammen med mig, at jeg ville stemme for rimelige toldsatser på disse varer. Er der noget uhæderligt i det?

Det kan der ikke være. Jeg har sagt det åbenlyst og klart i udvalget, jeg har ikke skjult noget, jeg mener, at det, jeg har sagt til gartnerne, er fornuftigt, rimeligt og rigtigt. Jeg er enig med den ærede ordfører for socialdemokratiet i, at så længe man har restriktionerne, er tolden ligeegyldig. Når man lægger 5 pct. told på margarine nu samtidig med, at man opretholder restriktionerne, betyder det ingen prisforhøjelse. De toldsatser, som ville være blevet gennemført, hvis man havde været enig med mig i disse sager — jeg har fornemmelsen af, at nogle partier kunne være det, andre ikke — ville ikke betyde nogen som helst form for prisstigning. Når restriktionerne blev ophævet, ville det betyde prisfald, men dog ikke mere, end at man måske kunne overleve det.

Jeg skal pege på, at gartnerne, ved at vi går ind i de syv landes område, antagelig mister et betydeligt marked i Nordtyskland på Hamborglinjen, hvortil man fra Odense og Fyn, hvor man har stor produktion, har en betydelig eksport, idet de kommer ud for en væsentlig toldbeskyttelse, og at man ved at ophæve restriktionerne kunne komme i den situation, at man på den anden side af Øresund har gartnere, der er højt beskyttede, og som smider overskudsproduktionen herover uden nogen som helst hindring. Alle disse forhold er urimelige. Jeg er ikke tilhænger af told og beskyttelse, men jeg er modstander af, at et enkelt erhverv bliver mishandlet.

Finansministeren (Kampmann): Det ærede medlem hr. Poul Møller lod falde en bemærkning om, at der måske var nogen træthed og irritabilitet til stede, og det kan han måske nok have fornemmelsen af, så jeg skal prøve på at svare ret kort og måske derigennem give et bidrag til at få afsluttet debatten.

Jeg må dog lige i farten sige til det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at udredningen her vedrørende gartnerivarerne er ikke ganske korrekt. Skulle det tilfælde indtræde, at vi må flytte gartnerivarerne fra den bundne liste, kan vi godt, hvis vi ønsker det, forhøje tolden på gartnerivarerne, da de ikke falder ind under EFTA.

Med hensyn til valutaloven takker jeg det ærede medlem hr. Weikop for det andet

[Finansministeren.]

indlæg. Det stod betydelig klarere for mig, da jeg havde hørt, hvor tilfreds det ærede medlem var med valutalovent. Det kan også være min skyld, at det ikke var gået rigtig op for mig i første omgang.

Det ærede medlem hr. Anker Lau er, forstår jeg, egentlig også ganske tilfreds med valutalovent. Det, der bekymrer begge de ærede medlemmer, er i og for sig, så vidt jeg kan skønne, det samme problem, som bekymrer det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, nemlig hvordan man skal administrere den bundne liste. Jeg kan først sige, at denne bekymring altså fører til, at det ærede medlem hr. Weikops parti stemmer for valutalovent, mens det ærede medlem hr. Anker Laus parti stemmer imod valutalovent, og det er det sidste, jeg er ked af.

Må jeg dernæst gøre den principielle bemærkning, at den administration, som vi har diskuteret i så mange år, fremover jo ikke får nær så stor betydning som hidtil alene af den grund, at der er meget færre varer på den bundne liste.

Endvidere vil jeg gerne have lov til at gøre opmærksom på — det er også et svar til det ærede medlem hr. Hans Rasmussen — at der er den væsentlige forskel, at de varer, der stod på den bundne liste, da valutaloventsforslaget blev fremsat, jo skal frigives inden for en 10 års periode, og dér er det helt naturligt, at handelsministeren, efterhånden som afviklingen skal finde sted, forelægger vareforsyningsudvalget sine planer.

Derimod er der med hensyn til de varer, der er overført til bunden liste her imellem første og anden behandling, for en række tilfældes vedkommende i betænkningen direkte udtalt, hvorledes liberaliseringen skal finde sted, og hvis man ikke er tilfreds med denne liberalisering, så må det drøftes imellem anden og tredje behandling. Jeg gør dog igen opmærksom på, at de varer, der stod på den bundne liste, da lovforslaget blev fremsat, jo udgør langt den største varegruppe og også den varegruppe, hvor det har størst betydning.

Det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen mente, at jeg havde fremført talemåder. Må jeg sige hertil, at vi har jo forskellige

måder at tale på og må benytte os af det næb, der nu er givet os.

Med hensyn til at jeg havde spurgt om partiets venstres stilling til at stemme for de syv, mente jo også det ærede medlem hr. Poul Møller, at jeg måske havde vanskeliggjort overvejelserne ved at nævne det her i salen, og jeg havde indtrykket af, at det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at det var af polemiske grunde. Det var det slet ikke.

Må jeg have lov til at gøre opmærksom på, at vi bliver kaldt op i udvalget, udenrigsministeren først og så jeg; så bliver dette spørgsmål stillet til os, og vi spørger igen, som vi har redegjort for her, og jeg bliver så mange gange spurgt af journalisterne, hvad der skete i udvalget, men jeg siger ikke et ord. Men så oplever jeg det, som jeg har oplevet så uhyre mange gange, at næste dag er der redegjort for hele udvalgsbehandlingen, men naturligvis redegjort på en måde, som de pågældende, der har redegjort for den, synes er den mest praktiske måde at redegøre for udvalgsbehandlingen på, og så må det være rimeligt i et så væsentligt spørgsmål at fremdrage det her i tinget; men jeg har ingen bebrejdelser imod partiet venstre, fordi de endnu ikke har taget stilling til dette spørgsmål. Jeg afventer kun med interesse det svar, vi kan få i udvalget.

Endelig skal jeg sige til flere af de ærede ordførere, der har været inde på, at den told, som nu kommer, betyder en forøgelse af omkostningsniveauet, at man dog ikke må glemme, at der finder en aftrapning sted fra 1. juli i år. Jeg synes ofte, det glemmes her i drøftelserne. Det er i øvrigt en bemærkning særlig til det ærede medlem hr. Weikop, at afskaffelsen af tolden inden for det kommende tiår inden for de syv og forhåbentlig, hvad mange af os ønsker, også over for et større område jo er en nedsettelse af toldniveauet, der går langt ud over, hvad man i øvrigt har drøftet i forbindelse med dette forslag.

Og så må jeg til slut til det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, der sagde, at jeg havde for så vidt fattet rigtigt, når jeg mente, at det var partiet venstres indstilling over for de syv, der gjorde, at man ikke kunne stemme for toldlovsforslaget,

[Finansministeren.]

komme med den stilfærdige bemærkning, at det toldlovsforslag, der skulle have været behandlet her i tinget, hvis vi skulle have været medlem af de seks, som partiet venstre altså har ønsket det, havde indeholdt toldforhøjelser af et ganske andet omfang end dem, vi drøfter i dag.

Aksel Larsen: Jeg har fået en attest for åndelig fattigdom, og den må jeg jo tage til mig. Jeg takker imidlertid for, at det ærede medlem hr. Fuglsang har ladet sit forklarelsens lys skinne over mig, så jeg nu har fattet, at selv om man her stiller et dagsordensforslag om vilkårene for indtræden i de syv, vil man, også hvis disse vilkår bliver opfyldt, være modstander af, at vi træder ind i de syv.

Men det bevirker ganske vist ikke, at jeg kan se, der er meget mere mening i det stillede forslag til motiveret dagsorden, for heri siges det, at i forbindelse med Danmarks tilslutning til frihandlessammen slutningen o. s. v. skal der udarbejdes og fremsættes forslag med skærpet kontrol med monopoler, med leverings- og betalingsbestemmelser, med priser og avancer for at beskytte forbrugerne mod følgerne af inden- og udenlandske monopolars yderligere fremtrængen på det danske marked. Ja men jeg er minsandten af den mening, at uanset om vi kommer ind i de syv eller ikke kommer ind i de syv, uanset om vi kommer ind i de seks eller ikke kommer ind i de seks eller de otte eller de ni eller de tretten eller de femten eller hvor mange det er, burde vi have en skærpet kontrol med monopoler, med priser, med avancer o. s. v., og jeg kan slet ikke forstå, at man kun stiller krav om skærpet priskontrol for det tilfælde, at vi kommer ind i de syv.

(Kort bemærkning).

Niels Andersen: Selv om det ærede medlem hr. Axel Kristensen nu, sidste gang

han havde ordet, erklærede, at han ikke var forberedt på at diskutere disse spørgsmål, var forberedelsen dog tilstrækkelig til, at han kunne længe en lussing ud efter retsforbundet, som det ærede medlem bebrejdede, at det havde støttet en regering, der var gået ind for de syvs frihandelsområde; denne regering havde på et vist tidspunkt anset dette for at være en ulykke, men havde nu meldt sig ind i det. Sandheden om det spørgsmål er jo, at da tanken om de syvs frihandelsområde opstod, var man fra dansk side betænkelig, fordi det oprindelig ikke sigtede imod et videre samarbejde med de seks, og man var også betænkelig, fordi man ikke havde landbrugsvarerne med inde under de overvejelser, der dengang fandt sted. Den danske regering har siden opnået imødekommelse af ønskerne. Derfor kan man ikke som det ærede medlem hr. Axel Kristensen eller venstre bebrejde retsforbundet, at vi har støttet den regering, som har opnået de resultater, og i øvrigt har vi fra retsforbundets side hele tiden anset det for at være en fordel at komme ind i dette frihandelsområde.

Når man taler om omkostningsniveauet i denne forbindelse, må jeg hævde, at det, venstre ønskede vi skulle ind i, var de seks' fællesmarked med et langt højere omkostningsniveau end det, der bliver tale om inden for frihandelsområdet. På denne baggrund er det, jeg i dag siger, at venstre fører en vakkende og nølende politik.

(Kort bemærkning).

Axel Kristensen: Det ærede medlem hr. Niels Andersen sagde ikke forrige gang, at vi førte en vakkende politik; han sagde, at vi på markedsplanerne førte en vakkende politik, og det var det, jeg svarede på. I øvrigt får vi jo en debat om disse ting.

Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at jeg mener ikke, jeg har sagt, at vi ikke havde juridisk ret til senere at forhøje toldsatserne for gartneriprodukter.

[Axel Kristensen.]

Jeg har sagt, at i den situation, hvor vi skulle sælge restriktionerne for at opnå noget andet, ville man ikke have handelspolitisk magt til samtidig at forhøje toldsatserne. Hvis vi kommer i den situation, at vi til et eller andet land f. eks. for at sælge kalvekød og ost — så kan enhver jo tænke på sit land — skal ophæve restriktionerne på de varer, det land producerer, f. eks. gartneriprodukter, vil dette land næppe finde sig tilfredsstillt ved, at vi ophæver importrestriktionerne og samtidig laver told. Det er derfor jeg siger, at hvis der skal være nogen mulighed, så må det være nu.

(Kort bemærkning).

Fuglsang: Jeg vil gerne i almindelighed sige to ting. For det første — og det gælder virkelig i almindelighed — at jeg ikke vil rode mig ind i artistisk pindehuggeri og ordkløveri her i salen. Og dernæst vil jeg til det konkrete spørgsmål sige, at hvis det ærede medlem hr. Aksel Larsen havde været til stede under forhandlingerne og hørt mine to første indlæg, ville det ærede medlem være i stand til at se, at det er rigtigt, at vi i almindelighed er for importregulering, for priskontrol, for monopoltilsyn, men at vi i denne konkrete situation mener, at det er nødvendigt at stille kravene særlig skarpt som et led i betingelserne for vor tilslutning til frihandelsområdet. I øvrigt vil jeg henlede det ærede medlems opmærksomhed på det fortryk af Folketings-tidende, der vil komme en af dagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Fuglsang (se sp. 2933)

forkastedes med 128 stemmer mod 5; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Dernæst foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat den 10. november 1959].

§ 1, ændringsforslagene nr. 1-12, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 13 om indsættelse af en ny paragraf, § 3, ændrings-

forslagene nr. 14-173 til toldtariffen, den således ændrede toldtarif og den ligeledes til lovforslaget knyttede kreditoplagsfortegnelse

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat den 13. januar 1960] var taget tilbage (se sp. 2933) og således bortfaldet.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om tobaksafgifter.

Lovforslagets §§ 1-6 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 2, således ændret, § 3, ændringsforslag nr. 5 og § 4, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der foretoges derefter afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 2, § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik sluttelig til afstemning vedrørende forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

Ændringsforslaget om en ny affattelse af lovforslaget og §§ 1-3 i den således ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Ninn-Hansen har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil handelsministeren oplyse, hvorfor handelsministeriet endnu ikke har godkendt de af De danske Provinsbankers Pensionskasse den 3. september 1959 indsendte vedtægtsændringer, der vedrører anbringelse af pensionskassens midler i aktier i overensstemmelse med lov nr. 149 af 13. maj 1959?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 16. februar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om tilskud af statskassen til Ny Carlsberg Glyptotek.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om skibes bemanning.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i kriminallov for Grønland.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ikraftsættelse i Grønland af visse danske love på den industrielle retsbeskyttelses område.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om skibsregistrering.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om indskrænkning i adgangen til at anvende pap og andre erstatningsmaterialer i skotøj.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 16³⁰.

56. møde.

Tirsdag den 16. februar kl. 14.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om tilskud af statskassen til Ny Carlsberg Glyptotek.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2814).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2815).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 129 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om skibes bemanning.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2756).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 127 stemmer mod 5.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i kriminallov for Grønland.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2792).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2793).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.